

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Přírodovědecká fakulta

katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Studijní program: Geografie

Studijní obor: Sociální geografie a regionální rozvoj

Bc. Tomáš Černý

Prostorový dopad finanční dimenze společenské odpovědnosti firmy ČEZ
na rozvoj obcí

Spatial impact of ČEZ corporation social responsibility on development
of municipalities

Diplomová práce

Praha, 2018

Vedoucí závěrečné práce: RNDr. David Hána, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze,

Podpis

Poděkování

Děkuji především své rodině za bezmeznou podporu během celého studia. Také bych chtěl poděkovat mému školiteli RNDr. Davidu Hánovi, Ph.D. a RNDr. Pavlíně Netrdové, Ph.D. za pomoc při psaní této práce, cenné rady a připomínky. Poděkovat bych chtěl také starostům jednotlivých obcí, kteří mi poskytnuli data pro tuto práci.

Prostorový dopad finanční dimenze společenské odpovědnosti firmy ČEZ na rozvoj obcí

Abstrakt

Cílem práce je zmapování prostorové distribuce finančních darů Nadace ČEZ za pomoci metod prostorové analýzy dat. Dalším cílem je analyzovat vliv těchto finančních darů na rozvoj obcí z pohledu příjemců finančních darů. Nejdříve je v práci vymezeno teoretické zarámování konceptu společenské odpovědnosti firem. V další části jsou představeny závěry dosavadní literatury zabývající se dopadem společensky odpovědných aktivit na okolní komunity. Po souhrnu metodiky se práce zabývá analýzou finančních darů Nadace ČEZ a hledání prostorové dimenze finanční podpory. Představení závěrů dotazníkového šetření řeší předposlední část. Na závěr je shrnuta práce a odpovědi na stanovené výzkumné otázky.

Klíčová slova: firemní dárcovství, společenská odpovědnost firem, obce, regionální rozvoj, Česko

Spatial impact of ČEZ corporation social responsibility on development of municipalities

Abstract

The aim of the thesis is to map the spatial distribution of financial donations of the ČEZ corporate foundation using spatial data analysis methods. Another objective is to analyze an impact of these financial donations on the development of municipalities from the point of view of recipients of financial donations. At first, the theory of the Corporate Social Responsibility concept is defined. Next part presents the conclusions of the previous literature which focused on the impact of financial donations on communities. After the methodology, the thesis deals with an analysis of the financial donations of the ČEZ corporate foundation. Trends of spatial distributions are described as well. Introducing the results of the questionnaire survey is presented in the penultimate part. In the conclusion, the answers of research questions are summarized.

Keywords: corporate financial gifts, Corporate social responsibility, municipalities, regional development, Czechia

Obsah:

1. Úvod.....	14
2. Představení konceptu společenské odpovědnosti firem	17
2.1 Pilíře společenské odpovědnosti firem.....	21
2.1.1 Ekonomická oblast	21
2.1.2 Environmentální oblast	23
2.1.3 Sociální oblast	24
2.2 Kritika konceptu společenské odpovědnosti firem a možné alternativy	26
3. Společenská odpovědnost firem z pohledu geografie a regionálního rozvoje	31
3.1 Firmy a jejich podpora	32
3.2 Lokalizace firemní podpory	33
3.3 Důvody firemní podpory	36
3.4 Nedostatky dosavadních publikací	37
4. Společenská odpovědnost firem v Česku	38
4.1 Podpůrné organizace	41
4.2 Společenská odpovědnost firem skupiny ČEZ.....	43
4.3 Nadace ČEZ	47
5. Metodika.....	54
6. Podpora obcí a prostorová distribuce finančních darů Nadace ČEZ v Česku	58
7. Lokality s nejvyšší finanční podporou Nadace ČEZ.....	69
7.1 Temelínsko	71

7.2 Podkrušnohoří	72
7.3 Dukovansko.....	74
7.4 Výsledky dotazníkového šetření	77
8. Závěr	84
9.Zdroje	87
9.1 Seznam použité literatury:.....	87
9.2 Další zdroje:	95
9.3 Zdroje dat:	99
10. Přílohy	103

Obrázek 1 Rozmístění jednotlivých výrobních zařízení Skupiny ČEZ	44
Obrázek 2 Průměrný roční příjem finančních darů obcí z Nadace ČEZ přepočtený na jednoho obyvatele obce.....	63
Obrázek 3 Shluky obcí dle výsledků analýzy LISA pro průměrnou roční výši finančních darů Nadace ČEZ na jednoho obyvatele dané obce v období let 2006 až 2016.	65
Obrázek 4 Nestandardizované regresní koeficienty modelu geograficky vážené regrese závislosti výše průměrného ročního příjmu finančních darů Nadace ČEZ na jednoho obyvatele dané obce na vzdálenosti obce od nejbližšího výrobního zdroje ČEZ v období let 2006 až 2016 v Česku.	68
Obrázek 5 Shluk obcí na Temelínsku	71
Obrázek 6 Shluky obcí v Podkrušnohoří.....	73
Obrázek 7 Shluk obcí Dukovansko	75
Obrázek 8 Územní celky s obdrženými finančními dary od Nadace ČEZ v období 2006 až 2016	103

Tabulka 1 Témata a aktivity ekonomické oblasti.....	22
Tabulka 2 Témata a aktivity environmentální oblasti	23
Tabulka 3 Témata a aktivity interního sociálního pilíře	24
Tabulka 4 Témata a aktivity externího sociálního pilíře.....	25
Tabulka 5 Největší nadační dárci v roce 2016 v Česku	43
Tabulka 6 Porovnání výše výdajů ČEZ na CSR v zahraničí a v Česku v letech 2012 a 2013	46
Tabulka 7 Shluky obcí s nadprůměrně vysokými hodnotami průměrných ročních finančních darů Nadace ČEZ na jednoho obyvatele vypočtené pomocí LISA analýzy	66
Tabulka 8 Testované proměnné ovlivňující výši průměrného ročního příjmu finančních darů Nadace ČEZ na obyvatele obce v letech 2006 až 2016	67
Tabulka 9 Vypočtené hodnoty Giniho koeficientu a proměnné s nejvyšší mírou variability získané metodou GWR.....	69
Tabulka 10 Porovnání finanční podpory Nadace ČEZ obcí z jednotlivých shluků v letech 2006 až 2016 a obcí, které se zúčastnily dotazníkového šetření.	70
Tabulka 11 Otázky dotazníkového šetření	104
Tabulka 12 Obce zúčastněné v dotazníkovém šetření	105
Tabulka 13 Územní celky s nejvyšším průměrným ročním příjmem finančních darů Nadace ČEZ v období 2006 až 2016.....	103

Graf 1 Vývoj finančních darů Nadace ČEZ od roku 2003 do současnosti	48
Graf 2 Grantové programy Nadace ČEZ a doba jejich realizace v letech 2003 až 2016	51
Graf 3 Nadace ČEZ a podpora obcí v letech 2006 až 2016	60
Graf 4 Finanční dary Nadace ČEZ získané obcemi podle grantového programu.....	61
Graf 5 Zaměření projektů podpořených finančními dary Nadace ČEZ v období let 2006 až 2016 v Česku.....	62
Graf 6 Zaměření projektů podpořených finančními dary Nadace ČEZ v období let 2006 až 2016 ve shlcích obcí na Temelínsku	72
Graf 7 Zaměření projektů podpořených finančními dary Nadace ČEZ v období let 2006 až 2016 ve shlcích obcí v Podkrušnohoří	74
Graf 8 Zaměření projektů podpořených finančními dary Nadace ČEZ v období let 2006 až 2016 ve shluku obcí na Dukovansku.....	76
Graf 9 Odpovědi na Otázku 2: Jaká byla výhoda finančních darů Nadace ČEZ v porovnání s ostatními formami finančních darů a dotací?	78
Graf 10 Odpovědi na Otázku 3: Jaká byla nevýhoda finančních darů Nadace ČEZ v porovnání s ostatními formami finančních darů a dotací?	78
Graf 11 Otázka 4: Jak jste se dozvěděli o možnosti získání finančních darů Nadace ČEZ? ...	79
Graf 12 Otázka 6: Došlo získáním finančních darů k pořízení majetku nebo k vybudování infrastruktury, jež byly dlouhodobě Vaší obcí plánovány?.....	80
Graf 13 Otázka 5: Kdo zodpovídal za realizaci projektů nebo většinu administrativy spojených s jejich realizací?	80
Graf 14 Byly projekty z Vašeho pohledu zaměřeny na okamžitý rozvoj obce nebo na podmínky pro budoucí rozvoj obce?	81
Graf 15 Realizovali byste tyto projekty i v případě, že byste neobdrželi žádný finanční dar Nadace ČEZ?.....	81
Graf 16 Alternativní zdroje financování realizovaných projektů v případě odmítnutí žádosti o finanční dar Nadace ČEZ	82

Graf 17 Odpovědi na Otázku 9: Budete i v budoucnu usilovat o získání dalších finančních darů z Nadace ČEZ?..... 83

Seznam použitých zkratek

CSR	Corporate Social Responsibility
EU	Evropská unie
ERÚ	Energetický regulační úřad
JE Dukovany	Jaderná elektrárna Dukovany
JE Temelín	Jaderná elektrárna Temelín
MSP	Malé a střední podniky
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSN	Organizace spojených národů
VE Dalešice	Vodní elektrárny Dalešice

1. Úvod

Společenská odpovědnost firem (dále také CSR) se stala v posledních letech poměrně frekventovaným slovním spojením. Lidé se s CSR každodenně setkávají při běžných aktivitách, jako jsou nákupy, cestování hromadnou dopravou nebo v práci. Při nákupech nás ovlivňuje společenská odpovědnost firem zmíněná nezávadností daného výrobku vůči životnímu prostředí nebo využití šetrných způsobů při výrobě výrobku. Při cestování hromadnými dopravními prostředky se pro změnu chováme sami společensky odpovědně vůči okolí, protože ve své podstatě šetříme zdroje a životní prostředí. V pracovním prostředí můžeme vypožorovat snahy zaměstnavatelů vymezující ohleduplnost vůči klientům, etické chování vůči zaměstnancům a snižování dopadu na životní prostředí. V podstatě lze nahlížet na jakoukoliv aktivitu člověka z pohledu CSR. To je ostatně podstatou tohoto konceptu, jelikož člověk jakýmkoliv jednáním může zlepšit svůj vliv na okolí, a právě společenská odpovědnost napomáhá k tomu, abychom se vůči okolí chovali co možná nejlépe.

Koncept společenské odpovědnosti umožňuje přistoupit k rozsáhlému spektru témat z různých oborů, od personální politiky firmy po finanční dárcovství, které se svými důsledky projevují a ovlivňují podmínky různých regionů a život místních obyvatel. Z tohoto pohledu nabízí koncept CSR široké uplatnění pro výzkumnou práci geografů. Společenská odpovědnost se zabývá ekonomickými, environmentálními a sociálními tématy. Proto je na místě uvést, že tato práce se zabývá výhradně finanční stránkou CSR, a to v podobě finančních darů Nadace ČEZ. Směřování této práce si klade za cíl, rozkrýt způsob, jakým Skupina ČEZ kompenzuje okolním obcím ztráty a nevýhody plynoucí z jejich ekonomických aktivit v dané lokalitě. Částečně se takovýmto způsobem finanční podpory ze strany firmy navrací finance získané danou firmou v regionu zpátky pro potřeby jeho obyvatel.

Společenská odpovědnost firem bývá častým tématem závěrečných prací především studentů sociálních věd. Šířka teoretického zarámování konceptu CSR se odráží v pestrosti témat zpracovaných závěrečnými prací. Část prací se věnuje analýze přístupu jednotlivých firem ke společenské odpovědnosti (např. Macáková 2012; Šindelková 2013). Nedostatkem těchto prací je jejich soustředění výhradně na popis CSR aktivit uplatňovaných firemními strategiemi a absence jakékoliv prostorové dimenze CSR aktivit. Prostorovou dimenzi CSR aktivit postihnul ve své práci Fiala (2015), který se zaměřil na význam CSR aktivity firem pro

rozvoj regionů. Fiala (2015) popsal motivaci firem a prostorový vzorec chování u podniků ve dvou regionech ve východních Čechách.

Tato práce se pokouší propojit přístupy výše popsaných závěrečných prací a zkombinovat jejich výzkumné přístupy. Hlavním záměrem práce je analyzovat finanční dary Nadace ČEZ a zhodnotit jejich dopad na rozvoj obcí. Tímto tématem se ve svých pracích již zabývali Ngowi (2015) a Marshall a kolektiv (2017), kdy jejich cílem bylo vystihnout vliv společensky odpovědných aktivit bank na okolní region.

Pro naplnění záměru této práce byly stanoveny dva cíle. Prvním cílem bude představit prostorovou distribuci finančních darů Nadace ČEZ v období let 2006 až 2016 v Česku. V rámci tohoto cíle bude také představený vývoj výše věnovaných finančních darů a jejich oborové využití. V rámci prvního cíle byly stanoveny tři výzkumné otázky.

První výzkumná otázka zní: Jaká byla distribuce finančních darů Nadace ČEZ? Na ni bezprostředně navazuje druhá výzkumná otázka: Byly dary rozdělovány v závislosti na lokalizaci výrobních zdrojů Skupiny ČEZ? Odpovědi na tyto otázky by měly vyvrátit nebo potvrdit předpoklad celoplošného rozmístění podpořených obcí na celém území Česka, kdy by především měly být podpořeny obce v blízkosti výrobních zdrojů Skupiny ČEZ. Třetí výzkumná otázka se ptá, které faktory nejvíce ovlivňují přerozdělování finančních darů Nadace ČEZ.

V druhé analytické části budou představeny lokality, ve kterých byly obce z oblastí shluků obcí s nejvyšší podporou Nadace ČEZ ve sledovaném období. Cílem bude představit dopad finančních darů Nadace ČEZ na rozvoj těchto nejpodporovanějších obcí prostřednictvím analýz a výsledků dotazníkového šetření. Důvodem realizace dotazníkového šetření je zjištění názorů samotných představitelů obcí, jak významný vliv na rozvoj obcí měly finanční dary Nadace ČEZ.

V rámci druhého cíle byly vymezeny tři výzkumné otázky. První výzkumná otázka zjišťuje, zda dochází k nerovnoměrné distribuci finančních darů uvnitř shluků. Snahou je také zjistit, zda existuje i na této úrovni prostorový vztah k výrobním zdrojům Skupiny ČEZ. Druhá a třetí výzkumná otázka sleduje finanční dary a jejich vliv na rozvoj jednotlivých obcí, které se aktivně zapojily do realizovaného dotazníkového šetření. Nejdříve se druhá výzkumná otázka pokusí odpovědět, jaké je oborové využití finančních darů získaných těmito obcemi. Třetí výzkumná

otázka představuje, jaký je dopad finanční podpory Nadace ČEZ na rozvoj obcí z těchto shluků. Ten bude ověřován pomocí srovnání s příjmy obcí a názorů představitelů samotných nejvíce podpořených obcí provedeným dotazníkovým šetřením. To by mělo odpovědět na otázku, jaký pohled mají tito představitelé obcí na obtížnost získání a administrace podpory z Nadace ČEZ ve srovnání s ostatními dotačními programy. A zda podle jejich názoru přispěla podpora Nadace ČEZ k rozvoji jejich obce.

Stanoveným cílům práce také odpovídá zaměření teoretického zarámování, které seznamuje s podstatou CSR, jeho členěním, obdobnými koncepty a také kritickými názory vůči konceptu CSR. Dále jsou představeny závěry prací, které byly doposud zpracovány, a jejichž zaměření je relevantní vůči tématu a cílům této diplomové práce. V následujících přehledech je přiblížena historie a současný stav CSR v Česku a aktivity Skupiny ČEZ vůči svému okolí. Kapitola metodika popisuje využitá data, jejich zpracování a analytické metody využité za účelem odpovědět na stanovené výzkumné otázky v navazující části práce. Předposlední část představuje regiony s nejvyšší finanční podporou ve sledovaných letech a výsledky dotazníkového šetření. Závěrečná část shrnuje zjištěné odpovědi na výzkumné otázky.

2. Představení konceptu společenské odpovědnosti firem

Hlavním cílem této kapitoly je objasnění podstaty konceptu společenské odpovědnosti firem a s ním spojených aktivit. Název tohoto konceptu vychází z anglického Corporate Social Responsibility (CSR). Čeští autoři zabývající se tímto konceptem využívají ve svých pracích zkratku CSR (např. Bělčík, Pavlík 2010). Někteří autoři používají do češtiny přeložený název společenská odpovědnost firem (např. Kunz 2012), popřípadě společenská odpovědnost organizací (např. Petříková, Hercík, Hofbruckerová, Lešingrová, Klesalová 2008) nebo společenská odpovědnost podniků (např. Blažek, Doležalová, Klapalová 2005). Podstata všech těchto pojmů je stejná, a pro potřeby této práce bude používána anglická zkratka CSR.

CSR je založena na dobrovolnosti a není striktně vymezeno, co všechno patří do společensky odpovědných aktivit (Bělčík, Pavlík 2010), na které lze nahlížet jako na dobrovolné doplňky státem garantovaných legislativních pravidel pro podnikání (Prskavcová a kol. 2008). Chápání konceptu CSR ovlivňuje široká skupina zapojených zájmových skupin a rozdílná interpretace společenské odpovědnosti (Kunz 2012). I proto doposud neexistuje jednotně používaná definice. Z tohoto důvodu je na místě uvést, jak s tímto termínem pracuje tato práce, a podrobněji se zaměřit na jednotlivé oblasti společensky odpovědných aktivit, z nichž pouze finančně zaměřená část bude zkoumána v empirické části práce.

Kořeny konceptu CSR sahají do 19. století. Autoři (Carroll 2008, Wulfson 2001) označují tyto prvotní náznaky společenské odpovědnosti jako filantropii a paternalismus. Hlavními aktéry byli vlastníci firem, kteří si uvědomovali potřebu navracet část svých zisků zpět ve prospěch společnosti. Americký magnát, Andrew Carnegie, ve svém článku v roce 1899 publikoval názor týkající se morální odpovědnosti bohatých pečovat o svůj majetek a dělit se o něj ve prospěch celé společnosti (Wulfson 2001). Carnegie během svého života věnoval finanční dary na založení nadací na podporu vzdělání (např. The Carnegie Corporation of New York to fund education) a vědy (např. The Carnegie Institution of Washington) a Carnegiho vzor následovali další významní američtí průmyslníci (např. Rockefellerova nadace nebo Fordova nadace) (Wulfson 2001). Sociálně odpovědné aktivity byly praktikovány také v rámci tzv. paternalismu, kdy bylo snahou majitelů firem zlepšovat životní podmínky svých zaměstnanců a oslovit tak i potenciální zaměstnance. Například George M. Pullman, vlastník továrny na výrobu železničních vagonů, nechal postavit v roce 1893 pro svoje zaměstnance

zcela novou obytnou čtvrť v Chicagu s nadstandartní občanskou vybaveností (Carroll 2008). V Československu se odpovědně choval Baťa, který také nechal vystavět celé čtvrti pro své zaměstnance (Petříková a kol. 2008).

Vznik konceptu CSR se datuje k počátku druhé poloviny 20. století v USA. Za první definici přibližující CSR je považována definice Američana H.R. Bowena z padesátých let, který definoval CSR jako závazky podnikatele zavést postupy a aktivity žádoucí z hlediska cílů a hodnot společnosti (Carroll 2008). Bowen byl přesvědčen, že podnikatelé by měli nést odpovědnost za následky jejich činnosti v širším než ekonomickém pojetí (Bowen 1953, cit. v Carroll 1999, s. 270). Bowenova definice CSR je stále platná, ačkoliv se dnes do středu zájmu dostává organizace na místo podnikatele (Petříková a kolektiv 2008). Firmy měly podle Bowena (1953, cit. v Carroll 2008, s. 26) změnit složení výkonných rad, zahrnout sociální hledisko do vedení firmy, sociálně vzdělávat manažery a rozvíjet vlastní etické kodexy. Bowenovy myšlenky v době jejich vzniku nepřinesly významný posun v působení firem vůči společnosti. Přinesly však základ, který v následujících desetiletích rozvinuli další autoři (Carroll 2008) zabývající se vztahem firem a společnosti. Hlavním smyslem bylo zdůraznit význam odpovědnosti firem za jejich podnikatelské aktivity, vliv jejich jednání na okolí a společnost (Carroll 1999). Problémem v rozvoji konceptu CSR bylo nejednoznačně identifikované chování požadované od podnikatelů a později od podniků (Kašparová 2013). Carroll (1979) definoval čtyři základní složky CSR, tedy ekonomickou zodpovědnost, zákonnou zodpovědnost, etickou zodpovědnost a dobrovolnou zodpovědnost. V roce 1991 Carroll revidoval tento koncept a přejmenoval dobrovolnou zodpovědnost na filantropickou zodpovědnost, která by měla zahrnovat firemní občanství (Carroll 1999). Carroll (1991, s. 43) definoval na základě svých dosavadních znalostí CSR takto: „Firemní CSR by mělo usilovat o vytváření zisku, dodržování práva, dodržování etiky a být dobrým firemním občanem.“

Koncept CSR není tedy novou nebo přelomovou myšlenkou. Jeho rozvoj je však významně spojen se socioekonomickými změnami druhé poloviny 20. století, kdy došlo k řadě změn nejenom politického rozdělení světa, ale také k intenzifikaci procesu globalizace ovlivňujícího systém světové ekonomiky a formování samotného konceptu CSR (Bělčík, Pavlík 2010). Globalizace přinesla zvýšenou konkurenci pro soukromé společnosti a s ní související snahu firem uspět v těsném konkurenčním prostředí. Veřejnost přestala nahlížet na soukromé společnosti jako na nezávislé organizace odpovědné pouze svým vlastníkům a akcionářům

(Kunz, Srpová 2007). Díky CSR mohou firmy posílit nebo získat svoje postavení na nových trzích. Mezinárodní organizace mají významnou roli, ale v současném globalizaci propojeném světě jsou možnosti regulace omezené (Beschoner 2012) a vlivem globalizace dochází k procesu deregulace politické moci jednotlivých států, k přesunu moci na nestátní organizace a vzrůstá role nadnárodních korporací (Scherer a Palazzo 2008). Firmy se nově kromě ekonomické role musely naučit také pro mnohé novou morální roli, a to především v místech jejich ekonomických aktivit (Beschoner 2012), kde firmy začaly prostřednictvím CSR dobrovolně řešit celospolečenské problémy (např. podvýživa, AIDS). Firmy tímto způsobem na sebe převzaly určitou roli deregulovaných národních vlád a začaly produkovat nedostupné veřejné služby (Scherer a Palazzo 2011).

V současnosti je naprostá většina odvětví světové ekonomiky organizována v rámci globálních produkčních sítí (dále jen GPN). Společensky odpovědná firma by neměla být odpovědná jenom za svoje aktivity, ale také za aktivity svých dodavatelů (Beschoner 2012). Hlavní úlohu v rámci sítě mají vedoucí firmy, které ovládají danou síť prostřednictvím vybírání a organizací dodavatelů. Vedoucí firmy také vyžadují po svých dodavatelích zavedení společensky odpovědných aktivit do strategie firmy a jejich dodržování (Petříková a kol. 2008). Vedoucí firmy tím rozšiřují vlastní CSR strategii na své dodavatele a ovlivňují i stakeholdery jednotlivých dodavatelů. Petříková a kolektiv (2008) uvádí příklad Škody Auto, jež požaduje po svých dodavatelích plnění ekologických a sociálních standardů, a prohlubování a zvyšování kvalifikace pracovníků. Kromě vedoucích firem GPN, se dodržováním a implementací CSR aktivit v globálních dodavatelských řetězcích zabývají také mezinárodní organizace například The Business Social Compliance Initiative (BSCI) (BSCI 2017). Globalizační procesy ve společnosti a ekonomice vyvolaly zájem o CSR také na úrovni mezinárodních organizací, jejichž zájem napomohl k soustavné podpoře a rozvoji CSR. K předním propagátorům CSR patří Organizace spojených národů (dále OSN), Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (dále OECD) a Evropská unie (EU) (Petříková a kol. 2008).

Konceptem CSR a jeho praktikováním se zabývají také soukromé a neziskové organizace s globální působností. Mezi nejdůležitější patří Mezinárodní organizace pro normalizaci (ISO), Global Reporting Initiative (GRI) nebo Account Ability (AA). Tyto organizace jsou vedoucími organizacemi podporující rozvoj konceptu CSR a napomáhají s jeho implementací soukromým firmám i veřejné správě. Nejčastějším způsobem, jak tyto organizace napomáhají rozvoji CSR

jsou normy (Norma ISO 26000 nebo AA 1000) a metodiky (Sustainability Reporting Guidelines) vedoucí k zavedení společensky odpovědných aktivit do firemních procesů (NIP CSR 2018a)

Bezprostřední dopad na fungování ekonomiky a firem v Česku mají politiky EU, proto je namístě přiblížit vývoj CSR v rámci této organizace. Prvotní impuls k zájmu o CSR vzešel v roce 1995, kdy tehdejší předseda Evropské komise Jacques Delors inicioval založení organizace CSR Europe sdružující soukromé podniky a partnerské organizace (Franc, Nezhyba, Heydenreich 2006). Činností CSR Europe je napomoci korporacím a firmám dosáhnout ziskovosti, dlouhodobé udržitelnosti a rozvoje lidského kapitálu prostřednictvím implementace CSR do firemních strategií, a pozitivně tím přispívat k rozvoji společnosti. CSR Europe v současnosti sdružuje více jak deset tisíc soukromých korporací v rámci čtyřiceti dvou národních CSR organizací působících v Evropě (CSR EUROPE 2017).

Zásadním krokem ze strany EU na podporu prosazování konceptu CSR do strategií soukromých firem bylo zasedání Evropské rady v Lisabonu v roce 2000. V době lisabonské konference však CSR postrádalo jakoukoliv oporu v dokumentech EU. První definice CSR ze strany EU byla publikována v roce 2001 v tzv. Zelené knize (Evropská komise 2001). CSR byla definována jako „dobrovolná integrace sociálních a ekonomických hledisek do každodenních firemních operací a interakcí se stakeholdery“ (Evropská komise 2011). CSR směřuje firmy ke změně z krátkodobých na dlouhodobé cíle, z maximálního zisku na optimální zisk (Prskavcová a kol. 2008). V roce 2011 byla definice CSR od EU revidována a zjednodušena: „odpovědnost podniků za dopad jejich činnosti na společnost“ (Evropská komise 2011). V rámci Zelené knihy byl koncept CSR postaven na základě „pilířů“ tzv. trojí zodpovědnosti¹ definující tři charakteristické kategorie oblasti CSR, jež by měly podniky zahrnout do svých strategií a principů (Blažek, Doležalová, Klapalová 2005), a které jsou využitelné také pro tuto práci z hlediska vhodné struktury poměrně širokého konceptu CSR a definování oblastí, kterým se tato práce bude dále věnovat.

¹ Přeloženo z anglického názvu Tripple-bottom-line. Někdy se tento koncept nazývá koncept „tří P“ – people, planet, profit (Prskavcová a kol. 2008)

Na zasedání byl určen strategický cíl v rámci Lisabonské strategie do roku 2010 (The Lisbon Strategy 2000-2010), aby se Evropa do roku 2010 stala „*nejkonkurenceschopnější a nejzdatnější znalostní ekonomikou, schopnou udržitelného růstu s více a lepšími pracovními místy a s více posílenou sociální soudržností.*“ (přeloženo z European Parliament 2017). Evropská komise nahlížela na implementaci CSR aktivit jako na potenciální zdroj konkurenční výhody a inovaci zajišťující dlouhodobou existenci podniku (Hlaváček, Hlaváček 2007, Kašparová 2013). Koncept CSR byl identifikován jako jeden z možných nástrojů dosáhnutí strategického cíle do roku 2020 (Kunz, Srpová 2007). Uplatňování společensky odpovědných aktivit podniků je přitom závislé na velikosti podniku a povaze jeho činnosti (Evropská komise 2011). Důkazem snahy EU o zavedení CSR do firemní praxe je směrnice přijatá v roce 2014 související s velikostí firem. Směrnice udává firmám s více než 500 zaměstnanci povinnost reportovat o své činnosti vůči společnosti, životnímu prostředí, zaměstnancům, a také podporuje zapojení jednotlivých firem do iniciativ a platforem zabývajících se CSR (GRI 2014). Přijetím směrnice došlo k přesunu čistě dobrovolné povahy CSR na úroveň právní. Celkem se směrnice týká přibližně 6 000 firem označovaných jako subjekty veřejného zájmu (ASO 2014).

2.1 Pilíře společenské odpovědnosti firem

Při dosahování zisku by měly podniky zohledňovat kromě ekonomického hlediska také hledisko sociální a enviromentální (Evropská komise 2001). Zároveň by pro naplnění definice EU měly firmy přesunout svoji společenskou roli z úrovně „výhradně zisk“ (*profit only*) na úroveň „lidé, planeta, zisk“ (*people, planet, profit*) (Petříková a kol 2008). Bělčík s Pavlíkem (2010) a Prskavcová a kolektiv (2008) sepsali souhrn aktivit a příkladů patřících do jednotlivých oblastí. Tento souhrn je pokusem zjednodušit již výše zmíněnou Carrollovu syntézu (1979) CSR na čtyři základní složky.

2.1.1 Ekonomická oblast

Společensky odpovědné aktivity firem v rámci **ekonomické** oblasti se zaměřují na transparentnost firmy a dobrých vztahů firmy s investory, zákazníky, dodavateli a dalšími partnery. Zároveň se sledují dopady firmy na ekonomiku na různých řádovostních úrovních (například prostřednictvím rozvoje zaměstnanosti) (BLF 2008). Takové aktivity představuje Tabulka 1.

Tabulka 1 Témata a aktivity ekonomické oblasti

CSR Témata	CSR Aktivity	Příklady
Správa a řízení firmy	Transparentnost	Uveřejňování finančních i nefinančních informací
	Pravidla chování	Etický kodex a kodex podnikatelského chování
	Firemní image	Monitorování a měření firemní image
Odpovědný přístup k zákazníkům	Vzdělávání zákazníků	Školení bezpečnosti práce a servisních činností
	Zjišťování zpětné vazby	Průzkumy spokojenosti, evidence a řešení stížností
	Kvalita produktů a služeb	Používání norem kvality (ISO, TÜV)
	Zákaznický servis	Věrnostní programy, poprodejní servis, bezbariérový přístup, přístupnost webových stránek
	Zapojení do rozhodování	Přijímání návrhů na inovace produktů a implementace, vliv zákazníků na zaměření CSR aktivit
Vztahy s dodavateli a dalšími obchodními partnery	Výběr dodavatelů	Zahrnutí CSR hlediska do výběru dodavatelů
	Obchodní vazby	Včasné plnění závazků
	Šíření CSR	Monitoring CSR aktivit v dodavatelském řetězci a zapojení dodavatelů do CSR aktivit firmy
	Zjišťování zpětné vazby	Průzkumy spokojenosti dodavatelů a implementace návrhů
Marketing a reklama	Informace o produktech	Poskytování přesných a jasných informací o výrobcích a službách
	Sdílený marketing	Použití marketingových aktivit k společné propagaci dobročinných

		událostí a firmy (např. Cause Related Marketing ²)
	Reklamní etika	Dodržování etického kodexu reklamy

Zdroj: Prskavcová a kol. 2008, s. 11; Bělčík, Pavlík 2010, s. 25.-26.

2.1.2 *Environmentální oblast*

Účelem aktivit v rámci **enviromentální** oblasti je zajištění udržitelného rozvoje naplňujícího potřeby současné i budoucích generací (WCED v Prskavcová a kol. 2008, s. 18). Firmy si mají uvědomit dopady svých ekonomických aktivit na životní prostředí. Od firem se očekává, že budou vyvíjet snahu chránit životní prostředí, snižovat jeho zatížení a podporovat aktivity zaměřující se na snížení negativních dopadů vlastní ekonomické činností (BLF 2008). Environmentálně šetrné aktivity umožňují firmám snížení nákladů, energetickou úsporu a zahrnují jednotlivé fáze (vstupy, výstupy) aktivit firem. Přehled témat a aktivit environmentální oblasti přináší Tabulka 2.

Tabulka 2 Témata a aktivity environmentální oblasti

CSR Témata	CSR Aktivity	Příklady
Environmentální politika	Dodavatelský řetězec	Environmentální kritéria pro výběr dodavatelů
	Řízení	Environmentálně přívětivé strategie, využití norem (ISO, EMS), environmentální audit
	Zapojení stakeholders	Spolupráce na environmentálních aktivitách, návrhy na zlepšení environmentálních praktik
	Komunikace	Informování o enviromentální politice, environmentální školení
	Změny klimatu	Opatření pro snižování uhlíkové stopy
Energie a voda	Úspora energie	Izolace, energeticky úsporné technologie
	Obnovitelné zdroje	Využívání alternativních a obnovitelných zdrojů energie

² Cause Related Marketing (CRM) se dá do češtiny přeložit jako „sociální marketing“ nebo „sdílený marketing“. Firmy zavádí CRM za účelem zvýšení prodeje a zisků. V nejběžnější podobě společnost daruje určitou částku z prodaného kusu na dobročinnou činnost. (Prskavcová a kol. 2008)

	Úspora vody a využívání užitkové vody	Opatření vedoucí k úspoře vody, druhotné využívání vody
Odpad a recyklace	Minimalizace produkce odpadu	Optimalizace výrobního procesu, vratné barely na pitnou vodu, tisk z obou stran papíru
	Recyklace odpadu	Třídění a recyklace papíru, plastů, tonerů, cartridge a dalších materiálů
Doprava	Přesun zaměstnanců	Podpora šetrných způsobů dopravy
		Omezení služebních cest (např. videokonference)
Produkty	Přeprava produktů	Optimalizace logistiky
	Ekologicky šetrné produkty	Ekologicky certifikované produkty
	Obalové materiály	Eliminace obalů a ekologicky šetrné obaly
Nakupování	Ekologický šetrný nákup	Recyklovaný papír, nákup energeticky nenáročných produktů
	Místní dodavatelé	Nákup od místních producentů

Zdroj: Prskavcová a kol. 2008, s. 19; Bělčík, Pavlík 2010, s. 25.-26.

2.1.3 Sociální oblast

Společensky odpovědné aktivity firem se v sociální oblasti zaměřují na přístup k zaměstnancům a podporu místní komunity (BLF 2008). Na základě toho můžeme sociální oblast rozdělit dvě oblasti aktivit zaměřující se na **pracovní prostředí a místní komunitu** (Evropská komise 2004, cit. v BLF 2008, s. 3). Obdobně rozdělili **sociální** oblast Prskavcová a kolektiv (2008) na sociální **interní** a **externí** pilíř. Oba tyto pilíře se mohou v rámci CSR strategií navzájem prolínat (například v podobě matchingových fondů)³.

- a. **interní sociální pilíř** (též nazýván jako sociální politika podniku) je nastavena pro vytvoření partnerství mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem za účelem dosažení vyššího zisku podniku. Firmy se snaží za pomoci aktivit interního sociálního pilíře dosáhnout spokojenosti zaměstnanců a vyšší produktivity. Aktivity spadající do interního sociálního pilíře jsou obsaženy v Tabulce 3.

Tabulka 3 Témata a aktivity interního sociálního pilíře

³ Jsou to fondy firmy fungující synergickým efektem spojením finančních darů ze strany zaměstnanců firmy a stejně vysokou částku doplňuje firma. Následně se darují nahromaděné příspěvky vybraným subjektům. (Prskavcová a kol. 2008)

CSR Témata	CSR Aktivity	Příklady
Zapojení zaměstnanců a komunikace	Zjišťování zpětné vazby	Průzkum spokojenosti, řešení a evidence stížností zaměstnanců
	Zapojení do rozhodování	Sběr návrhů na zlepšení firemní výkonnosti, vliv zaměstnanců na zaměření CSR aktivit
	Interní komunikace	Newslettery, informování zaměstnanců o CSR aktivitách
Ohodnocení za práci	Finanční ohodnocení	Odpovídající platové podmínky
	Nefinanční benefity	Sportovní a kulturní vyžití, společenské akce pro zaměstnance, navýšení dovolené a volna, příspěvek na dojíždění, zaměstnanecké akcie
Vzdělávání a karierní rozvoj	Vzdělávání zaměstnanců	Školení, kurzy, mentoring
	Profesionální rozvoj	Plány karierního růstu
Zdraví a bezpečnost	Firemní politika	Příspěvek na nadstandardní zdravotní péči
	Zdravotní služby	Očkování
Vyváženost pracovního a osobního života	Flexibilní formy práce	Pružná pracovní doba, práce z domova, sdílení pracovního místa
	Péče o děti, seniory a nemocné osoby	Příspěvky na hlídání
	Zaměstnanci na rodičovské dovolené	Podpora při návratu do zaměstnání
Outplacement	Podpora propuštěných zaměstnanců	Pomoc při hledání nového pracoviště, rekvalifikace a školení
Rovné příležitosti	Opatření proti diskriminaci	Bránění diskriminaci na pracovišti i při náboru nových zaměstnanců

Zdroj: Prskavcová a kol. 2008, s. 14; Bělčík, Pavlík 2010, s. 25.-26.

- b. **externí sociální pilíř** zahrnuje CSR aktivity spojené s filantropií a místní komunitou. Nejběžnější podobou aktivit zapojených do tohoto pilíře představují firemní nadace (např. Nadace ČEZ) a nadační fondy. Činností těchto nadací se firmy aktivně angažují do rozvoje komunity, posilují své jméno a budují partnerství s místními subjekty. Témata a aktivity externího sociálního pilíře nabízí Tabulka 4.

Tabulka 4 Témata a aktivity externího sociálního pilíře

CSR Témata	CSR Aktivity	Příklady
Podpora komunity	Firemní dárcovství	Finanční či materiální podpora, poskytnutí služeb se slevou či zdarma, zapůjčení firemních prostor
	Firemní dobrovolnictví	Zaměstnanci vykonávají dobrovolnou práci v pracovní době (manuální práci či předávání odborných znalostí)
	Firemní investice do místní komunity	Dlouhodobé strategické zapojení do místní komunity či partnerství s neziskovými organizacemi

	Komerční aktivity v místní komunitě	Cause Related Marketing, sponzoring
	Vlastní firemní projekty	Vlastní veřejně prospěšné projekty
Spolupráce se školami	Spolupráce se studenty	Studentské stáže, praxe či exkurze, konzultace diplomových prací, podpora studentských aktivit
	Podpora výuky	Zapůjčení či darování techniky, účast na výuce
Zapojení stakeholders	Zapojení zaměstnanců	Firemní dobrovolnictví, matchingové fondy, benefiční akce s účastí zaměstnanců
	Zapojení zákazníků	Zapojení zákazníku do CSR aktivit
	Zapojení obchodních partnerů	Zapojení obchodních partnerů do CSR aktivit

Zdroj: Prskavcová a kol. 2008, s. 14; Bělčík, Pavlík 2010, s. 25.-26.

S místní komunitou je úzce spjatý již výše zmíněný pojem stakeholder a je na místě ho vysvětlit. Mezi stakeholdery se řadí osoby, instituce a organizace mající přímý vliv na chod firmy, a zároveň jsou aktivitami firmy ovlivňovány. (Petříková a kol. 2008) Stakeholderi se dělí na primární a sekundární. Primárními jsou ti, jež mají přímý vliv na každodenní fungování firmy. Sekundárními jsou ti, kteří nemají přímý vliv na každodenní fungování firmy (Prskavcová 2008). V případě ČEZ jsou primárními stakeholdery zaměstnanci, investoři a dodavatelé. Mezi sekundární stakeholdery se řadí obce a jejich obyvatelé ovlivnění aktivitami ČEZ, neziskové organizace, stát a jeho organizace. Firmy zapojují stakeholdery do svých společensky odpovědných aktivit a rozhodování o nich (Dicken 2015).

Z výčtu oblastí CSR je pro cíle této práce relevantní externí sociální pilíř s aktivitami směřovanými pro potřeby místních subjektů a komunity. Každá firma má vliv na komunitu žijící v sousedství a firmy tvoří nedílnou součást obce. Snahou společensky odpovědné firmy je snížit negativní dopady svého podnikání a udělat něco prospěšného pro obec a místní obyvatele (BLF 2008). K tomu firmám slouží aktivity externího sociálního pilíře, které uplatňují především firmy, které se za pomoci těchto aktivit chtějí stát dobrými partnery okolní komunitě a udržet svoje ekonomické aktivity v daném území (Kunz, Srpová, Mísař 2012).

2.2 Kritika konceptu společenské odpovědnosti firem a možné alternativy

Již od svého počátku čelil koncept CSR kritice autorů. Jedním ze zásadních problémů konceptu CSR byla a je nejednoznačnost definic. Podle Kašpárkové (2013) byla

nejednoznačnost definic CSR jedním z problému rozvoje tohoto konceptu. Obdobně Prskavcová a kolektiv (2008) namítá, že definice CSR nedostatečně identifikují žádoucí chování podniků a znemožňuje převedení konceptu do praxe.

V 60. letech patřil mezi přední teoretiky CSR Američan K. Davis. Davis zpopularizoval ideu, že podniky by měly nejenom závazky ekonomické a zákonné, ale také závazky vůči společnosti a v případě, že by je podniky nesplnily, může jim společnost odebrat právo na podnikání⁴ (Carroll 1999). Mezi nejznámější kritiky patřil ekonom Milton Friedman, který reagoval na vzrůstající popularitu tzv. Železného zákona mezi zastánci CSR (Carroll 1999). Podle Friedmana měly být ekonomické závazky jedinými společensky odpovědnými aktivitami podniků. Podstatou podniků je hlavně tvorba zisku pro vlastníky (Kašpárková 2013). Friedman považoval jakoukoliv jinou aktivitu nevytvářející viditelný zisk za rozměňování základního poslání firmy způsobující okrádání vlastníků a snižování platů zaměstnanců (Hlaváček, Hlaváček 2007). Podle Friedmana narušuje CSR v celospolečenském pohledu firmy pak firmy ničí alokační efektivnost (Bělčík, Pavlík 2010). Z politického hlediska firmy narušují principy zastupitelské demokracie, jelikož manažeři se staví do role zákonodárců a stanovují co je společensky prospěšné (Hlaváček, Hlaváček 2007, Blažek, Doležalová, Klapalová 2005, Kašpárková 2013). Tuto roli firmy a manažeři získávají díky slabé pozici státu a neschopnosti poskytnout služby pro své občany, a proto by měly existovat oblasti sdílené všemi druhy organizací zastoupených ve společnosti. Mezi tyto oblasti lze vyjmenovat péči o zaměstnance a komunitu, šetrnost vůči životnímu prostředí, transparentnost, udržitelnost a inovativnost podnikání (Benda 2011).

Zastánci CSR reagovali na kritiku Friedmana dvěma argumenty. Prvním byl, že průmyslová společnost čelí problémům způsobených vznikem velkých korporací a aktivity korporací by měly vést ke zmírnění nebo vyřešení těchto problémů (Carroll 1981 cit. v Hlaváček, Hlaváček 2007, s. 6). Kašpárková (2013) uvádí, že uplatňovat takové aktivity je obtížné, jelikož současní manažeři se zaměřují na dosažení co největšího zisku v krátkodobém horizontu. Druhý argument vyzdvihuje možnost snížení potřeby regulace ze strany vlády prostřednictvím CSR

⁴ V literatuře je tento pojem znám jako tzv. Železný zákon (např. Bělčík, Pavlík 2010) (přeloženo z anglického Iron Law of Responsibility)

(Bělčík, Pavlík 2010). Důkazem je například změna v rámci reklamního průmyslu, kdy firmy dodržují etické principy a předchází tak regulaci propagace vlastních výrobků (např. propojování kalorického jídla v reklamě spolu se sportovními aktivitami) (Kašpárková 2013, Blažek, Doležalová, Klapalová 2005).

Společenská odpovědnost je trendem přinášejícím pozitivní vliv pro všechny zúčastněné subjekty a společnost celkově. K pozitivním dopadům dochází pouze v případě, že daná firma chce být společensky odpovědná a nevidí CSR jen jako vhodný způsob zakrytí kritiky existujících problémů. Firmy se však snaží využívat všech dostupných výhod pro zvýšení svého zisku. Často ale pouze využívají trendů populárních mezi zákazníky, ke kterým se mohou hlásit i přesto, že se nezakládají na reálných firemních aktivitách (viz také Materna, Hasman, Hána 2018). Mnoho firem tvrdí, že implementuje CSR do svých strategií, ale přitom to využívají pouze pro získání pozitivní image firmy v očích společnosti (Beschoner 2012). Dicken (2015) poznamenává, že společnosti realizací CSR aktivit reagují na kritiku. Jako příklad uvádí prodejce textilu, kteří se snažili získat lepší image u svých zákazníků po smrtelných neštěstích v bangladéšských textilních továrnách a následné kritice týkající se nevyhovujících pracovních podmínek v těchto továrnách. Prodejci textilu spolu s neziskovými organizacemi založili iniciativu pro dodržování bezpečnostních standardů v textilních továrnách (Sinkovics, Hoque, Sinkovics 2016).

Podobným příkladem je přístup elektrárenské společnosti National Thermal Power Corporations (NTPC) z Indie, která se odkazovala na implementaci mezinárodně uznávaných CSR standardů ve prospěch místní komunity. Ve skutečnosti však společnost nereagovala na problémy místní komunity vyvolané svými ekonomickými aktivitami (Newell 2005). Snahou nadnárodních firem je zpravidla využívat již osvědčenou praxi z různých regionů působnosti firmy (Jenkins 2006) a prostřednictvím nich řešit aktuální problémy v regionech s přítomností poboček firmy (Merz, Peloza, Chen 2010). Problémem je však tento způsob uplatňování mainstreamových aktivit a osvědčení praxe CSR v rozdílných částech světa bez ohledu na místní socioekonomické a enviromentální podmínky. Firmy by měly v první řadě nastavit CSR aktivity a podporu komunity na míru potřeb místních a nesnažit se bezmyšlenkovitě okopírovat již zavedenou praxi (Newell 2005).

CSR není možné vidět jako firemní charitu, kterou daná firma utrácí dobrovolně finance. Beschoner (2012) uvádí, že podstata CSR je založena na získávání profitu prostřednictvím

uplatňované strategie, a nikoliv utrácení profitu. Obdobně Bělčík a Pavlík (2010) avizují nutnost uvědomit si, že cílem podnikání je tvorba zisku, a proto i společensky odpovědné aktivity se musí firmě vyplatit. Koncept CSR přináší společnostem zisky nefinanční podoby (Trnková 2004). Pro dosažení zisku je nutné, aby firma zohlednila potřeby stakeholderů a vedla s nimi dialog, který se v ideální podobě přemění v dlouhodobé partnerství (Bělčík, Pavlík 2010).

Kromě rozdílného názoru ekonomů na vliv CSR aktivity firmy a vliv na ekonomickou kondici firmy, uvádí Kašparová (2013) také odlišné názory mezi teoretiky, jak nahlíží na CSR z pohledu vnitropodnikového fungování firmy. Někteří vidí CSR jako procesní inovaci, jenž napomáhá ke změně norem a uspořádání podniku. Někteří teoretici nahlíží na CSR jako na institucionální inovaci, která mění zavedená společenská pravidla.

Nové alternativní teorie k CSR vznikaly především ze snahy jejich autorů překonat nedostatky současného konceptu CSR mezi něž patří především vágnost celé koncepce (Hlaváček, Hlaváček 2007). Z pohledu ekonomů je nedostatkem CSR upřednostnění motivace před efektivností a výkonností (Bělčík, Pavlík 2010). Tyto nové koncepty jsou spíše rozšířením konceptu CSR než odpověď na výše zmíněné nedostatky CSR a patří mezi ně (Bělčík, Pavlík 2010, Hlaváček, Hlaváček 2007, Kašpárková 2013):

Podnikatelská etika (přeloženo z anglického názvu Business Ethics, dále jen BE) vyzdvihuje snahu podnikatelských subjektů o nalezení etického chování vůči svému okolí při zachování maximalizace svého zisku (Bělčík, Pavlík 2010; Hlaváček, Hlaváček 2007). Podle Althama (2001, cit. v Čaník, Čaníková 2006) „je základním cílem programů BE předcházet škodám; oproti iniciativám v oblasti společenské odpovědnosti, kde je hlavním cílem a záměrem „dělat dobro“, přinášet společenský užitek.“ Neexistuje souhlasný názor, zda je BE součástí CSR nebo není. Závěry konceptu BE a CSR splývají (Hlaváček, Hlaváček 2007, Bělčík, Pavlík 2010). Naproti tomu Prskavcová a kol. (2008) zařadila BE jako doplňkovou součást CSR na podnikové úrovni. Pro potřeby této práce není nezbytné se dopodrobna zabývat rozdílností mezi BE a CSR, jestliže neexistuje soulad ani mezi autory zabývajícími se touto tematikou.

Společenskou vnímavost firmy (přeloženo z anglického názvu Corporate social responsiveness, dále jen CSR2) definoval Sethi (1975) jako vysvětlení konkrétních způsobů,

jak by měla firma reagovat na konkrétní problém. CSR2 umožňuje praktické využití oproti více teoreticky zaměřenému konceptu CSR. Svým zaměřením se od CSR odlišuje také změnou od dlouhodobého horizontu na krátkodobé a konkrétní firemní strategie (Bělčík, Pavlík 2010). Podle Kuldové (2012) je CSR2 pouze novou úpravou stávajícího CSR a nejedná se o jeho plnou změnu.

Společenská výkonost firmy (přeloženo z anglického názvu Corporate social performance, dále jen CSP) v podstatě propojuje koncepty CSR s CC (Bělčík, Pavlík 2010). Podle Hlaváčka a Hlaváčka (2007) by měla CSP posloužit jako manuál, prostřednictvím kterého mohou manažeři přesvědčit okolí, že jejich firma respektuje principy CSR.

Firemní občanství (přeloženo z anglického názvu Corporate citizenship, dále jen CC) je definován Zelenou knihou EU (2001, cit. v Trnková 2004, str. 16): *„Vytváření a dlouhodobé budování dobrých vztahů mezi firmou a jejím okolím, jak v lokálním, tak i globálním kontextu.“* Podle Bělčíka a Pavlíka (2010, str. 24) se jedná o: *„model formulující občanská práva a povinnosti organizací na bázi společenské odpovědnosti a zní odvození filantropie. Snaží se formulovat aktivity, které by podnik měl vykonávat směrem k zájmovým skupinám, aby si zajistil dlouhodobou prosperitu.“* Někteří autoři zmiňují, že CC a CSR jsou identické pojmy a určit hranici mezi nimi je velmi obtížné (Kunz 2012). Podle Nešporové (2005) je možné spatřit rozdíl v zaměření obou konceptů, kdy CC se zaměřuje na vztah mezi podnikem a komunitou a CSR zdůrazňuje především etickou stránku podnikání. Firma prostřednictvím CC se snaží plnit roli dobrého občana vůči svému okolí. Prskavcová a kol. (2008, str. 26) řadí CC jako součást sociálního pilíře CSR. K tomu se přiklání i Carroll (1991), který ve své definici zmiňuje, že by firma v rámci své CSR měla být dobrým firemním občanem. CC pokrývá aktivity aplikované ČEZ a potažmo Nadací ČEZ. Pro potřeby této práce bude stěžejní teorie konceptu CSR, jelikož je ve Výročních zprávách Nadace ČEZ a dalších zdrojích ČEZ zmiňována společenská odpovědnost firmy nebo společensky odpovědné podnikání. Koncept CC není v žádném zdroji ČEZ vůbec zmíněn a bude proto pro potřeby této práce považován za součást CSR.

3. Společenská odpovědnost firem z pohledu geografie a regionálního rozvoje

Následující odstavce se snaží představit výzkum vlivu společenské odpovědnosti firem a doprovodných aktivit na rozvoj komunit, obcí a regionů v doposud publikovaných pracích. Pro začátek je vhodné uvést, že naprostá většina prací se zabývá CSR z pohledu ekonomie, managementu a marketingu (například Edmondson, Carroll 1999; Porter, Kramer 2002 a 2011; Bichta 2003; Brammer, Millington 2004; Boeprasert 2012; Gautier, Pache 2015). Negeografické práce však přispívají pro potřeby této diplomové práce svým zaměřením na prostorovou lokalizaci CSR aktivit a potažmo lokalizací finančních darů ve prospěch komunity. Primárním zaměřením těchto prací je pohled firem na benefity vyplývající z vlastních CSR aktivit aplikovaných vůči komunitě (například Porter, Kramer 2002). Naopak podpora komunity z regionálního pohledu, její využití a vliv na rozvoj komunity, jež je opomíjena většinou negeografických autorů nebo zmiňována jen okrajově (například Foster a kol. 2009), je jedním z cílů této práce.

Z českých ekonomicky zaměřených prací zmiňujících zisky komunity je možné zmínit Haltofovou a Adámka (2014), kteří se zaměřili na analýzu CSR aktivit firem zabývajících se lesnictvím a těžbou dřeva v Česku. Ze závěru vyplývá, že polovina finančních darů Lesů ČR směřovala do projektů pro veřejnost (dopravní, lesní a turistická infrastruktura) (Haltofová, Adámek 2014). Autoři (Haltofová a Adámek 2014) se však zaměřují na analýzu podpory firem působících v lesnictví na úrovni Česka. Tato práce obdobně jako další již výše zmíněné ekonomické práce nedostatečně reflektuje prostorovou dimenzi podpory, a to především vliv finanční podpory na nižší než národní řádovostní úrovni.

Studium CSR a příslušných aktivit firem spadajících do tohoto konceptu jsou především doménou zahraniční geografie (například Wolpert 1988 a 1995; Schoenberger 1994; Hurd, Mason, Pinch 1998; Muller, Whiteman 2008; Ferguson 2010; Lew, Wójcik 2010; Card, Hallock, Moretti 2010; Hamilton 2011; Glückler, Ries 2011; Urriolagoitia, Vernis 2012; Ngowi 2015; Marshall, a kolektiv 2017). Diskuze této literatury bude obsahem následujících podkapitol. Zaměření a cíle jednotlivých geografických prací je poměrně široké, což přináší dobrý základ pro teoretické zarámování studia tohoto konceptu v této práci.

Téma CSR bylo z pohledu geografie a regionálního rozvoje v Česku donedávna opomíjeno. Vzestup popularity tohoto konceptu v české společnosti a ekonomice se promítl také do jeho akademického studia v rámci několika prací. Ačkoliv se jedná o malý počet publikací, svým zaměřením na několik odlišných dimenzí CSR dokazují širokou podstatu tohoto konceptu. Například Spilková (2012) se ve své práci zabývá kombinací ekonomické a enviromentální oblasti CSR, když zmiňuje změnu spotřebního chování zákazníků a snahu snížit svoji enviromentální zátěž vůči prostředí. Odlišně k tématu CSR přistoupili Hána a Černý (2017), kteří se zabývali vlivem finančních darů poskytovaných provozovatelem jaderné elektrárny v Dukovanech ve prospěch obcí v jejím nejbližším okolí, a tím se zaměřili na podporu komunity, která vychází z podstaty externího pilíře sociální oblasti.

Téma CSR bylo již představeno také v rámci závěrečné práce studentů geografie. Marek Fiala (2015) se ve své diplomové práci zabýval prostorovým hlediskem společensky prospěšných aktivit firem. Především přiblížil přístup a rozhodování o společensky odpovědných aktivitách firem na odlišných řádovostních úrovních. Jeho závěry dokazují, že firmy při rozhodování o směřování vlastních společensky odpovědných aktivit zohledňují místo jejich realizace, které úzce souvisí s jejich ekonomickou aktivitou. Fiala (2015, s. 96) vymezil druhy prostorových strategií CSR na podporu rovnoměrnou v celém území Česka a směřování aktivit do regionů působnosti firem. Nedostatkem této práce může být absence detailního pohledu vlivu společensky odpovědných aktivit firem na obce a jejich rozvoj. Koncept CSR byl ve stručnosti představen v rámci bakalářské práce Černého (2015) zaměřené na finanční dary obcím v okolí dukovanské elektrárny.

3.1 Firmy a jejich podpora

Finanční podpora komunity vzrostla rapidně v období po druhé světové válce, kdy firmy začaly zakládat vlastní nadace (Wolch, Geiger 1985). Nadace byly zakládány jako následek dění po druhé světové válce a zisku tehdejších podnikatelů, kteří nadacemi začali navracet peníze zpět společnosti (Lew, Wójcik 2010). Firemní filantropie v podobě finančního dárcovství se stala obvyklým způsobem podpory komunity ze strany firem v průběhu 80. let (Burke a kol. 1986).

Louella (2005) zjistil, že CSR má význam pro firmy ze všech velikostí a všech odvětví, zatímco většina prací se zabývala spíše finančními dary větších firem (Wolch, Geiger 1985). Podpora a způsob podpory regionů a komunity je však závislá na velikosti firmy. S velikostí

firmy se zvyšuje očekávání okolí, že daná firma se bude věnovat firemnímu dárcovství (Merz, Peloza, Chen 2010). Největší firmy věnují relativně nejvyšší podíl finančních darů (Wolch, Geiger 1985). Zároveň však podle Wolche s Geigerem (1985) jsou relativně vysokými dárci také menší firmy, zatímco středně velké firmy darují prostřednictvím finančního dárcovství méně než velikostně menší firmy. Menší firmy se zapojují především v místní komunitě a mají větší dopad na komunitu (Louella 2005). Podle Jenkinsové (2006) existuje významný rozdíl mezi uplatňovanými společensky odpovědnými aktivitami velkými a malými a středními podniky (MSP). Velké podniky se snaží přenášet dobrou praxi z jiných regionů (Jenkins 2006) a řeší aktuální problémy v daných státech (Merz, Peloza, Chen 2010). Oproti tomu MSP využívají své schopnosti přizpůsobení se a inovativnosti pro účely svých společensky odpovědných aktivit za účelem lépe reagovat na aktuální změny a požadavky dané komunity (Jenkins 2006).

Kromě velikosti ovlivňuje finanční podporu také odvětví, ve kterých firmy působí. Odvětví firmy odlišuje zaměření firemního dárcovství (Merz, Peloza, Chen 2010), firmy ze stejného odvětví sdílí často stejné cíle jejich dárcovských aktivit (Urriolagoitia, Vernis 2012). Vliv na finanční dárcovství má především vztah vůči bezpečnosti okolí a životnímu prostředí, protože firmy se znatelnými dopady na okolní prostředí praktikovaly častěji firemní dárcovství než firmy, které prostředí nezatěžovaly (Chen, Patten, Roberts 2008). Firmy zatěžující prostředí darovaly finanční podporu prostřednictvím firemního dárcovství s cílem uklidnit stakeholdery (Brammer Millington 2004) a tato podpora přináší firmám dlouhodobý pozitivní ekonomický efekt (Mescon, Tilson 1987). Gautier a Pache (2015) uvádějí, že firmy z odvětví znečišťující prostředí jsou soustavně pod dozorem státu a finanční dárcovství je součástí „obrané“ strategie CSR nebo procesu loby. Největšími dárci podle odvětví jsou firmy zabývající se výrobou (Wolch, Geiger 1985). Naopak firmy zabývající se aktivitami bez rapidního dopadu na okolí (např. služby) působí na celém území států a jejich programy podpory se zabývají stejným zaměřením, což vede ke konkurenci i na poli společensky odpovědných aktivit (Lew, Wójcik 2010).

3.2 Lokalizace firemní podpory

Velikost a způsob pomoci se odvíjí od země původu firmy, kdy hlavně velké firmy zohledňují, zda se jedná o domovský region nebo pouze o region působnosti (Muller, Whiteman 2008). Podle zjištění Lew a Wójcika (2010), kteří zkoumali 80 největších firemních nadací na

světě, podporují největší firemní nadace nejbližší komunity a působí přesně v geografickém vymezení své působnosti. Podle Mullera a Whitemana (2008) platí při uplatňování CSR domovský efekt (*home-presence nebo local-presence effect*) spojený s prostorovou blízkostí firemnímu zájmu. Glückler a Ries (2011) ve své práci zmiňují firemní podporu regionu svého původu jako prostorově založenou filantropii (*place-based philanthropy*).

Firmy původem z USA, Spojeného království a Japonska podporovaly výhradně subjekty v rámci země původu (Lew, Wójcik 2010). U zkoumaných německých firemních nadací byla také podpora směřovaná do Turecka a států střední a východní Evropy (Lew, Wójcik 2010). Lze předpokládat, že firmy poskytující finanční podporu v zahraničí tímto způsobem podporují svoje aktivity v rámci těchto států. Podle Urriolagoitia a Vernise (2012) věnovaly španělské firmy v době před poslední finanční krizí v roce 2007 40 % své podpory do zahraničí naproti tomu firmy z USA věnovaly na zahraniční podporu pouze 26 %. Zahraniční podpora je typická pro největší firemní nadace zemí pocházejících z EU, které věnovaly 26 % na podporu subjektů v zahraničí (Urriolagoitia, Vernis 2012). Brammer, Pavelin, a Porter (2008) uvádí, že firmy přítomné se svými ekonomickými aktivitami v kontroverzních zemích vynakládají na firemní dárcovství více než firmy, které v takových státech nepůsobí.

Lokalizační aspekty působnosti firemních nadací ovlivňují osobní preference odpovědných lidí, kteří často cílí podporu nejenom do regionů jejich původu, ale i do míst kde zbohatli a prostřednictvím firemního dárcovství navrací těmto lokalitám část svého úspěchu (Lew, Wójcik 2010). Jenkinsová (2006) zmiňuje vliv majitele nebo manažera firmy na směřování finanční podpory. Obdobně zmiňuje Wolpert (1995) význam regionu původu z pohledu firmy. Schoenberger (1994) uvádí vliv kultury na strategie firem, jejich rozhodování a podporu komunit. Vliv etnicity na směřování finanční podpory zjistili ve svém výzkumu Edmondson s Carrollem (1999), kdy afroameričtí majitelé firem podporovali prioritně afroamerickou komunitu za účelem zlepšit jejich životní podmínky a prostředí (Edmondson, Carroll 1999).

Napříč zeměmi se liší také směřování finančního dárcovství a subjekty podpory (Lew, Wójcik 2010). Podle závěrů Fergusonové (2010) japonské a americké firmy podporují daleko více vzdělávací programy oproti evropským firmám. Místní komunitu podporují především firmy z Austrálie, Kanady a Spojeného království, kdy většina ze zkoumaných firem pocházejících z těchto zemí byla zapojena do aktivit finanční podpory místních komunit (Ferguson 2010). Místní komunita je podporována nejčastěji v USA (Lew, Wójcik 2010).

Urriolagoitia a Vernis (2012) uvádí jako příklad odlišnosti v zaměření finanční podpory nadací z různých států porovnání mezi firemními nadacemi ze Španělska a z USA. Španělské firemní nadace věnovaly nejvyšší podíl finanční podpory na vzdělání, kulturu a ekonomický rozvoj, zatímco firemní nadace z USA nejvyšší podíl finančních darů věnovaly na zdravotnictví, sociální služby a kulturu. Rozdílně přistupují firemní nadace také k postupu přerozdělování finančních zdrojů (Lew, Wójcik 2010). Nadace z USA a Spojeného království věnují finance nejčastěji třetím stranám (například charitativní uskupení) a ty následně přerozdělují finanční zdroje, a zároveň mají firemní nadace propracovaný systém evaluací a monitoringu. Naproti tomu německé a japonské firemní nadace organizují vlastní projekty a často postrádají kontrolní systémy finančních darů (Lew, Wójcik 2010).

Kulturu firemního dárcovství ovlivňuje také skladba obyvatelstva města a jeho historie. Card, Hallock a Moretti (2010) prokázali ve své práci, že vliv přítomnosti vyššího počtu firemních ústředí v daném městě a s tím související přítomnost vyššího počtu obyvatel s vyššími příjmy zvyšuje objem firemní podpory lokální komunity v daném metropolitním areálu. Card, Hallock a Moretti (2010) i Lew s Wójcikiem (2010) odkazují ve svých závěrech na tzv. nová ekonomická centra USA, Bay Area a Houston, kde firmy podstatně podporují komunity firemním dárcovstvím.

Firemní dárcovství ovlivňuje úroveň příjmů, politická ideologie a sociální status komunity (Wolpert 1988). Wolpert (1995) zároveň odkazuje na vliv historie regionu a města. Závěry jeho práce poukazují, že firemní dárcovství má nejsilnější tradici v původních průmyslových regionech v USA a postupně docházelo k přesunu tohoto fenoménu do postupně rozvíjejících se zemědělských oblastí na středozápadě a jihu USA (Wolpert 1995).

Výše a směřování finančních příspěvků úzce souvisí s hospodářskou kondicí firem a celé ekonomiky. Příspěvky firem v historii ovlivnily ekonomické krize. Wolch a Geiger (1985) uvádí příklad hospodářského úpadku v USA v 70. letech 20. století a snížení financí věnovaných na firemní dárcovství. Španělské firmy přestaly po začátku recese v roce 2007 podporovat aktivity v zahraničí a zaměřily se výhradně na podporu v rámci Španělska. Marshall a kolektiv (2017) uvádějí příklad úplného přerušení finanční podpory vlivem krachu celé společnosti a následných problémů způsobených ukončením finanční podpory v regionu působnosti firemní nadace.

3.3 Důvody firemní podpory

Firma a společnost už nejsou izolovanými subjekty, ale jsou navzájem propojené (Kocmanová, Dočekalová 2011). Merz, Peloza a Chen (2010) uvádějí, že investice do komunity přinesou kromě zvýšení reputace firmy také ekonomické zisky. Výzkumy v Německu (Gerhard, Hahn 2005), a v Rakousku a Egyptě (Szócs a kol. 2015) dokázaly, že firemní dárcovství a filantropická činnost nevede pokaždé k získání pozitivní reputace firmy. Opačně uvádí Brammer a Millington (2005), že firmy s vyššími výdaji prostřednictvím dárcovství dosáhly vyšší reputace. Firmy se snaží získat popularitu poskytováním finančních prostředků geograficky vymezené skupině obyvatel, která měla strategický význam pro jejich podnikání (Campbell, Slack 2007).

Porter a Kramer (2002 a 2011) jsou zastánci názoru, že firma dosáhne ekonomických zisků prostřednictvím investice do komunity. Porter a Kramer (2002 a 2011) zpracovali svoje názory do teorie sdílené hodnoty (*shared value*), podle které firmy získávají konkurenceschopnost na základě existujících tzv. místních rozvojových shluků (*local cluster development*) složených z příznivých místních podmínek (např. kvalitní infrastruktura, vzdělávací programy, dodavatelé) v daném území. Firmy by měly vyvíjet aktivitu a investice na zlepšení těchto podmínek uvnitř lokality, kde firma působí (Porter, Kramer 2002 a 2011). Zkvalitnění podmínek území je výhodné pro danou firmu, její dodavatele a obyvatelstvo regionu. Porter a Kramer (2002) však namítají, že snahou firemního dárcovství je často pouze odlišení se od konkurence a publicita spojená s finančními dary.

V podmínkách některých regionů musí firmy finančně podporovat komunitu, jelikož ji bezpodmínečně potřebují pro svoje působení v daném regionu. Foster a kol. (2009) uvádí příklad z Kanady, kde firmy v odlehlých oblastech investují do místních komunit, protože jsou často jediným potenciálním zdrojem pracovní síly. Obdobně Boeprasert (2012) uvádí, že firmy mimo metropolitní areály přistupují k aktivitám CSR aktivněji vlivem omezených zdrojů pracovní síly v těchto lokalitách. Proto se firmy se silnou závislostí na daném prostředí snaží zacílit na všechny důležité aktéry v komunitě (Nevarez 2000).

Kontroverzní stránkou CSR je předávání části zodpovědnosti a politik ze strany vlád do rukou velkých korporací (Hamilton 2011). Card, Hallock a Moretti (2010) uvádějí, že prostřednictvím CSR a finančního dárcovství je v USA podporován poměrně významný podíl institucí nabízejících služby pro veřejnost. Jedná se o jednu polovinu nemocnic a třetinu

vysokých škol (Card, Hallock, Moretti 2010). Marshall a kolektiv (2017) namítají, že finanční podpora aktivit v rámci ekonomicky slabších regionů může vést k závislosti takových regionů na finančních darech. Místní samospráva by měla sdílet sociální cíle a spolupracovat s firmami za účelem zlepšení podmínek v komunitě při jejich naplňování (Louella 2005). Především v rozvojových zemích by mělo docházet ke sladění cílů, jelikož státy a potažmo místní samosprávy nedisponují dostatečnými finančními zdroji k pokrytí standardních veřejných služeb pro obyvatelstvo (Ngowi 2015, Sundar, Godal 2017). CSR tak má významný vliv na fungování společnosti a území, ve kterých je uplatňována.

3.4 Nedostatky dosavadních publikací

Autoři zmiňují také nedostatky a metodická omezení doposud publikovaných prací zabývajících se finančním dary směřovanými na rozvoj a podporu komunity. Základním omezením byla nemožnost získat informace o směřování financí a nedostatečná transparentnost finanční podpory komunit (Sundar, Godal 2017). Dalšími a poměrně často zmiňovaným problémem prací je jejich nedostatečné zaměření na nižší řádovostní úrovně. Hamilton (2011) zmiňovala absenci výzkumu dopadu podpory z pohledu podpořené komunity a její názor na poskytnutou finanční podporu. Regionální dopad finanční podpory postrádaly také Wolch s Geigerem (1985). Podle jejich názoru se více prací zabývá národní měřítkem, přestože dopad finančních příspěvků na regionální úrovni je větší (Wolch, Geiger 1985). Obdobně se vyjádřili Muller a Whiteman (2008), kteří shledávali nedostatky dosavadních prací v jejich globálním pojetí a z toho plynoucí nemožnost porovnat lokální dopady finančních darů napříč podpořenými regiony. Stejný názor vyjádřily Gautier a Pache (2015), jenž se ve svém výzkumu zabývali rešerší a hodnocením prací zabývajících se firemním dárcovstvím publikovaných v posledních třiceti letech.

Tato práce se snaží předcházet výše zmíněným nedostatkům již zpracovaných prací a analyzovat vliv dopadu společensky odpovědného chování velké firmy prostřednictvím firemního dárcovství na rozvoj vybraných regionů v rámci Česka. Obdobnými tématy se v zahraničí zabývali Ngowi (2015) a Marshall a kolektiv (2017). Obě tyto práce popisují dopad společensky odpovědných aktivit bank na komunity, ale ve zcela odlišných socioekonomických podmínkách.

Ngowi (2015) svoji práci zaměřil na dopady společensky odpovědných aktivit banky CRDB na socio-ekonomický rozvoj v několika lokalitách v Tanzánii. Kromě popisu směřování financí

do komunity se dotazníkovým šetřením mezi obyvateli vesnic pokusil zjistit, jaké povědomí o těchto aktivitách měli místní, a jakou reputaci banka tímto získala. Snahou Ngowiho (2015) bylo zmonitorovat, jak velký význam vytváří CSR v lokalitě s velkými socioekonomickými problémy a přivést tím pozornost ostatních aktérů v rozvojových zemích k možnosti řešit problémy za pomoci vhodně nastavené CSR a podpory komunity.

Marshall a kolektiv (2017) se zabývali působením firemní nadace banky Northern Rock v severovýchodní Anglii. Primárním cílem autorů bylo vymezit lokalizaci realizovaných a podpořených projektů touto nadací a jejich dopady na místní komunity. Cílem autorů bylo poukázat vliv vztahu pracovníků na vysokých pozicích v bance s regionem, kam směřovala podpora firemní nadace. Zmiňují také nebezpečí závislosti komunity v ekonomicky slabším regionu na finančních darech, proces přerozdělování finančních darů a zaměření dárcovství na řešení krátkodobých problémů namísto snahy vyřešit dlouhodobé problémy regionu.

4. Společenská odpovědnost firem v Česku

Historie CSR na území Česka je možné rozlišit na období do roku 1989 a po roce 1989. První známky společensky odpovědných aktivit na území Česka lze nalézt v zakládání a fungování spořitelů v druhé polovině 19. století. Ty byly zakládány šlechtou, která chtěla za pomoci výhodných úroků (3-4 %) přinutit místní ke spoření na horší časy a na stáří (Vencovský 1999). Nejznámějším příkladem realizace společensky odpovědného podnikání období do roku 1989 na území Česka jsou aktivity obuvnické společnosti Baťa, která uplatňovala svoji odpovědnou strategii vůči svým zaměstnancům v meziválečném období. Baťa si uvědomil, že spokojenost zaměstnance povede k jeho vyšší produktivitě a začal vynakládat nemalé prostředky k dosažení spokojenosti zaměstnanců. Zasadil se o vybudování domů pro dělníky, založení banky s výhodnými podmínkami pro zaměstnance (zaměstnanci obdrželi úrok 10 %), postavení nemocnice a škol, vytvoření podpůrného systému pro nemocné, založení sportovních klubů atd. Zaměstnanci pobírali násobně vyšší mzdu, než byl tehdejší průměr v Československu (Petříková a kol. 2008). Cekota (2004, cit. v Kašparová, Kunz 2013, s. 26) uvádí, že společenská odpovědnost patřila k hlavním charakteristickým znakům firmy Baťa. Na druhou stranu, hlavním motivem aplikování prozaměstnanecké politiky firmou Baťa bylo dosažení vyšší pracovní výkonnosti a celková kontrola zaměstnanců (Šímanová 2016). Mezi aktivity sociálního externího pilíře firmy Baťa patřila podpora rozvoje Zlína a dalších měst, ve

kterých firma Baťa působila (Kašpárková, Kunz 2013). Další rozvoj CSR „Baťovského typu“ zamezila druhá světová válka a poté komunistický režim, kdy s centralizací celého hospodářství přešly veškeré kompetence pod státní správu a filantropické aktivity naprosto vymizely. Některé podniky státem řízené ekonomiky však také přispívaly k rozvoji svého okolí, nešlo však o CSR v pravém slova smyslu jako spíše o státem nařízené či podporované místní aktivity. Například Petříková a kolektiv (2008) uvádí, že společensky odpovědné aktivity byly patrné u JZD Slušovice. Nedosáhly však kvality a úrovně nastavené Baťou v předválečném období.

Z důvodu centralizace hospodářství a neexistence soukromého sektoru firmy v Česku a téma společenské odpovědnosti firem čelily po obnově volného trhu v roce 1989 zpoždění oproti vývoji CSR ve vyspělejších státech (Dostál 2015). Znovuobnovení firemního dárcovství a filantropických aktivit bylo charakteristickým rysem konceptu CSR v samostatném Česku na počátku 90. let. Postupem času si firmy začaly uvědomovat, že společensky odpovědné aktivity nepředstavuje pouze firemní filantropie, ale že by CSR měla být založená na pilířích trojí odpovědnosti (Kunz, Kašparová 2013). Šířením společensky odpovědných aktivit v Česku se věnovaly především dceřiné firmy velkých nadnárodních firem, kdy docházelo k přenášení osvědčené praxe ze zahraničních do českých dceřiných firem (BLF 2008). Proces přenášení dobré praxe CSR aktivit v rámci velké firmy je obvyklým způsobem (Jenkins 2006), jak se velké firmy snaží vyřešit aktuální problémy v regionech své působnosti (Merz, Peloza, Chen 2010).

Na přelomu tisíciletí se povědomí o CSR aktivitách zvyšovalo a další posunem byl vstup Česka do OECD a EU (Kašpárková, Kunz 2013). Zejména ze strany EU dochází k dlouhodobé a systematické podpoře CSR aktivit (Evropská komise 2011). Skácelík (2010) označil situaci na konci první dekády 21. století jako fázi „probuzení“, kdy koncept CSR začal být frekventovaným pojmem v rámci veřejné diskuze. To potvrzují závěry Dostála (2015), který analyzoval výskyt pojmu CSR v českých médiích. První zmínka pojmu CSR, jakožto společenské odpovědnosti firem, objevila v roce 2002. V roce 2014 se CSR objevilo celkem ve 840 případech a nárůst výskytu tohoto pojmu v médiích dokazuje změnu ve vnímání CSR v Česku (Dostál 2015). Naprostá většina firemních CSR expertů (83 % dotázaných) si myslí, že CSR se stává větším tématem v Česku (IPSOS 2016).

Firmy si již uvědomují prospěšnost implementace CSR pro svoje podnikatelské aktivity (Skácelík 2010). Stále je však patrný rozdíl u vnímání CSR napříč firemním sektorem.

Nadnárodní firmy mají náskok oproti malým a středním podnikům (dále MSP), které zaostávají ve vnímání prospěšnosti a implementaci konceptu CSR (Sokolovský a kol. 2012). Podle Sokolovského a kolektivu (2012) nevnímají MSP na rozdíl od velkých firem CSR aktivity jako budování konkurenční výhody a zdroje udržitelného rozvoje.

Kunz, Srpová a Mísař (2012)⁵ provedli šetření zabývající se problematikou CSR v průmyslových firmách. Jedním z hlavních záměrů tohoto šetření byla snaha zjistit, jak vnímají firmy CSR a svoji roli vůči společnosti. Mezi nejvýznamnější zjištění patří souhlas 90,4 % dotázaných s tím, že by se firmy bez ohledu na velikost měly angažovat ve prospěch společnosti a komunity, ve které působí. Naprostá většina (97,2 %) dotázaných vnímala svoji firmu jako společensky odpovědnou a 13 % dotázaných považovalo dárcovství a pomoc místní komunitě za nejvýznamnější projev společenské odpovědnosti svojí firmy. Podobný výsledek zaznamenalo šetření společnosti IPSOS v roce 2016, kdy podporu komunity označilo 11 % dotázaných jako oblast, kterou by měly velké firmy nejvíce podporovat (IPSOS 2016).

Na státní úrovni v Česku není CSR žádným způsobem legislativně regulována a je udržována v rovině dobrovolnosti. Gestorem CSR ze strany státní správy je Ministerstvo průmyslu a obchodu, jenž je pověřeno propagací, implementací a zpracováním strategických dokumentů vedoucích k podpoře konceptu CSR v Česku (NIP CSR 2018b). Stát se pasuje do role propagátora se snahou motivovat firmy všech velikostí působící na území Česka k společensky odpovědnému podnikání. Hlavním strategickým dokumentem týkající se CSR je Národní akční plán společenské odpovědnosti organizací v České republice schválený v roce 2016, jehož hlavním cílem je posílení povědomí a rozvoj konceptu společenské odpovědnosti firem v Česku (NAP CSR 2015). Dalšími dokumenty na úrovni Česka zabývající se okrajově CSR jsou Národní akční plán pro byznys a lidská práva na období 2017-2022 a Strategický rámec Česká republika 2030 (NIP CSR 2018c). Změnu týkající se konceptu CSR do České legislativy přináší směrnice Evropského parlamentu a rady 2014/95/EU ukládající za povinnost

⁵ Výzkum se zaměřil na firmy zpracovatelského průmyslu a stavebnictví. Celkem bylo do výzkumu zapojeno 134 firem z těchto sektorů hospodářství.

velkým podnikům informovat o nefinanční povaze své činnosti.⁶ V rámci Česka se jedná přibližně o 30 firem, jež mají povinnost informovat o nefinančních dopadech vlastního podnikání od rozpočtového roku 2017 (NIP CSR 2018c). Kromě výše zmíněných dokumentů je od roku 2013 v Česku platná norma ČSN zabývající se CSR ze strany managementu (UNMZ 2013).⁷

4.1 Podpůrné organizace

Prosazováním a rozvojem konceptu CSR v Česku věnují organizace sdružující firmy nebo firemní nadace. Účelem těchto organizací je napomáhat firmám s implementací společensky odpovědných aktivit a jejich přenášení do běžného fungování firem. Sdružující organizace jsou často členy nadnárodních sítí, které jsou zdrojem úspěšného zahraničního know-how na úrovni CSR a členské organizace mohou dále využívat tyto znalosti pro účely v rámci vlastní členské základny. Členství firmám umožňuje využívat podpůrné služby (např. zajišťování vzdělávacích akcí, organizace seminářů, networking atd.). Významnými aktivitami jsou také ocenění a certifikace, které podpůrné organizace oceňují společensky odpovědné firmy a jejich aktivity. Například platforma Byznys pro společnost každoročně vyhlašuje ceny TOP Odpovědná firma (BPS 2018). Mezi nejvýznamnější sdružující organizace patří platformy Business Leaders Forum a Byznys pro společnost, Asociace společenské odpovědnosti a Fórum dárců.

Business Leaders Forum (BLF) je nejstarší česká platforma sdružující české firmy a české pobočky nadnárodních firem. Snahou BLF je naplňovat principy CSR, seznamovat firmy a podnikatelskou veřejnost s CSR a podporovat spolupráci mezi firemním, veřejným a neziskovým sektorem (BLF 2018). BLF bylo založeno v roce 1992 z iniciativy předních českých firem a za podpory britské královské rodiny prostřednictvím The Prince of Wales International Business Leaders Forum (Skácelík 2010). Díky přítomnosti v CSR Europe se BLF snaží přiblížit českým partnerům moderní trendy CSR a napomáhá jim je zavést do firemních

⁶ Povinnost informovat o nefinančních informacích činnosti se týká podniků s 500 a více zaměstnanci, s bilanční sumou vyšší než 20 milionů EUR a čistým ziskem vyšším než 40 milionů EUR (Evropský parlament a Rada Evropy 2014).

⁷ Norma je evidována pod označením ČSN 01 0391 Systém managementu společenské odpovědnosti organizací – Požadavky (UNMZ 2013).

principů (CSR EUROPE 2017). V současnosti platforma sdružuje 14 členů ze soukromého, neziskového a veřejného sektoru (BLF 2018).

Byznys pro společnost (BPS) se zaměřuje na nastavování a rozvíjení principů trvale udržitelného byznysu a CSR. Cílem BPS je podporovat odpovědné podnikání, sdílení zkušeností a znalostí. Celkem sdružuje 52 členů a jejich aktivity zasahují do pracovního života více než 70 000 zaměstnanců (BPS 2018). BPS je druhým českým členem sítě národních partnerských organizací CSR Europe (CSR EUROPE 2017).

Asociace společenské odpovědnosti (A-CSR) se zabývá rozvojem konceptu CSR a udržitelným podnikáním. Celkem sdružuje 224 členů z firemního, neziskového, vzdělávacího a veřejného sektoru. Je největší iniciativa CSR v Česku a také členem největší světové platformy udržitelného podnikání UN Global Impact pod záštitou OSN. Díky tomu přenáší jedinečné know-how z globální úrovně do lokálních projektů v Česku. Mezi členy se řadí také Skupina ČEZ (A-CSR 2018).

Fórum Dárců sdružuje dárcce a napomáhá rozvoji dárcovství v Česku. Dlouhodobě se aktivně účastní legislativních procesů, napomáhá k zlepšení podmínek dárcovství a rozvoje veřejně prospěšných aktivit v Česku. Fórum bylo jedním ze zakládajících členů BPS. Členem fóra je Nadace ČEZ. (Fórum Dárců 2018)

Nejčastější podporou komunity je firemní filantropie. Firmy podporují komunitu několika způsoby. Firma může poskytovat věcné dary, služby nebo zapůjčovat majetek (BLF 2008). Nejčastějším způsobem jsou však finanční dary, které se podle své povahy dělí na přímé dary nebo prostředky rozdělené prostřednictvím firemních nadací a nadačních fondů (Bartošová 2005). Jedná se o finance darované nad rámec zákona a firmy tak vracejí část příjmu komunitě, ve které působí (Kašparová 2013). Finanční dárcovství je v Česku podle Výzkumu firemní filantropie (2004) velmi rozšířené. Podle některých autorů (Hlaváček, Hlaváček 2007) není filantropická činnost společností očekávána, ale v rámci Výzkumu firemní filantropie (2004) se finančnímu dárcovství věnovalo 86 % dotazovaných firem. Podpora komunity přináší pro firmu řadu benefitů. Firma díky podpoře komunity nebo zájmových skupin významně napomáhá budovat firemní reputaci a získávat podporu od místní komunity (Bartošová 2005).

Podle Fóra Dárců (Fórum Dárců 2016a a 2016b) byly čtyři firemní nadace a šest nefiremních nadací mezi deseti největšími dárci v roce 2016 v Česku. Dohromady tyto nadace

věnovaly na společensky odpovědné projekty v roce 2016 téměř 903 milionů Kč. Tři nadace překonaly ve stejném roce hranici 100 milionu Kč darovaných v rámci svých programů. Podle typu nadace byly firemní nadace největšími nadacemi v roce 2016 v Česku. Podle Wolche a Geigera (1985) patří mezi největší dárce finančních darů největší firmy, což dokazuje Tabulka 5 zobrazující největší nadace v Česku v roce 2016. Nefiremní nadace jsou řízeny neziskovými organizacemi, které dlouhodobě podporují především sociální oblast.

Tabulka 5 Největší nadační dárce v roce 2016 v Česku

Pořadí	Název nadace	Typ nadace a subjekty podpory	Výše daru (Kč)
1	Nadace ČEZ	firemní nadace	197 075 392
2	DOBŘÝ ANDĚL, n.	nadace – rodina a děti	148 991 764
3	Nadace AGROFERT	firemní nadace	112 189 720
4	Nadační fond AVAST	firemní nadace	90 637 000
5	Nadace The Kellner Family Foundation	nadace – vzdělávání	88 958 000
6	Konto Bariéry – Nadace Charty 77	nadace – handicapovaní	61 709 747
7	Nadace Open Society Fund Praha	nadace – občanská společnost	58 687 344
8	Nadace rozvoje občanské společnosti	nadace – občanská společnost	58 290 648
9	Nadace GCP	firemní nadace	50 289 000
10	Nadace Sirius	nadace – rodina a děti	35 736 000

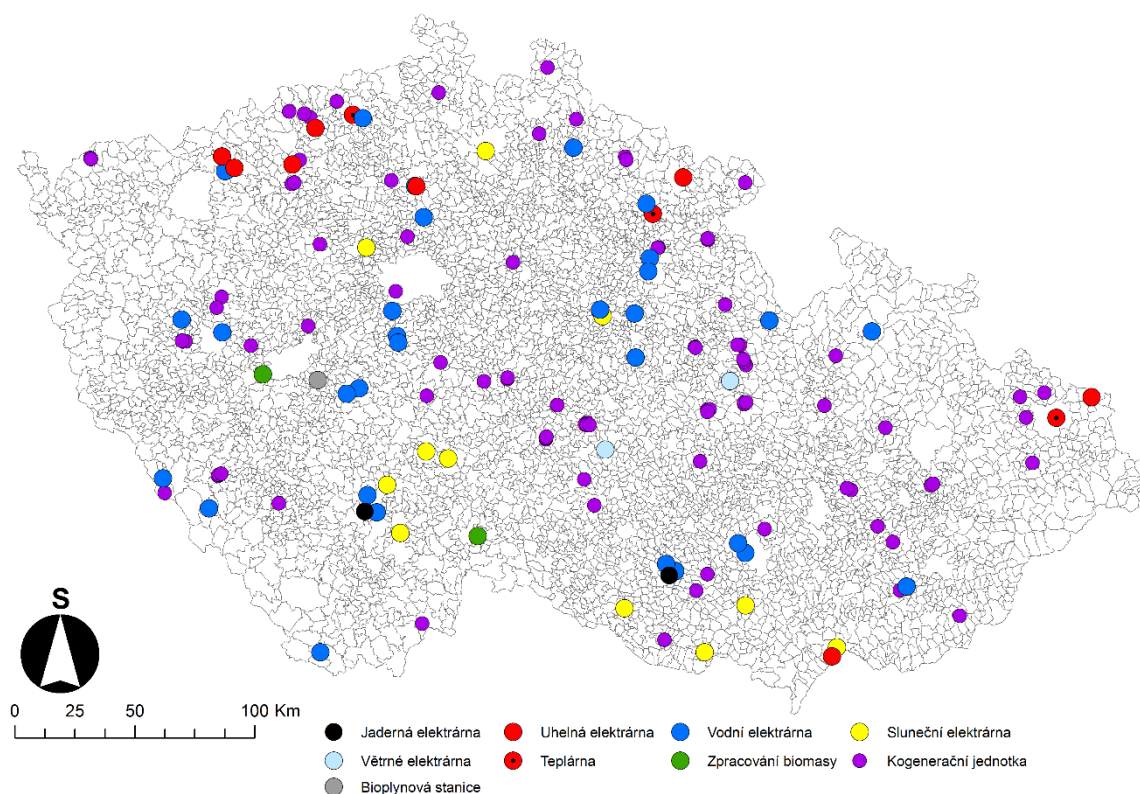
Zdroj: Fórum dárců 2016a

Největší nadací mezi firemními i nefiremními nadacemi byla v roce 2016 v Česku Nadace ČEZ. Nejvyšší pozici obsadila Nadace ČEZ i v předcházejícím roce (Fórum Dárců 2015). Svým zaměřením na podporu regionů a obcí vyniká Nadace ČEZ mezi ostatními nadacemi jako významná organizace podporující rozvoj obcí a regionů. Nadace ČEZ je nejvýznamnější součástí CSR aktivit Skupiny ČEZ. Proto je na místě přiblížit způsoby podpory regionů a obcí celé skupiny ČEZ.

4.2 Společenská odpovědnost firem skupiny ČEZ

Skupina ČEZ (dále jen ČEZ) patří mezi největší firmy působící v Česku. Také je největším výrobcem elektrické energie na území Česka. ČEZ patří mezi deset největších energetických uskupení v Evropě z hlediska instalovaného výkonu, vývozu elektřiny a počtu zákazníků.

Obrázek 1 Rozmístění jednotlivých výrobních zařízení Skupiny ČEZ

Zdroj: ČEZ 2017, ERÚ 2017, vlastní zpracování

Z hlediska ekonomických výsledků patří mezi nejvíce ziskové a nejméně zadlužené společnosti zabývající se energetikou. ČEZ tvoří dceřiné firmy věnující celému procesu spojeného s výrobou elektřiny od těžby, výrobu energie, distribuci, obchod, výstavbou a projektováním energetických zařízení. Součástí skupiny jsou také zahraniční dceřiné firmy a jejich výrobní zdroje. Kromě elektřiny dodává ČEZ zákazníkům plyn a teplo (ČEZ 2018a).

Velikostí ČEZ odpovídá rozmístění jednotlivých provozů firmy na celém území Česka a v dalších státech. Celkem se v Česku podle databáze ERÚ nacházelo 148 výrobních zdrojů Skupiny ČEZ (ERÚ 2017). Rozmístění jednotlivých výrobních zařízení znázorňuje Obrázek 1, ve kterých se vyrobí celkem téměř tři čtvrtiny z celkového objemu elektrické energie vyrobené na území Česka (ČEZ 2018a). Jedná se o široké portfolio výrobních zdrojů elektrické energie a je patrné, že ČEZ svými ekonomickými aktivitami ovlivňuje souvisle celé území Česka. V závislosti na druhu zdroje energie dochází k narušování místního prostředí. Odlišný vliv na území bude mít těžba hnědého uhlí v severních Čechách oproti větrným elektrárnám na Vysočině. Ať už se jedná o jakýkoliv výrobní zdroj a jeho velikost, na dané prostředí má

znatelný pozitivní nebo negativní vliv, který si skupina ČEZ uvědomuje a snaží se vyvíjet aktivity vedoucí ke kompenzaci své přítomnosti a působení v regionech. Účelem aktivit je stát se dobrým partnerem regionů a podporovat projekty s různorodým zaměřením zejména v okolí svých výrobních zdrojů a distribučních sítí. Jedná se především o podporu finanční povahy. Hlavním zdrojem je reklamní partnerství a firemní dárcovství (ČEZ 2018b).

Reklamní partnerství je založeno na poskytování finanční podpory na propagační služby, pořádání událostí a sponzoring různorodých subjektů. Touto formou finanční podpory jsou podpořeny události kulturní (např. Hudební festival Colours of Ostrava) a vzdělávací (např. Týden vědy a techniky), zdravotnické instituce (např. Fakultní nemocnice Brno), akce zaměřené na pomoc potřebným (např. Soustředění nováčků a začínajících sportovců – atletů vozíčkářů), subjekty amatérského (např. Lipno sport fest 2017) a profesionálního sportu (např. Český olympijský tým) (ČEZ 2018c). Vyjma výše zmíněných celospolečenských aktivit a událostí jsou podpořeny také obce, ve kterých má reklamní plnění nejčastější podobu reklamních cedulí v obcích (Černý 2015).

Firemním dárcovství Skupiny ČEZ je poskytováno dvěma způsoby. Prvním jsou tzv. přímé dary ČEZ, které jsou poskytovány financemi ze zdrojů ČEZ. Tyto finanční dary podporují subjekty z různorodých oblastí napříč celou společností (ČEZ 2018c). Z pohledu prostorového je nejvýznamnější část přímých darů poskytována obcím ležících v bezprostřední blízkosti velkých výrobních zdrojů. Analýzou těchto finančních příjmů se z lokálního pohledu v okolí Jaderné elektrárny Dukovany (JE Dukovany) již zabývali Hána a Černý (2018). Přímé finanční dary se staly za dobu jejich poskytování významnou a nenahraditelnou součástí rozpočtů představující rozvojový potenciál obcí ležících v bezprostřední blízkosti dukovanské elektrárny (Černý, Hána 2018). Informace o směřování přímých finančních darů Skupiny ČEZ byly neveřejné a nebylo je možné dohledat. Jejich přerozdělování však vyvolalo vlnu kontroverze. Především v okolí Jaderné elektrárny Temelín, kdy byl ČEZ spolu s vedením Jihočeského kraje osočován z netransparentnosti při přerozdělování přímých finančních darů na základě plnění tzv. Rámcových smluv⁸ uzavřených mezi ČEZ a Jihočeským krajem (např. Jihočeši 2012, 2014;

⁸ Rámcové smlouvy o spolupráci jsou uzavírané vrcholnými představiteli ČEZ a Jihočeského kraje. Předmětem smlouvy je spolupráce vedoucí k vytvoření podmínek pro výstavbu nového jaderného zdroje v lokalitě Temelín. Na základě smlouvy má dojít ke koordinaci aktivit mezi ČEZ a Jihočeským krajem vedoucích

iDNES 2014). Představitelé Jihočeského kraje na nátlak opozice zpětně zveřejnili seznam příjemců finančních darů, jenž každoročně obdrželi více než sto milionů korun. ČEZ od roku 2015 zveřejňuje přímé finanční dary a svých internetových stránkách. V letech 2015 a 2016 ČEZ přímo daroval subjektům 137 milionů Kč, z nichž bylo 58 % (80,3 milionů Kč) poskytnuto na investice do infrastruktury obcí a rozvoje regionů (ČEZ 2015 a 2016). Druhým způsobem a pro potřeby této práce stěžejním jsou finanční dary přerozdělované prostřednictvím Nadace ČEZ. ČEZ o svých společensky odpovědných aktivitách informoval prostřednictvím Zpráv o společenské odpovědnosti Skupiny ČEZ (ČEZ 2018d). S vydáváním zpráv o společenské odpovědnosti však ČEZ přestal v roce 2014, kdy byla jako poslední zveřejněna Zpráva o společenské odpovědnosti Skupiny ČEZ 2012/2013. Zprávy přinášely informace o CSR aktivitách ČEZ v Česku a dále přinášely zprávy informace o aktivitách ČEZ a jeho poboček působících v zahraničí (ČEZ 2014). Zprávy informovaly o některých CSR projektech realizovaných za dané dva roky ve všech státech, kde ČEZ působil.

Tabulka 6 Porovnání výše výdajů ČEZ na CSR v zahraničí a v Česku v letech 2012 a 2013

Země působnosti Skupiny ČEZ	Výše výdajů na CSR (v tis. Kč) ⁹		Celkový instalovaný výkon (v GW)		Výdaje na 1 GW instalovaného výkonu (2012; v Kč/GW)	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Bulharsko	4 106	1 392	1,3	1,3	3 246	1 100
Polsko	2 229	2 151	0,7	0,7	3 055	3 159
Rumunsko	20 334	32 268	0,6	0,6	32 902	51 878
Turecko	5 802	2 424	0,2	0,6	7 863	3 793
Celkem zahraničí	32 470	38 234	3,4	3,2	9 691	11 922
Česko ¹⁰	140 548	159 200	12,4	12,6	11 307	12 661
Skupina ČEZ ¹¹	173 018	197 434	15,8	15,2	10 964	12 990

Zdroj: ČEZ 2012 a 2013b; Nadace ČEZ 2012 a 2013; ERÚ 2017; ČEZ 2018d

k dlouhodobému rozvoji regionu, zlepšování občanské vybavenosti a udržování vzájemně dobrých vztahů (Jihočeský kraj 2016). První rámcová smlouva podepsaná v dubnu 2009 slibovala příspěvek Skupiny ČEZ ve výši 3,7 miliardy Kč na rozvoj Jihočeského kraje do konce roku 2018 (Jihočeský kraj 2010).

⁹ Výše daru v jednotlivých státech (vyjma dat za Česko) uvedených ve Zprávě o společenské odpovědnosti Skupiny ČEZ 2012/2013 (více v ČEZ 2014). Novější data nebylo možné dohledat.

^{10, 11} V tabulce jsou uvedeny pouze finanční dary přerozděleny Nadací ČEZ v letech 2012 a 2013 pouze na území Česka. Nejsou zahrnuty finance rozdělené v rámci reklamního partnerství a veškeré finance věnované firemní dárce.

Předcházející tabulka přináší pohled na finance věnované na CSR aktivity v jednotlivých zemích své působnosti v letech 2012 a 2013. V tabulce je uvedena výše finančního daru věnovaného Nadaci ČEZ v Česku a částka tedy nezahrnuje veškeré finance ČEZ věnované na CSR a podporu místní komunity v Česku v daných letech (např. Rámcové smlouvy s Jihočeským krajem). Výše finančních darů je relativizována k instalovanému výkonu výrobních zdrojů.

Z porovnání relativizovaných výdajů na CSR je patrné, že hodnota darů ČEZ na jeden GW instalovaného výkonu byla v obou srovnávaných letech nejvyšší v Česku oproti souhrnné hodnotě financí za celé zahraničí. Při uplatňování CSR platí podle Mullera a Whitemana (2008) domovský efekt, v rámci něho firmy věnují vyšší finance pro potřeby okolí v zemi svého původu. Tomuto závěru odporují relativizované hodnoty financí věnovaných ČEZ na CSR projekty Turecku a v Rumunsku, jež dosáhly vyšších hodnot, než byla hodnota za Česko. Především v Rumunsku dosáhly výdaje několikanásobné výše oproti Česku. Je to dáno pravděpodobně velikostí realizovaného projektu větrného parku Fântânele-Cogealac, který je největším vnitrozemským větrným parkem v Evropě s instalovaným výkonem 600 MW a rozlohou 72 km² (dvojnásobek instalovaného výkonu větrných elektráren v Česku) (ČEZ 2017). Velikosti tohoto projektu odpovídá i vysoké finanční částky věnované na CSR aktivity ČEZ v Rumunsku v letech 2012 a 2013, kdy byla dokončena výstavba tohoto projektu a větrný park spuštěn do provozu (ČEZ 2017).

Je však nutné připustit, že finanční aktivity se neodvíjí od velikosti jednotlivých výrobních prostředků ČEZ v zahraničí. Důkazem jsou hodnoty výdajů na CSR za Rumunsko a hlavně Bulharsko, kde Skupina ČEZ vlastní největší výrobní zdroj mimo Česko. Není jasné, jaký důvod vedl k poklesu financování CSR aktivit v Bulharsku mezi roky 2012 a 2013. Je možné, že razantní snížení výdajů souvisí s problémy mezi Skupinou ČEZ a bulharskou vládou v roce 2013, kdy dceřině firmě ČEZ Bulgaria hrozilo odebrání licence (Hospodářské noviny 2013).

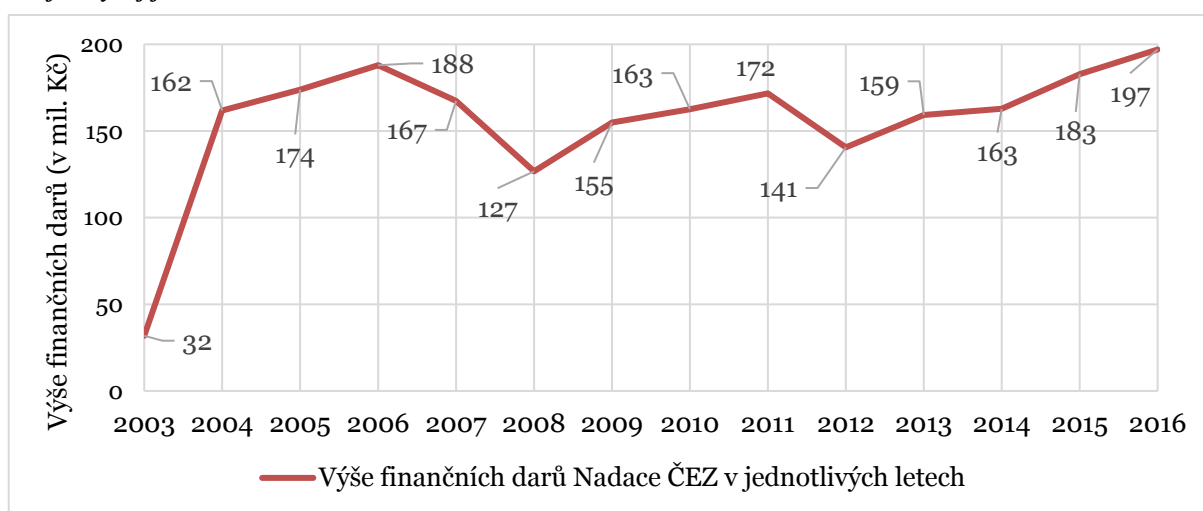
4.3 Nadace ČEZ

Nadace ČEZ je největším dárcem firemních financí v Česku (ČEZ 2018b, Fórum dárců 2018). Nadace byla založena podle zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech v roce 2002 pod názvem Nadace Duhová Energie. K přejmenování na současný název došlo v roce 2005. Nejvýznamnějším dárcem nadace je společnost ČEZ a další společnosti Skupiny ČEZ. Finanční dary jsou přerozdělovány dárcovskými programy a Nadace ČEZ se při

poskytování darů řídí Nadační listinou Nadace ČEZ, Statutem Nadace ČEZ, Grantovými pravidly Nadace ČEZ, rozhodnutím zřizovatele nadace a občanským zákoníkem.

Za dobu existence nadace bylo do roku 2016 podpořeno více než 8 600 projektů finančními dary ve výši 2,181 miliardy Kč (Nadace Duhová energie 2003, Nadace ČEZ 2005, Nadace ČEZ 2016). Trend vývoje finančních darů Nadace ČEZ za jednotlivé roky ukazuje následující graf. Nejnižší objem finanční darů bylo přerozděleno v prvním roce působení nadace. Od té doby se výše ročního objemu finančních darů pohybuje nad hranicí 100 milionů Kč. Nejvyššího objemu dosáhly finanční dary Nadace ČEZ v roce 2016.

Graf 1 Vývoj finančních darů Nadace ČEZ od roku 2003 do současnosti

Zdroj: Výroční zprávy Nadace ČEZ v období 2003 až 2016, vlastní zpracování

Nadace byla založena za účelem zastřešit dárcovskou činnost ČEZ, systematicky ji rozvíjet podle filantropické vize společnosti, pružně a efektivně reagovat na potřeby v regionech, kde ČEZ působí. Při výběru projektů je důraz kladen na jejich prospěšnost a význam pro daný region. Cílem nadace je navázat dobré vztahy s lidmi v regionech a získat jejich důvěru prostřednictvím podpory potřebných a prospěšných projektů z různorodých oblastí lidského života. Díky finančním darům je umožněn rozvoj volnočasových aktivit, zvýšení kvality života znevýhodněných osob a zlepšení občanské vybavenosti měst a obcí v regionech (Nadace Duhová energie 2003, Nadace ČEZ 2005, Nadace ČEZ 2016). Snahou některých firemních nadací bylo kopírování osvědčených CSR aktivit v dalších regionech působnosti firmy (Jenkins 2006) a vyřešit tím aktuální problémy (Merz, Peloza, Chen 2010). Doporučení některých autorů bylo zaměřit se na unikátních podmínky daných regionů (např. Newell 2005). Podle výzkumu

autora (dále přibližného v kapitole 7) se skutečně projekty Nadace ČEZ pokouší reagovat na potřeby jednotlivých regionů, kdy je veden vzájemný dialog mezi lokálními zástupci Nadace ČEZ nebo Skupiny ČEZ a místních obyvatel, na základě něho jsou zjištěny akutní nedostatky v jednotlivých regionech¹².

Finanční dary jsou přerozdělovány v podobě nadačních příspěvků v souladu s předpisy a oblastmi definovanými v Nadační listině a Statusu nadace. Nadační příspěvky jsou poskytovány žadatelům v rámci grantových řízení vyhlášených správní radou nadace. Žadatelem mohou být právnické osoby se sídlem v Česku, které musí podat žádost s povinnými podklady obsahující identifikaci žadatele, výše požadovaného nadačního příspěvku a účel jeho využití. Finanční dary mohou být poskytnuty i pro projekty v zahraničí, ale doposud nebyl podpořen žádný takový projekt¹³. Na základě těchto informací rozhoduje správní rada o poskytnutí nadační podpory, jenž je následně stvrzen podpisem smlouvy o nadačním příspěvku. V podmínkách smlouvy je přesně stanoven jeho účel a výše nadačního příspěvku, závazek vyúčtování a umožnění kontroly jejich využití. Nadace je oprávněná provádět kontroly po dobu tří let (Nadace ČEZ 2018). Systém kontroly a přerozdělování nadačních příspěvků Nadace ČEZ zaručuje transparentnost celého procesu realizace projektů a odpovídá standardům firemního dárcovství ve vyspělých státech (Lew a Wójcik 2010). Díky transparentnosti nadačního řízení je umožněno zjištění odpovědí na stanovené výzkumné otázky této práce. V minulosti někteří autoři (např. Sundar, Godal 2017) naráželi na nedostatečnou transparentnost firemního dobrovolnictví a finančních darů, jenž bylo zásadním problémem pro realizaci jejich výzkumů.

Grantová řízení, respektive grantové programy, se liší v účelu podpory. Podle Statutu Nadace ČEZ (Nadace ČEZ 2015a) jsou finanční prostředky věnovány v souladu s obecně prospěšnými cíli zejména v oblastech podpory dětí, zdraví, výzkumu a vývoje, školství, sportu, životního prostředí, protidrogové, kultury, pomoci potřebným a podpoře regionů. V návaznosti na Statut Nadace ČEZ a definované oblasti podpory byly realizovány v období let 2006 až 2016

¹² Zjištění na základě výsledků dotazníkového šetření provedeného v obcích s nejvyšší podporou finančních darů Nadace ČEZ v letech 2006 až 2016. Závěry tohoto šetření jsou analyzovány v 7. kapitole této práce

¹³ Nadace ČEZ působí výhradně v Česku. CSR aktivity Skupiny ČEZ je realizován dceřinými firmami působících v daných státech.

následující grantové programy (Nadace ČEZ 2004, Nadace ČEZ 2009, Nadace ČEZ 2012a, Nadace ČEZ 2013a):

Podpora regionů patří mezi nejstarší grantový program Nadace ČEZ (spolu s Oranžovým hřištěm). Hlavním cílem projektů s různorodým zaměřením programu je zkvalitnění života v obcích, městech a regionech.

Oranžové hřiště je grantový program fungující od počátku vzniku Nadace ČEZ (spolu s Podporou regionů). Program vznikl jako reakce na vstup Česka do EU a zpřísnění hygienických a bezpečnostních norem sportovních a dětských hřišť. Finanční dary umožňovaly a umožňují obcím a městům financování výstavby nebo rekonstrukce sportovních a dětských hřišť.

Oranžové dílny byl program s cílem vybavit výtvarnými pomůckami nebo technologiemi učebny základních škol v rámci podpory volnočasových aktivit.

Oranžové auto byl program, který přispíval organizacím pečujícím o handicapované osoby financemi na nákup automobilů a za účelem usnadnění přepravy nemobilních osob.

Oranžové kolo je program realizován v rámci různých kulturních, sportovních a společenských akcí, kde návštěvníci mohou finančně podpořit neziskové organizace minutou šlapání na oranžovém kole.

Plníme přání je program s cílem podpořit osoby se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním. Program vznikl z iniciativy zaměstnanců, kteří každoročně vybírají mezi sebou finanční prostředky, které následně doplní i finanční příspěvky Nadace ČEZ. Na základě domluvy mezi zaměstnanci a Nadací ČEZ dochází k podpoře vybrané skupiny lidí nebo neziskové organizace. Jedná se o tzv. matchingový fond, který byl zmíněn v teoretické části práce.

Oranžová učebna přispívá finančně ke zvýšení atraktivnosti výuky, vybavenosti a modernizaci odborných učeben.

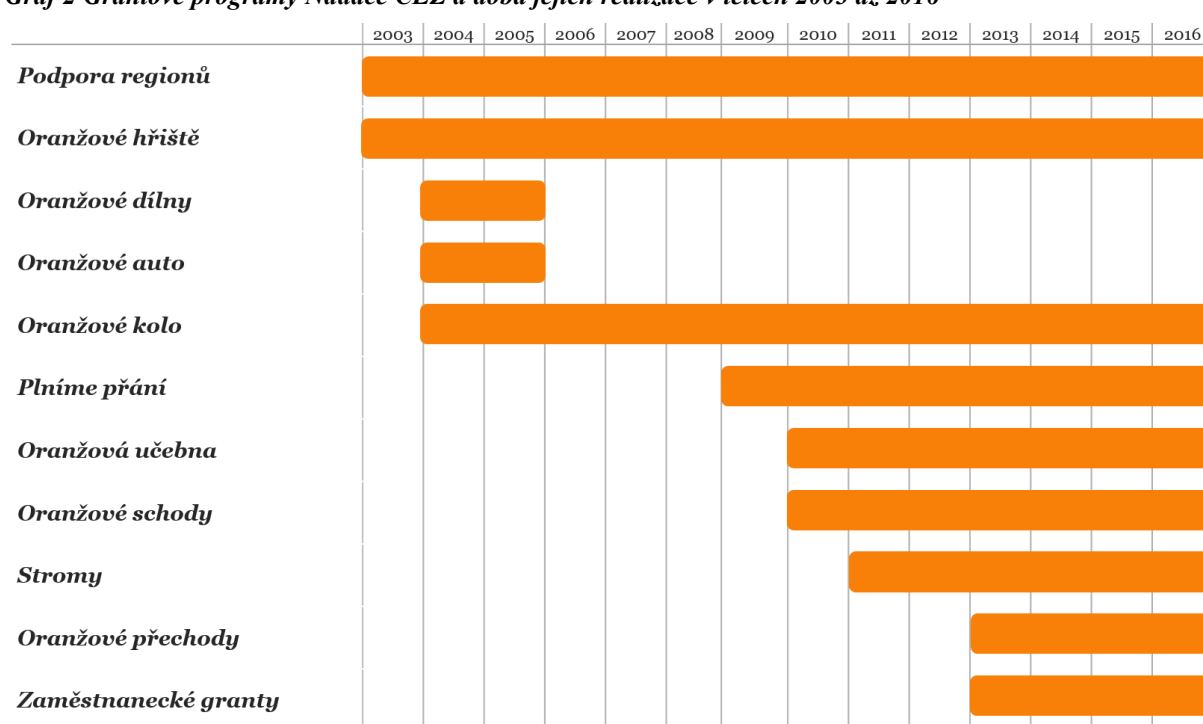
Oranžové schody je program, který finančně podporuje architektonické úpravy zajišťující bezbariérový přístup pro žáky i pedagogy na základních a středních školách.

Stromy darují nadační příspěvky ve prospěch podpory obcí a měst při obnově nebo budování nových parků nebo alejí.

Oranžové přechody věnují finanční dary, jenž napomáhají k osvětlování přechodů a zvyšují bezpečnost chodců na zvláště nebezpečných místech.

Zaměstnanecké granty je program, který funguje na základě preferencí a sympatií zaměstnanců, kteří vyberou projekty nebo organizace. Následně probíhá hlasování mezi všemi zaměstnanci ČEZ. Nejvíce podporované projekty následně přehodnotí správní rada a rozhodne o přidělení finančního daru.

Graf 2 Grantové programy Nadace ČEZ a doba jejich realizace v letech 2003 až 2016

Zdroj: Výroční zprávy Nadace ČEZ v období 2003 až 2016, vlastní zpracování

Graf 2 zobrazuje časový přehled realizace jednotlivých grantových programů Nadace ČEZ. Z grafu je patrná změna zaměření grantových programů a směřování finanční podpory Nadace ČEZ v období 2003 až 2016. Hlavními zdroji informací přinášející pohled do historie Nadace ČEZ jsou její výroční zprávy, obsahující kromě evidence podpořených projektů také textové části popisující daný rok z pohledu nadace. Za celou dobu existence nadace došlo k řadě změn. Kromě snahy zapojit veřejnost, bylo snahou Nadace ČEZ (2008 a 2014) zlepšovat

administrativní část žádosti pro žadatele. Také byl kladen důraz na transparentnost přerozdělování projektů (Nadace ČEZ 2006).

Z pohledu finanční podpory je nejpatrnější změna ve zvýšení podpory zabývajících se životním prostředím v posledních několika letech. Podle Výroční zprávy 2005 bylo na projekty životního prostředí darováno 1 % a o rok později 2 % veškerých finančních darů (Nadace ČEZ 2005 a 2006). Naproti tomu nadace začala podporovat v rámci grantového programu „Stromy“ od roku 2011 výsadbu alejí, obnovu zašlých a budování nových parkových ploch ve městech a obcích (Nadace ČEZ 2011). Jen v roce 2011 byla finančně podpořena vysazení 44 tisíc kusů dřevin, a díky možnosti zapojení veřejnosti došlo k vybudování tzv. zelených protihlukových a protiprachových bariér především v regionech uhelných elektráren (Nadace ČEZ 2011). Není možné dohledat, jak velká část finanční podpory byla v roce 2016 věnována přímo na podporu životního prostředí. Program „Stromy“ přerozdělil 2,5 % finančních darů v roce 2016. Z výročních zpráv je minimálně patrná snaha zdůraznit zapojení a aktivitu Nadace ČEZ v projektech životního prostředí.

Nápadnou změnu prodělalo grafické a obsahové zpracování výročních zpráv. První výroční zpráva z roku 2003 má podobu obyčejného textového souboru bez výraznějších grafických úprav. Textová část výroční zprávy 2003 přináší strohé formulace o zvolených programech podpory bez významněji ucelených vět a bez zmiňování jakýchkoli principů CSR. Pro porovnání výroční zpráva z roku 2004 obsahuje změny z obsahového i z grafického hlediska. Výroční zpráva 2004 se zabývá posláním a povinností ČEZ být velkorysým dárcem spolupracujícím s regionálními partnery, která by měla být v souladu s vizí ČEZ pomáhat tam, kde působí. Výroční zpráva také prezentuje ocenění, které nadace za svoji činnost obdržela (Nadace ČEZ 2004). Výroční zpráva 2004 a její obsah nastavily koncept, který je patrný v dalších následujících výročních zprávách. Změny jsou patrné v přidávání některých pasáží a informování o činnosti nadace spojených především se zavedením nových programů. Nejdelší textové pasáže odkazují v jednotlivých výročních zprávách na výsadní postavení Nadace ČEZ a jejich spolupráci s regionálními subjekty.

Významně se proměnilo také schéma přerozdělování finančních darů. V prvním roce fungování nadace 2003 byly osloveny vybrané obce, zda by neměly zájem o podporu (Nadace ČEZ 2003). Od té doby se nadace vyvinula ve významného dárce a počet obdržených žádostí násobně převyšuje finanční možnosti nadace. Nadace ČEZ si sama uvědomovala svoji velikost

a důležitost, a také to několikrát zmínila ve výročních zprávách (Nadace ČEZ 2004 a 2006). Nadace se pasovala do role vedoucí organizace propagující společensky odpovědné hodnoty v Česku, která se snaží prosadit pomocí jejich přenesení do moderního společenského života (Nadace ČEZ 2006 a 2008).

Změnu zaznamenalo také rozhodování o podpoře projektů. Finančně nejobjemnější programy („Podpora regionů“ a „Oranžové hřiště“) jsou stále schvalovány správní radou Nadace ČEZ. Lze však sledovat změnu přesunu rozhodování z přístupu „top-down“ k přístupu „bottom-up“, jenž částečně přesouvá možnost rozhodovat o směřování finančních darů prostřednictvím některých grantových programů. Snahou Nadace ČEZ je zapojování veřejnosti do rozhodování a realizace projektů (Nadace ČEZ 2010 a 2012). „Oranžové (dříve Duhové) kolo“ byl první grantový program, který umožňoval zapojeným lidem rozhodnout, jaká organizace obdrží finanční dar. Podobně v následujících letech programů „Zaměstnanecké granty“ nebo „Plníme přání“ mohou zaměstnanci ČEZ rozhodnout o směřování finančních darů. Obdobně mají možnost rozhodnout o podpoře finančním darem uživatelé aplikace „EPP - pomáhej pohybem“, kde uživatelé díky sportovním aktivitám mohou podpořit projekty podle své volby (Nadace ČEZ 2015). Komunikace s veřejností také napomáhala naplnit jeden z hlavních účelů nadace, a to reagovat na aktuální problémy v regionech. Jako příklad řešení aktuálních problémů lze označit pomoc při nápravě škod způsobených povodněmi v jižních Čechách v letech 2009 a 2013.

Kromě snahy zapojit veřejnost do fungování, bylo snahou Nadace ČEZ (2008 a 2014) zlepšovat administrativní části projektového řízení pro žadatele a také byl kladen důraz na dodržování transparentnosti při přerozdělování projektů (Nadace ČEZ 2006). V neposlední řadě si nadace uvědomovala, že podpora potřebných a prospěšných projektů je cestou k dobrým vztahům s lidmi v regionech a k získání jejich důvěry (Nadace ČEZ 2006). To se podle dotazníkového šetření Kiliánové (2013) v okolí JE Dukovany potvrdilo, když pro podporu jaderné energetiky bylo 97 % respondentů z okolních obcí dukovanské elektrárny oproti 60 % podpoře v rámci Česka (Kiliánová 2013, STEM pro ČEZ 2013).

5. Metodika

Data byla sledována v období let 2006 až 2016 na úrovni obcí celého území Česka. Data za rok 2016 byla nejaktuálnějšími dostupnými daty v době zpracování této práce. Obce v celém území Česka byly vybrány z hlediska celorepublikové aktivity Nadace ČEZ a rozmístění obcí, které obdržely finanční podporu Nadace ČEZ ve sledovaném období. Primárními zdroji dat jsou výroční zprávy Nadace ČEZ, jež obsahují informace o podpořených projektech, tedy o výši poskytnutých finančních darů, využití těchto financí a podpořených subjektech. Dále je součástí výročních zpráv shrnutí aktivit Nadace ČEZ za poslední kalendářní rok, audit nadace a vyjádření předních představitelů ČEZ (Nadace ČEZ 2003 až 2016). V rámci práce byly analyzovány pouze finanční dary získané obcemi. Pro potřeby analýzy finančních darů byly dary kategorizovány podle zaměření podpořeného projektu do osmi skupin: Doprava a infrastruktura, Vybavenost obce a obecní majetek, Zdravotnictví a sociální péče, Vzdělání, Sport a volný čas, Životní prostředí, Kultura a Bezpečnost. Toto dělení vychází z klasického odvětvového členění financí (např. MMF 2014), které bylo uzpůsobeno cílům této práce. Dalšími důležitými zdroji dat byly publikace Českého statistického úřadu obsahující informace o počtu obyvatel v obcích k 1.1. daného roku (ČSÚ 2006 až 2016).

Hodnoty finančních darů Nadace ČEZ získaných obcemi byly v každém roce, kdy podporu obce obdržely, relativizovány počtem obyvatel obce. Následně byly hodnoty relativizovaných finančních darů Nadace ČEZ zprůměrovány za sledované období. Tímto způsobem byl získán srovnatelný průměrný objem finančních darů Nadace ČEZ na jednoho obyvatele dané obce, které daná obec ve sledovaném období získala. V průběhu let 2006 až 2016 došlo v Česku k několika změnám administrativního uspořádání na obecní úrovni. Na začátku zpracování dat byl počet obcí 6 249 odpovídající administrativní struktuře k 1.1.2006. Bylo nutné upravit data za obce vzniklé a zaniklé v analyzovaném období k výchozímu roku 2006. Obce vzniklé v tomto období nebyly zahrnuté do výpočtu, jelikož žádná z nich neobdržela žádné finanční dary Nadace ČEZ. Obdobně nebyly do výpočtu zahrnuty zaniklé obce, které také nezískaly žádné finanční dary Nadace ČEZ před dobou jejich zániku.

K nalezení odpovědí výzkumných otázek stanových v úvodní části práce byly využity standardní metody používané v geografických pracích zabývajících se prostorovou distribucí sociálních jevů (Spurná 2008a; Blažek, Netrdová 2012) a přerozdělováním finančních zdrojů

na úrovni obcí (Hána, Feřtová 2014; Hána, Černý 2017). Pro získání odpovědí na výzkumné otázky prvního cíle byly využity metody prostorové autokorelace Moranovo I kritérium (*Global Moran's I*), analýza LISA (*local indicators of spatial association*) a metody regresní analýzy (*Ordinary Least Square* a *Geographically Weighted Regression*). Tyto metody již několikrát posloužily k objasnění regionálních rozdílů na úrovni obcí v Česku při hodnocení prostorových souvislostí vybraného ukazatele (např. Blažek, Netrdová 2009; Nosek, Netrdová 2010; Spurná 2008b). Základním metodologickým problémem Moranova I i LISA analýzy je zvolení vhodného vážícího schématu (Spurná 2008a). Pro výpočty obou těchto metod bylo v rámci této práce využito vážící schéma mezní vzdálenosti 10 km (*fixed distance 10 km*), které dle analýz Spurné (2008a) odpovídá nejlépe regionální struktuře a charakteru Česka.

Moranovo I kritérium je metodou prostorové autokorelace kvantifikující míru shlukování podobných hodnot v prostoru v rámci celého sledovaného souboru jednotek (Blažek, Netrdová 2012). Hodnoty Moranova I kritéria mohou dosahovat hodnot v intervalu od -1 k 1, kdy hodnoty nižší než 0 vykazují negativní prostorovou autokorelaci a hodnoty vyšší než 0 vykazují pozitivní prostorovou autokorelaci (ESRI 2018). Hodnoty blízké 0 poukazují na nulovou prostorovou autokorelaci (Spurná 2008a). Naproti tomu analýza LISA identifikuje prostorové shluky podobných hodnot v lokálním pojetí (Spurná 2008a; Blažek, Netrdová 2012). Výsledkem LISA analýzy jsou shluky obcí vykazující shlukování obcí s vysokými / nadprůměrnými (*hot spots*) nebo nízkými / podprůměrnými (*cold spots*) hodnotami sledované proměnné (Spurná 2008a).

Metody regresní analýzy posloužily pro účely zjištění závislosti výše finančních darů na lokalizaci obdarovaných obcí. Nejprve byly na základě závěrů prací zabývajících se finančním dárcovstvím firem určeny proměnné, u kterých se předpokládal vliv na lokalizaci finančních darů Nadace ČEZ. Nejdříve byly spočteny pro vybrané proměnné hodnoty globálního regresního modelu (metoda *Ordinary Least Square*; dále OLS). Výpočtem globálního regresního modelu byla zjištěna regresní rovnice platná pro závislost mezi danou proměnnou a výši finančních darů pro všechny obce v Česku. Pro rozkrytí územních souvislostí byla následně pro stejné faktory vypočtena geograficky vážená regrese (*Geographically Weighted Regression*; dále GWR).

GWR se snaží zdůraznit lokální specifičnost zkoumaných jevů a zjistit geografickou variabilitu vztahů daných proměnných (Fotheringham, Brusdon, Charlton 2002). GWR ve svém

výpočtu používá vážící funkci zohledňující vzdálenost datových bodů od regresního bodu (Spurná 2008b). Díky tomu GWR umožňuje zjistit lokální faktory ovlivňující vztah proměnných oproti metodám globální regresní analýzy, jejichž cílem je hledání vztahů platných pro všechny obce v Česku (Spurná 2008b). Stěžejním pro posouzení vlivu proměnné na výši finančních darů jsou hodnoty koeficientu determinace (*R-squared*), který určuje míru variability. Míra variability vysvětluje, jaký podíl proměnných vstupujících do výpočtu odpovídá modelům vypočtených OLS nebo GWR (Spurná 2008b). Vyšší hodnoty variability znamenají vyšší vliv dané vstupní proměnné na zkoumané závislosti.

GWR se naproti tomu snaží zdůraznit lokální specifika zkoumaného problému a zjistit geografickou variabilitu jednotlivých vztahů než najít nějaký globální všeobíhající vztah (Fotheringham a spol. 2002). K výpočtům byl využit software ArcGIS 10.4.1. a všechny výsledky získané za pomoci metod prostorové analýzy jsou statisticky významné na 5 % hladině významnosti.

Pro potřeby objasnění faktorů na výši objemu darovaných finančních darů bylo nutné vytvořit vrstvu (*shapefile*) obsahující všechny výrobní zdroje ČEZ na území Česka na základě databáze Energetického regulačního úřadu (dále ERÚ). Na základě této databáze ERÚ (2017) byly stanoveny tři kategorie výrobních zdrojů podle instalovaného elektrického¹⁴ výkonu jednotlivých zdrojů. Nejméně významné výrobní zdroje tvoří elektrárny o výkonu nižším než 10 MW. Do kategorie středně významných elektráren patří elektrárny s výkonem od 10,1 MW do 100 MW. Do nejvýznamnějších zdrojů elektrické energie patří elektrárny, jejichž celkový instalovaný elektrický výkon je vyšší než 100,1 MW.

Pro potřeby zjištění dopadu společensky odpovědných aktivit ČEZ a finančních darů Nadace ČEZ na rozvoj obcí bylo realizováno dotazníkové šetření. Na základě výsledku prostorové analýzy finančních darů Nadace ČEZ byly stanoveny lokality - shluky, ve kterých se nachází obce s nejvyššími průměrnými příjmy v přepočtu na jednoho obyvatele dané obce

¹⁴ Elektřinu vyrábí každý výrobní zdroj Skupiny ČEZ. Naproti tomu tepelnou energii vyrábí jen zlomek výrobních zdrojů. Z toho důvodu byly použity při výpočtech údaje o instalovaném elektrickém výkonu daných výrobních zdrojů, protože na rozdíl od celkového instalovaného výkonu výrobních zdrojů (součet elektrického a tepelného výkonu daného výrobního zdroje) posloužila hodnota instalovaného elektrického výkonu jako vhodná proměnná pro objektivní posouzení všech výrobních zdrojů Skupiny ČEZ.

ve sledovaném období. Lze předpokládat, že finanční dary Nadace ČEZ měly významný dopad na rozvoj těchto obcí a regionů vzhledem k výši finančních darů získaných těmito obcemi.

Giniho koeficient poslouží k nalezení odpovědi na druhou výzkumnou otázkou druhého cíle zabývající se rovnoměrností distribuce finančních darů mezi obcemi patřícími do vypočtených shluků. Giniho koeficient je charakteristikou diverzifikace a byl použit v několika geografických pracích k objasnění míry nerovnoměrnosti určitých jevů v území (např. Blažek a Netrdová 2012, Hána a Feřtová 2014). Výsledné hodnoty dosahují rozmezí mezi 0 a 1, kdy hodnoty blízké 0 naznačují rovnoměrné rozložení, a naopak hodnoty blízké 1 vypovídají o nerovnoměrném rozložení prvků (Hendl 2012). Vstupními hodnotami pro výpočet Giniho koeficientu je průměrná výše ročních příjmů finančních darů Nadace ČEZ relativizovaných počtem obyvatel jednotlivých obcí.

Významnost finančních darů pro obce patřícími do vypočtených shluků dokazují podíly průměrných finančních darů Nadace ČEZ na jednoho obyvatele obce ku průměrným ročním příjmům obce na jednoho obyvatele obce v období let 2006 až 2016. Zdrojem dat o příjmech obcí za roky 2006 až 2012 je databáze Rozpočet obce (2017). Data o příjmech obcí za zbylé roky sledovaného období 2013 až 2016 je databáze Monitor (2017). Obě databáze prezentují oficiální statistiky Ministerstva financí České republiky.

Za tímto účelem bylo osloveno z každého zjištěného shluku dvacet obcí s nejvyšší průměrnou výší finančních darů Nadace ČEZ o spolupráci při realizaci dotazníkového šetření. Celkem bylo osloveno šedesát starostů obcí. Komunikace se starosty probíhala na bázi telefonních hovorů a následně byl starostům zaslán elektronickou poštou přístup k interaktivnímu dotazníku. Z tohoto počtu oslovených starostů se navrátilo 37 vyplněných dotazníků. Podíl vyplněných dotazníků tak představuje 62 % z celkového počtu rozeslaných dotazníků. Vzhledem k neuvolnění některých oslovených starostů ze zaměstnání lze považovat takto vysoký podíl navrácených dotazníků za úspěch.

Dotazník (viz tabulka 11 v přílohách práce) obsahoval devět uzavřených otázek, jejichž podstatou bylo objasnit, jak velký význam měly tyto získané dary pro rozvoj dané obce. Většina otázek byla doplněna o možnost přidat další odpověď mimo nabízené odpovědi nebo přidat osobní názor. Odpovědi starostů zhodnotily přínosnost darů pro obce, výhody a nevýhody čerpání finančních darů Nadace ČEZ, vliv získání finančních darů na realizaci daného

projektového záměru a také způsob jakým by obce případně nahradily nezískané finanční dary. Dále dotazník obsahoval otázky zabývající se vztahem mezi finančními dary, plánováním rozvoje a vlivu realizovaných projektů na rozvoj obcí. Také byly otázky směřovány na to, jakým způsobem byly obce informovány o možnosti čerpat finanční dary a kdo zodpovídal za realizaci projektů. Na závěr měli starostové možnost poznamenat svůj názor týkající se Nadace ČEZ.

6. Podpora obcí a prostorová distribuce finančních darů Nadace ČEZ v Česku

Podpora obcí a komunitního života je dlouhodobým zájmem Nadace ČEZ. Jedná se především o podporu regionů, kde ČEZ a další firmy patřící do Skupiny ČEZ aktivně působí. Cílem věnovaných finančních darů a aktivit je vytvořit podmínky pro rozvoj volnočasových aktivit, zajištění kvality života a zvýšení občanské vybavenosti měst a obcí v regionech působnosti ČEZ (Nadace Duhová energie 2003, Nadace ČEZ 2016). Právě finanční dary Nadace ČEZ věnované obcím budou hlavním tématem této kapitoly přinášející odpovědi na výzkumné otázky stanové v rámci prvního cíle této práce. Celkem finanční dar Nadace ČEZ získalo 799 obcí, které získaly dohromady 516,1 mil. Kč za sledované období let 2006 až 2016. K nalezení odpovědí byly využity geografy běžně používané metody prostorové analýzy dat (např. Blažek, Netrdová 2009; Nosek, Netrdová 2010; Spurná 2008b). Nejdříve bude věnován prostor časovému vývoji finančních darů a analýze programů jakožto zdrojů finanční podpory obcí.

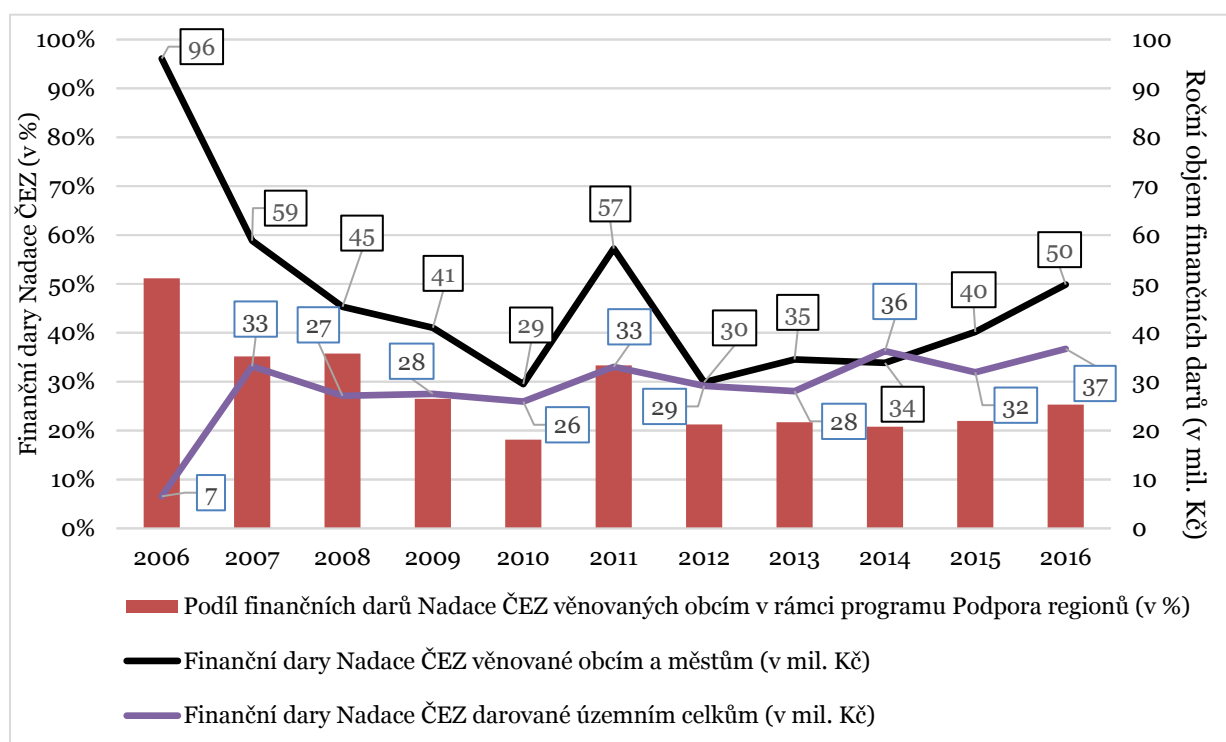
Následující Graf 3 zobrazuje vývoj objemu finančních darů Nadace ČEZ věnovaný obcím a územním celkům (viz tabulka 13 a obrázek 8 v přílohách) v jednotlivých letech období 2006–2016 v Česku. V grafu je nejvíce patrná změna ve směřování finanční podpory, kdy docházelo v počátku sledovaného období především k podpoře obcí v porovnání s vyšší finanční podpory získané územními celky. Následně však došlo k vyrovnání objemu financí přerozdělovaných mezi obcemi a územními celky. Finanční podpora získaná územními celky vykazuje

konstantnější úroveň v rozmezí 30 až 40 milionů Kč darovaných ročně, což odpovídá zjištění¹⁵ autora vyplývající z realizovaného dotazníkového šetření, kdy podle některých starostů dochází k přesunu zodpovědnosti a snížení administrativní náročnosti programů ze strany Nadace ČEZ a přenesení pravomocí na územní celky při přerozdělování finančních darů členským obcím.

Skokový nárůst finančních darů získaných obcemi v roce 2011 byl způsoben spuštěním grantového programu „Stromy“, který byl zaměřen na zkvalitnění a obnovu zeleně v obcích. Po celé období získaly obce každoročně vyšší objem finančních darů. Výjimkou byl rok 2014, kdy vyšší podporu získaly územní celky. Kromě změn v objemu finanční podpory je v grafu zaznamenán také vývoj podílů finančních darů Nadace ČEZ darovaných obcím. Podíly získaných prostředků obcemi kopírují tvar křivky objemu finančních darů. Pokles celkového objemu o 46 milionů Kč mezi roky 2006 až 2016 způsobil v relativním vyjádření pokles o 28 % na celkové výši finančních darů Nadace ČEZ.

¹⁵ Zjištění na základě výsledků dotazníkového šetření provedeného v obcích s nejvyšší podporou finančních darů Nadace ČEZ v letech 2006 až 2016. Závěry tohoto šetření jsou analyzovány v 7. kapitole této práce.

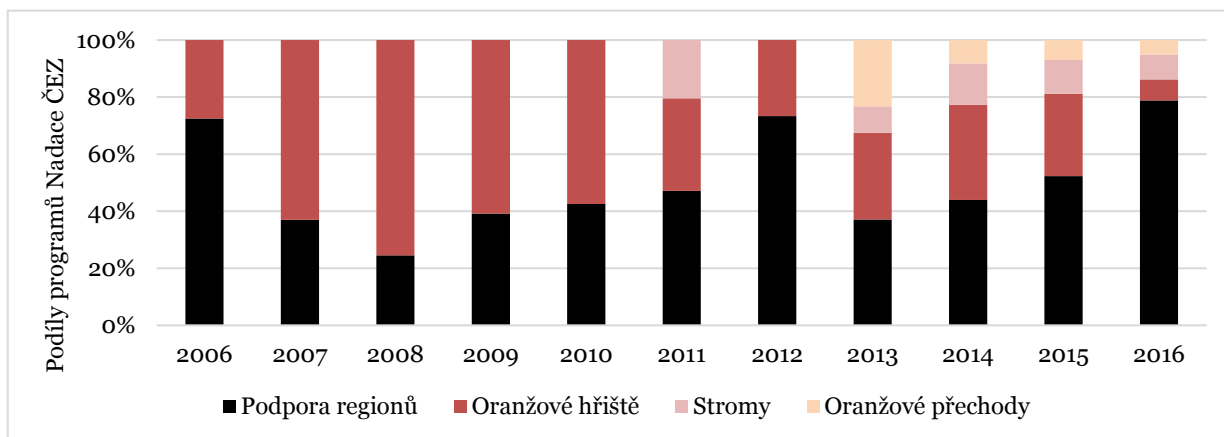
Graf 3 Nadace ČEZ a podpora obcí v letech 2006 až 2016

Zdroj: Výroční zprávy Nadace ČEZ v období 2006 až 2016, vlastní zpracování

Níže uvedeny Graf 4 zobrazuje podíl jednotlivých realizovaných grantových programů na celkové výši finančních darů získaných obcemi. Nejvíce finančních darů obce získaly ve sledovaném období prostřednictvím grantových programů „Podpora regionů“ a „Oranžové hřiště“. „Podpora regionů“ přinesla obecním rozpočtům cca 268,1 mil. Kč odpovídající 52 % z celkové výše darů získaných obcemi. Na výstavbu „Oranžových hřišť“ bylo určeno cca 203,2 mil. Kč představující 40 % z celkové finanční podpory získané obcemi. Zbýlé dva programy, jež přinášely podporu díky Nadaci ČEZ obcím, jsou „Stromy“ a „Oranžové přechody“ představující investice do životního prostředí a dopravní infrastruktury. Dohromady tyto dva programy umožnily investice ve výši 45,1 mil. Kč. Oba tyto programy za celé období znamenaly 8 % celkově získaných finančních darů obcemi. Z grafu 3 a 4 je zřejmé, že ve sledovaném období docházelo ke změnám výše objemu darovaných financí a zdrojových grantových programů, v rámci nichž obce získávaly finanční dary.

Graf 4 Finanční dary Nadace ČEZ získané obcemi podle grantového programu

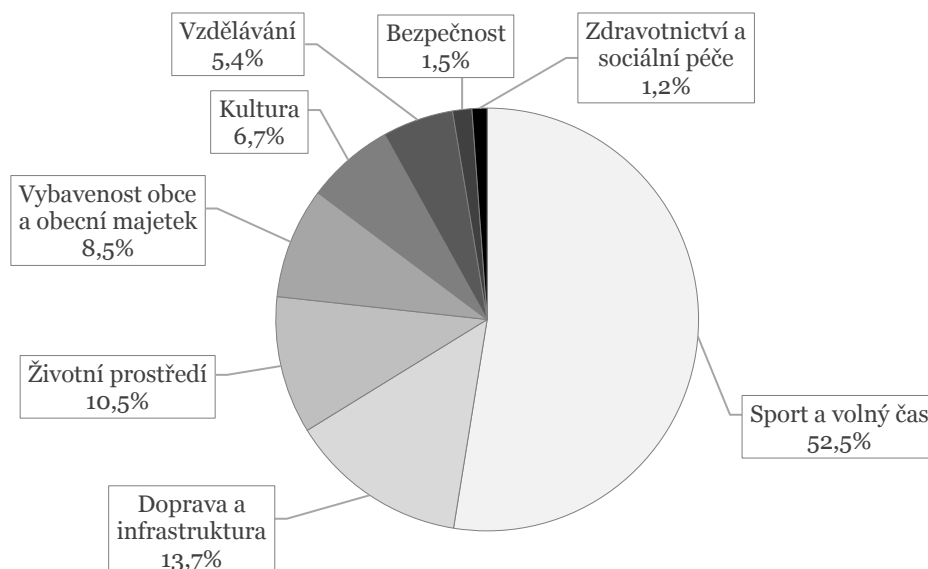
Zdroj: Výroční zprávy Nadace ČEZ v období 2006 až 2016, vlastní zpracování

Graf 5 zobrazuje oborové zaměření projektů podpořených finančními dary Nadace ČEZ získaných obcemi v letech 2006 až 2016 v Česku. Nejvíce finančních darů, více než polovina, směřovala do projektů věnujících se sportu a volnému času. Dále nejvíce finančních darů směřovalo na projekty dopravy a infrastruktury a životního prostředí. Vysoké podíly těchto kategorií zaměření projektů reflektuje vysoký podíl finanční podpory darované prostřednictvím grantových programů „Oranžové hřiště“, „Oranžové přechody“ a „Stromy“. Zatímco program „Podpora regionů“ se zabýval projekty různorodého zaměření a představuje zbylé kategorie zaměření projektů zobrazené v grafu 5.

Oborové využití a zaměření finančních darů firemních nadací zkoumali již Urriolagoitia a Vernis (2012). Podle jejich porovnání se odlišuje zaměření projektů podpořených firemními nadacemi ze Španělska a USA, kdy španělské nadace věnují nejvyšší podíl financí na vzdělání, kulturu a ekonomický rozvoj komunit. Naproti tomu nadace z USA na zdravotnictví a sociální péči a kulturu. Lze spatřit výrazný rozdíl mezi Nadací ČEZ a závěry Urriolagoitia a Vernis (2012), protože Nadace ČEZ se zaměřuje spíše na sport a volný čas, infrastrukturní projekty a životní prostředí. Mezinárodním srovnáním firemních nadací se také zabývali Lew a Wójcik (2010), podle jejich závěrů se odlišuje, jakým způsobem jsou finanční dary přerozdělovány. Podobný systém přímé finanční podpory praktikovaný Nadací ČEZ při financování projektů jednotlivých obcí identifikovaly Lew a Wójcik (2010) u firemních nadací z Japonska a Německa. Naopak systém přerozdělování dalším organizacím a nadacím praktikovaný

v rámci grantových řízení Nadace ČEZ (např. „Oranžové kolo“ a „Zaměstnanecké granty“) odpovídá podle zjištění Lew a Wójcika (2010) nadacím z USA a Spojeného království.

Graf 5 Zaměření projektů podpořených finančními dary Nadace ČEZ v období let 2006 až 2016 v Česku

Zdroj: Nadace ČEZ v 2006 až 2016, vlastní zpracování

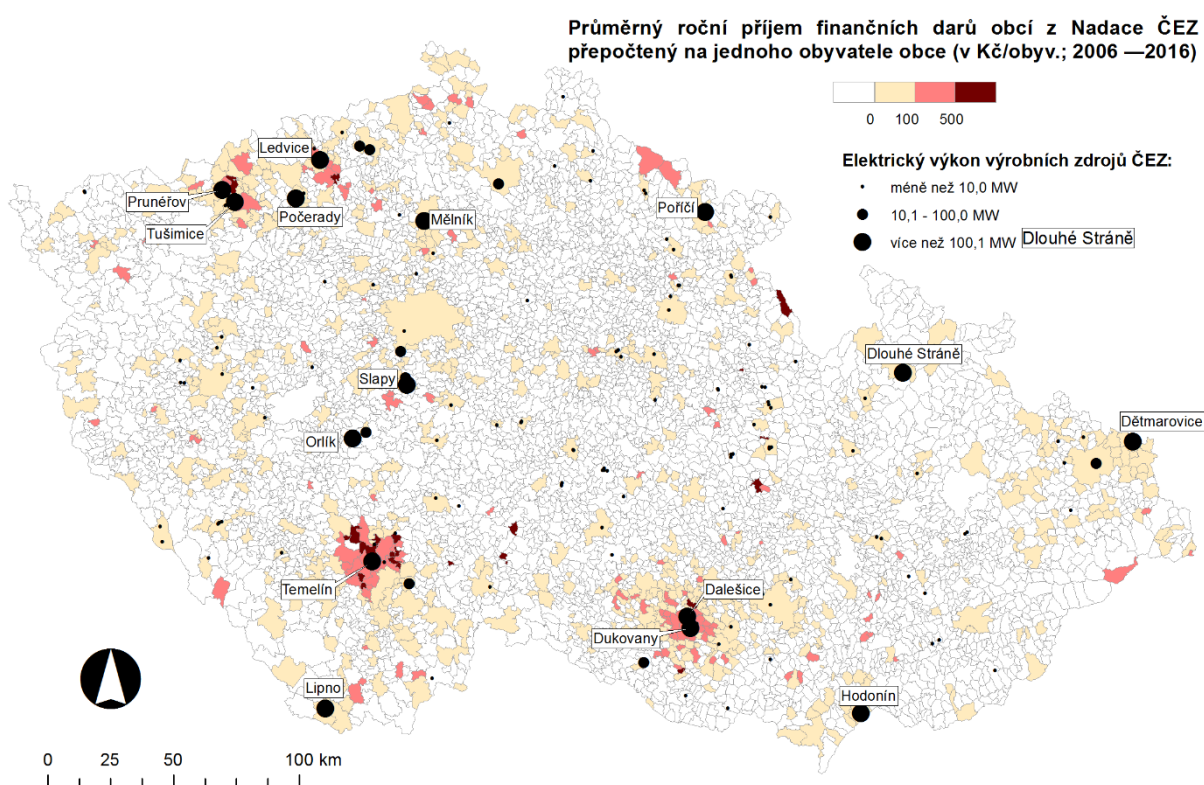
Obrázek 2 přináší pohled na rozmístění obcí podpořených finančními dary Nadace ČEZ v sledovaném období v Česku. V obrázku jsou zobrazeny průměrné roční finanční dary relativizovány počtem obyvatel daných obcí v jednotlivých letech sledovaného období. Nejvyšší finanční dar ve výši 2 449 Kč/obyv. získala obec Kukle¹⁶ (ORP Svitavy). Z rozmístění podpořených obcí je patrná celoplošná podpora obcí Nadace ČEZ v Česku. Je zřejmé, že nejvíce byly podpořené obce v blízkosti největších výrobních zdrojů Nadace ČEZ. Jedná se o okolí JE Temelín, JE Dukovany a Vodní elektrárny Dalešice (dále VE Dalešice) a oblast Podkrušnohoří. Trendem mezi největšími firemními nadacemi je podpora nejbližších komunit vymezená působností firem (Lew, Wójcik 2010). Podobný závěr můžeme potvrdit na základě prostorové distribuce podpořených obcí zobrazených v obrázku 2. Na základě tohoto obrázku můžeme odpovědět na první výzkumnou otázkou předpokládající celoplošné rozmístění

¹⁶ V obci Kukle byly podpořeny celkem dva projekty. Oba byly realizovány v roce 2012. Jednalo se o projekt výstavby Obecního společenského centra a Sportovního dětského hřiště s celkovou alokací 2,2 mil. Kč. Hodnota průměrného ročního finančního daru Nadace ČEZ v přepočtu na jednoho obyvatele obce za obec Kukle je ovlivněna nízkým počtem obyvatel této obce. V roce 2012 zde žilo pouze 79 obyvatel.

darovaných finančních darů Nadace ČEZ, kdy byly především podpořeny obce ležící v blízkosti výrobních zdrojů Skupiny ČEZ.

Z obrázku je také patrná nadprůměrná podpora několika obcí, které leží mimo lokality s výskytem významnějších výrobních zdrojů ČEZ. Zároveň jsou tyto obce významnými centry turistického ruchu. Jedná se o Špindlerův Mlýn a Pec pod Sněžkou v Krkonoších, Kvildu na Šumavě, Orlické Záhorské v Orlických horách a Bílou v Moravskoslezských Beskydech. Gautier a Pache (2015) uvádějí, že firmy se snaží pomocí finanční podpory obcí získat pozitivní názor společnosti a CSR představuje pro tyto firmy způsob, jak lobovat za firemní zájmy. Z tohoto pohledu se lze přiklonit k tomuto závěru, kdy ČEZ se snaží být „na očích“ a utvářet si podporou projektů v hojně navštěvovaných turistických oblastech Česka pozitivní image u návštěvníků těchto oblastí.

Obrázek 2 Průměrný roční příjem finančních darů obcí z Nadace ČEZ přepočtený na jednoho obyvatele obce

Zdroj: ČSÚ 2006 až 2016, Nadace ČEZ 2006 až 2016, vlastní zpracování

Druhá výzkumná otázka se zabývá určením lokalit, které byly Nadací ČEZ nejvíce podpořeny ve sledovaném období. Snahou firemních nadací a poskytování finanční podpory je

zajištění popularity u komunity, jež mají strategický význam pro fungování firmy (Campbell, Slack 2007) a firmy se závislostí na dané lokalitě se snaží zaměřit své aktivity na všechny důležité aktéry (Nevarez 2000). Zároveň jsou dary firemních nadací spojeny s prostorovou blízkostí firemních zájmů. Může se jednat o význam z pohledu zajištění dostatečného počtu zaměstnanců (Foster a kol. 2009), kdy firmy aktivně přistupují ke společensky odpovědným aktivitám v místech s omezenými zdroji pracovní síly (Boeprasert 2012). Firmy uplatňují CSR a finančně podporují projekty v regionech, na kterých jsou závislé (Hurd, Mason, Pinch 1998). Lze tedy očekávat, že finanční dary Nadace ČEZ směřují do obcí ležících v blízkosti nejvýznamnějších výrobních zdrojů, a případně oblastí s významnými zdroji pro fungování ČEZ.

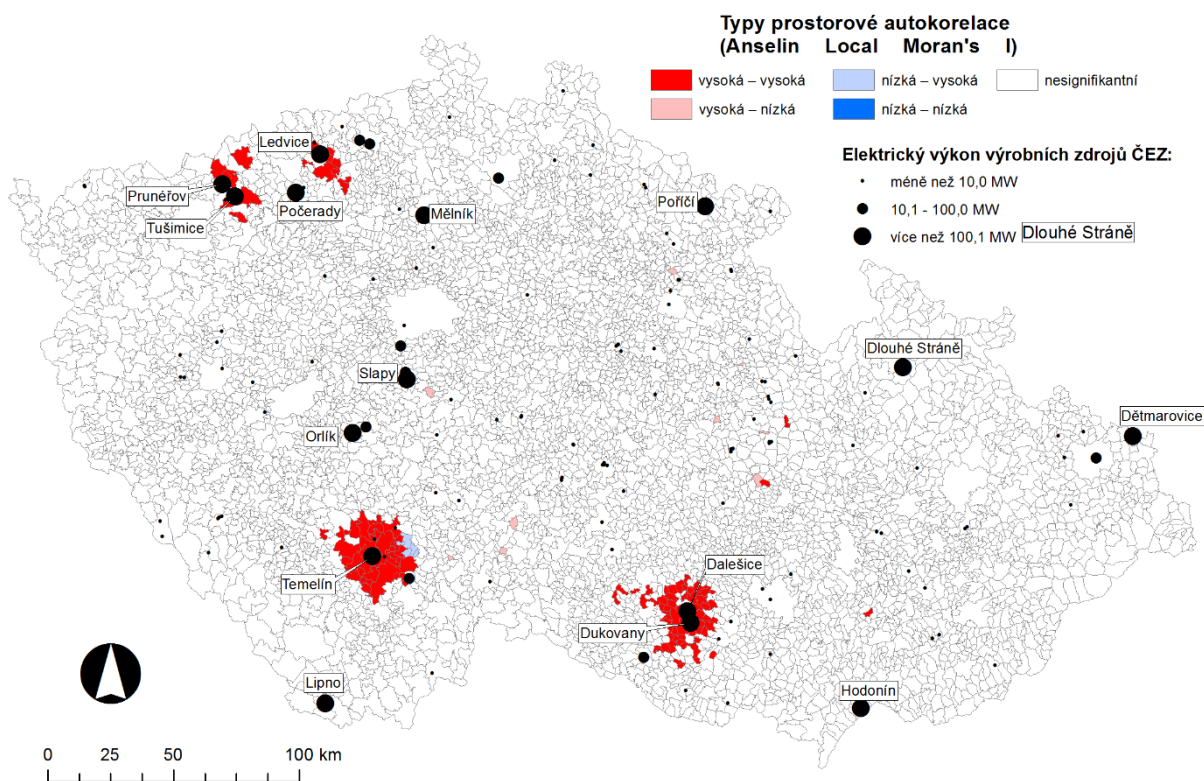
Za účelem objasnění směřování finančních darů Nadace ČEZ do jednotlivých lokalit byla vypočtena hodnota Moranova I kritéria sledující rozložení obcí v Česku podle výše průměrných ročních finančních darů Nadace ČEZ na jednoho obyvatele obce. Výsledná hodnota Moranova I kritéria při využití vážícího schématu mezní vzdálenosti 10 km je 0,15¹⁷. Takto nízká hodnota Moranova I vypovídá o pozitivní prostorové autokorelaci a tvorbě malého počtu shluků nadprůměrných hodnot. Nízká hodnota kladné prostorové autokorelace byla očekávaná, vzhledem k podílu počtu podpořených obcí ku celkovému počtu obcí v Česku k administrativní struktuře v roce 2006, kdy za sledované období bylo podpořeno finančními dary Nadace ČEZ 799 obcí představujících 12,8 % všech obcí.

Územní shluky s nejvýraznější podporou vypočítané metodou LISA analýzy zobrazuje Obrázek 3. Na základě interpretace tohoto obrázku lze identifikovat tři hlavní oblasti směřování finanční podpory Nadace ČEZ. Nejkonzistentnější shluk obcí s nadprůměrnými ročními příjmy Nadace ČEZ na jednoho obyvatele tvoří obce v okolí JE Temelín (dále Temelínsko). Další konzistentní shluk tvoří obce v okolí JE Dukovany a VE Dalešice (dále Dukovansko). Třetí oblastí, kde došlo k významnému shlukování obcí je Podkrušnohoří, kde se nacházejí velké tepelné elektrárny Prunéřov, Tušimice, Počerady a Ledvice (dále Podkrušnohorský) a také významné doly hnědého uhlí využívaného k výrobě elektřiny v těchto elektrárnách. Vzniklé

¹⁷ Výsledná hodnota je statisticky významná na 5 % hladině významnosti.

shluky obcí pokrývají oblasti, kde jsou lokalizovány elektrárny ČEZ s nejvyšším instalovaným výkonem v Česku. Jedná se o elektrárny využívající neobnovitelné zdroje energie.

Obrázek 3 Shluky obcí dle výsledků analýzy LISA pro průměrnou roční výši finančních darů Nadace ČEZ na jednoho obyvatele dané obce v období let 2006 až 2016.

Zdroj: Nadace ČEZ 2006 až 2016, ČSÚ 2006 až 2016, vlastní zpracování

Na základě vypočtené LISA analýzy (obrázek 4) lze odpovědět na druhou výzkumnou otázku, jaké lokality získaly nejvyšší finanční podporu ze strany Nadace ČEZ. Výsledky LISA analýzy dokazují, že obce s nadprůměrně vysokými hodnotami průměrných ročních finančních darů Nadace ČEZ na jednoho obyvatele se shlukují v okolí velkých a významných výrobních zdrojů ČEZ. Tabulka 7 zobrazuje porovnání hodnot obcí patřících do vypočítaných shluků s hodnotami za celé Česko. Z tabulky vyplývá, že v oblasti nejvyšší soustředěné podpory Nadace ČEZ se nachází více než 58 % instalovaného elektrického výkonu výrobních zdrojů ČEZ. Nejvyšší hodnotu průměrného ročního příjmu finančních darů Nadace ČEZ na jednoho obyvatele ze sledovaných shluků dosáhlo Temelínsko. Celkem obce v rámci shluků získaly více než jednu třetinu veškerých finančních darů Nadace ČEZ věnovaných obcím.

Tabulka 7 Shluky obcí s nadprůměrně vysokými hodnotami průměrných ročních finančních darů Nadace ČEZ na jednoho obyvatele vypočtené pomocí LISA analýzy

Vypočítané shluky shluky obcí	Instalovaný elektrický výkon ČEZ (v MW)	Podíl instalovaného elektrického výkonu ČEZ (v %)	Získané finanční dary Nadace ČEZ (v Kč)	Podíl získaných finančních darů Nadace ČEZ (v %)	Průměrný příjem finančních darů Nadace ČEZ (v Kč/obyv.)
Podkrušnohorsko	3 171	23	48 710 933	9,4	294,9
Dukovansko	2 517	18	45 843 351	8,9	179,4
Temelínsko	2 297	17	84 208 406	16,3	459,9
Celkem shluky	7 985	58	178 762 690	34,6	285,6
Česko	11 611	100	516 079 233	100,0	10,9

Zdroj: Nadace ČEZ 2006 až 2016, ČSÚ 2006 až 2016, ERÚ 2017, vlastní zpracování

V podpořených oblastech se nachází elektrárny využívající energii fosilních paliv a energii jádra. Tedy zdrojů elektrické energie s nejvyšším dopadem na životní prostředí¹⁸. Podle Brammera a Millingtona (2004) firmy zatěžující životní prostředí věnovaly finanční podporu za účelem uklidnění stakeholderů, tedy obyvatel nejbližších obcí. Úroveň finanční podpory ovlivňuje také vztah vůči bezpečnosti okolí a životnímu prostředí, jelikož firmy se znatelnými dopady na okolní prostředí častěji finančně podporují okolí než firmy bez dopadu na okolí (Chen, Patten, Roberts 2008). Dalším důvodem takto štědré podpory směřované do oblastí nejvýznamnějších elektráren může být snaha zajistit náklonost obyvatel obcí ležících v blízkosti těchto výrobních zdrojů, kdy firmy z odvětví s dopady na životní prostředí za pomoci finančního dárcovství soustavně udržují „obranou“ strategii CSR (Gautier, Pache 2015). Zajištění náklonosti obyvatel vůči jaderné energetice sledovala ve své práci již v kapitole 4.2 zmíněná Kiliánová (2013).

Třetí výzkumná otázka je zaměřena na určení faktorů - proměnných, které nejvíce ovlivňovaly přerozdělování finančních darů Nadace ČEZ. Pro zjištění závislosti průměrné výše ročního finančního daru Nadace ČEZ na jednoho obyvatele obce byly využity metody regresní analýzy. Nejdříve byly spočteny globální regresní modely, které vykazovaly shlukování reziduí a autokorelaci. Proto bylo dále využito metody geograficky vážená regrese (GWR). Testované

¹⁸ Dopadem je myšleno dobývání surovin, zpracování surovin do energeticky využitě podoby, spalování a energetické využití surovin, spotřeba vody, a dále vzniklé odpady energetickým využitím surovin.

proměnné vychází ze závěrů obdobných prací a měly by napomoci určit, jaká proměnná nejvíce ovlivňuje lokalizaci finančních darů Nadace ČEZ. Tabulka 8 obsahuje seznam testovaných proměnných¹⁹, které získaly nejvyšší hodnoty míry variability. Nejvyšší míru variability, a tedy i nejvyššího vlivu na výši finančních darů Nadace ČEZ, dosáhla *vzdálenost od nejbližšího výrobního zdroje*, která vysvětluje variabilitu necelých 31,8 %. Tedy, že regresní model závislosti vypočtený GWR mezi výši průměrných ročních finančních darů Nadace ČEZ na jednoho obyvatele obce a vzdáleností obce od nejbližšího výrobního zdroje ČEZ je statisticky signifikantní u 31,8 % finančně podpořených obcí. Naopak u proměnné *vzdálenost od výrobního zdroje využívající neobnovitelné zdroje energie* se očekávala vyšší míra variability, než nakonec bylo dosaženo (cca 24,5 %).

Tabulka 8 Testované proměnné ovlivňující výši průměrného ročního příjmu finančních darů Nadace ČEZ na obyvatele obce v letech 2006 až 2016

Testovaná proměnná	Vypočtená míra variability metodou OLS (R-squared)	Vypočtená míra variability metodou GWR (R-squared)
Vzdálenost od nejbližšího výrobního zdroje	0,0050	0,3177
Instalovaný elektrický výkon nejbližšího zdroje	0,0007	0,2500
Vzdálenost od výrobního zdroje využívající neobnovitelné zdroje energie	0,0020	0,2450
Vzdálenost od největších výrobních zdrojů	0,0128	0,2060
Vzdálenost od nejbližšího obnovitelného zdroje	0,0060	0,1620

Zdroj: Nadace ČEZ 2006 až 2016, ČSÚ 2006 až 2016, ERÚ 2017, vlastní zpracování; vypočtené hodnoty jsou statisticky významné na 5 % hladině významnosti

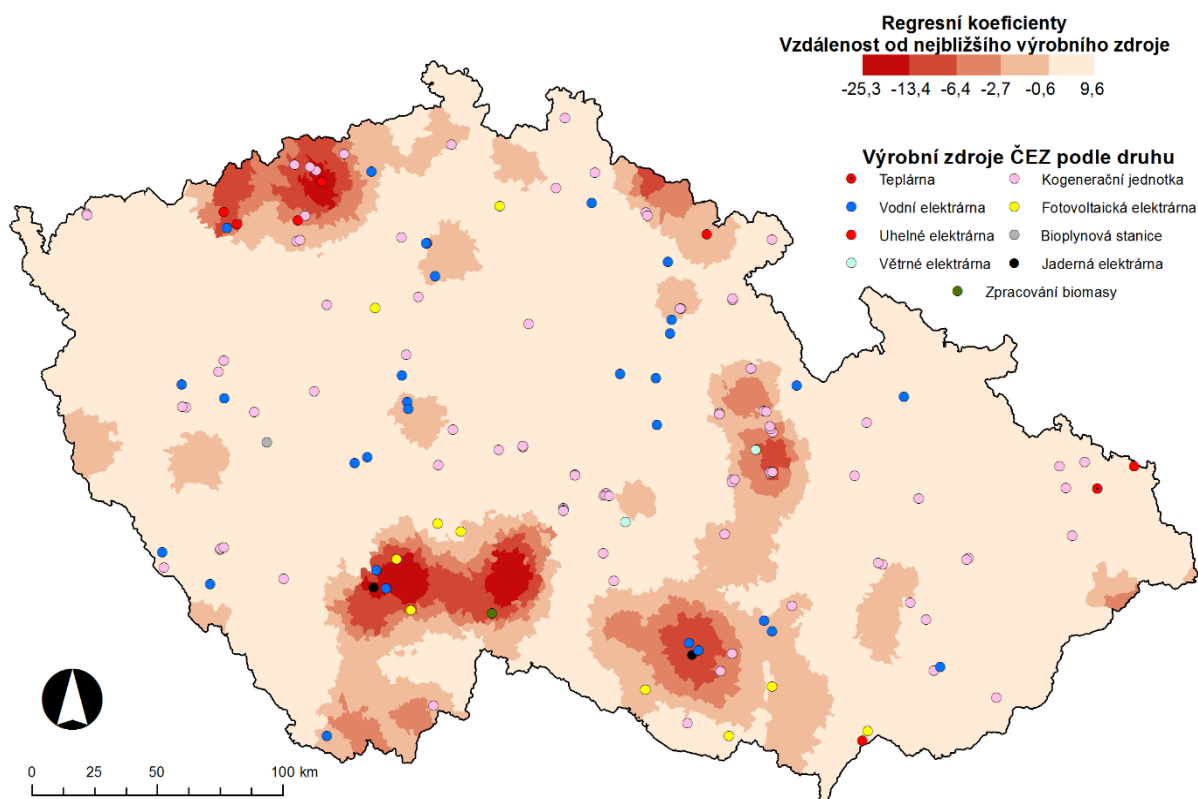
Obrázek 4 níže zobrazuje nestandardizované regresní koeficienty modelu geograficky vážené regrese závislosti výše finančních darů Nadace ČEZ a *vzdálenosti od nejbližšího výrobního zdroje*. Tato proměnná dosáhla ze všech porovnávaných proměnných nejvyšší hodnotu míry variability a umožňuje rozkrytí územní souvislosti podmíněnosti výše průměrného ročního finančního daru Nadace ČEZ. Vypočtené vysoké míry variability pro

¹⁹ Bylo testováno více než deset různých proměnných, u kterých autor předpokládal na základě závěrů již zpracované literatury.

vzdálenost od nejbližšího výrobního zdroje potvrzují závěry Lewa a Wójcika (2010), podle kterých firemní nadace podporují nejbližší komunity.

Rovnice globálního regresní modelu je výše *průměrného ročního příjmu finančních darů Nadace ČEZ na jednoho obyvatele dané obce* = $20,561 - 0,72$ vzdálenosti od nejbližšího výrobního zdroje. S rostoucí vzdáleností o 1 km od výrobního zdroje tedy klesá výše průměrného ročního daru Nadace ČEZ o 0,72 Kč. Tato závislost platí především ve vzdálenosti 20,6 km od výrobních zdrojů. Je patrné, že lokality, kde je vliv vzdálenosti od výrobních zdrojů nejvyšší, jsou v regionech s nejvyšší finanční podporou Nadace ČEZ. Regresní koeficienty dosáhly také nízkých hodnot v oblasti na pomezí Jihočeského kraje a Kraje Vysočiny. Uprostřed této oblasti, kde se nenachází žádný výrobní zdroj ČEZ, je lokalizováno několik obcí s nadprůměrně vysokými hodnotami finančních darů Nadace ČEZ a to se promítlo do výsledného modelu GWR.

Obrázek 4 Nestandardizované regresní koeficienty modelu geograficky vážené regrese závislosti výše průměrného ročního příjmu finančních darů Nadace ČEZ na jednoho obyvatele dané obce na vzdálenosti obce od nejbližšího výrobního zdroje ČEZ v období let 2006 až 2016 v Česku.

Zdroj: Nadace ČEZ 2006 až 2016, ČSÚ 2006 až 2016, vlastní zpracování; fixní jádro, šířka pásma 10 km

7. Lokality s nejvyšší finanční podporou Nadace ČEZ

Tato kapitola představuje lokality shluků obcí s nejvyšší podporou Nadace ČEZ v období let 2006 až 2016 identifikovaných v kapitole 6.1 pomocí metod prostorové analýzy dat. Hlavním záměrem je zejména odpovědět na výzkumné otázky stanovené u druhého cíle. První výzkumná otázka zjišťuje, zda dochází k nerovnoměrné distribuci finančních darů uvnitř shluků, a jaké proměnné ovlivňují výši obdržených finančních darů Nadace ČEZ jednotlivým obcím z vypočtených shluků.

K nalezení odpovědi první výzkumné otázky poslouží tabulka 9. Vypočtené hodnoty Giniho koeficientu vypovídají o podstatné nerovnoměrnosti uvnitř všech vypočtených shluků. Nejvyšší hodnoty shodně vyšly pro shluky na Temelínsku a v Podkrušnohoří. O něco nižší hodnoty vyšly pro shluk na Dukovansku. Ovšem i tyto hodnoty také vypovídají o nerovnoměrnosti rozdělení finančních darů uvnitř shluků. Tabulka dále obsahuje proměnné, u kterých výsledná míra variability počítaná metodou GWR dosáhla nejvyšších hodnot ze všech testovaných proměnných. V rámci všech tří shluků však neplatí vliv proměnné *vzdálenost od nejbližšího výrobního zdroje* Skupiny ČEZ na výši finančních darů Nadace ČEZ stejně jako při testování na obecní úrovni v Česku. Tato proměnná dosáhla nejvyšší hodnoty měr variability u shluků na Temelínsku a Dukovansku. Naproti tomu u shluků v Podkrušnohoří dosáhla nejvyšší hodnoty míry variability proměnná *instalovaný elektrický výkon nejbližšího zdroje*.

Tabulka 9 Vypočtené hodnoty Giniho koeficientu a proměnné s nejvyšší mírou variability získané metodou GWR

Vypočítané shluky shluky obcí	Giniho koeficient	Proměnná s nejvyšší vypočtenou mírou variability metodou GWR (R-squared)
Temelínsko	0,53	Vzdálenost od nejbližšího výrobního zdroje (0,3307)
Podkrušnohorsk	0,53	Instalovaný elektrický výkon nejbližšího zdroje (0,2501)
Dukovansko	0,44	Vzdálenost od nejbližšího výrobního zdroje (0,2487)

Zdroj: Nadace ČEZ 2006 až 2016, ČSÚ 2006 až 2016

Pro potřeby získání odpovědí na druhou a třetí výzkumnou otázku tohoto cíle poslouží následující podkapitoly. Nejprve budou představeny jednotlivé regiony vypočtených shluků a oborové využití finančních darů získaných obcemi z těchto shluků, jež se zároveň aktivně

účastnily při realizaci dotazníkového šetření. Výsledky dotazníkového šetření budou představeny v poslední části této kapitoly. Celkem se zúčastnilo 37 obcí z 60 oslovených obcí. Bylo osloveno 20 obcí s nejvyššími průměrnými ročními příjmy darů Nadace ČEZ z každého shluku. Dotazníkové šetření dosáhlo 62% podílu návratnosti a vzhledem k neuvolnění některých starostů ze zaměstnání se dá považovat za zdařilé.

Tabulka 10 zobrazuje, jakou část z jednotlivých shluků tvoří obce zúčastněných v dotazníkovém šetření. Obce zapojené do dotazníkového šetření mají pětínový počet obyvatel oproti zbylým obcím patřícím do jednotlivých shluků. Na druhou stranu tyto obce získaly více než dvě pětiny všech finančních darů získaných v rámci shluků. Vysoká míra podpory obcí zúčastněných v dotazníkovém šetření podtrhuje výše relativizovaného průměrného ročního příjmu finančních darů v obcích, jež se zúčastnily dotazníkového šetření. Vysoká alokace finančních zdrojů Nadace ČEZ do oblastí shluků může být ovlivněna závislosti firem na lidských zdrojích daného regionu (Foster a kol. 2009; Boeprasert 2012) nebo snahou získat náklonost důležitých aktérů v rámci shluků (Nevarez 2000).

Tabulka 10 Porovnání finanční podpory Nadace ČEZ obcí z jednotlivých shluků v letech 2006 až 2016 a obcí, které se zúčastnily dotazníkového šetření.

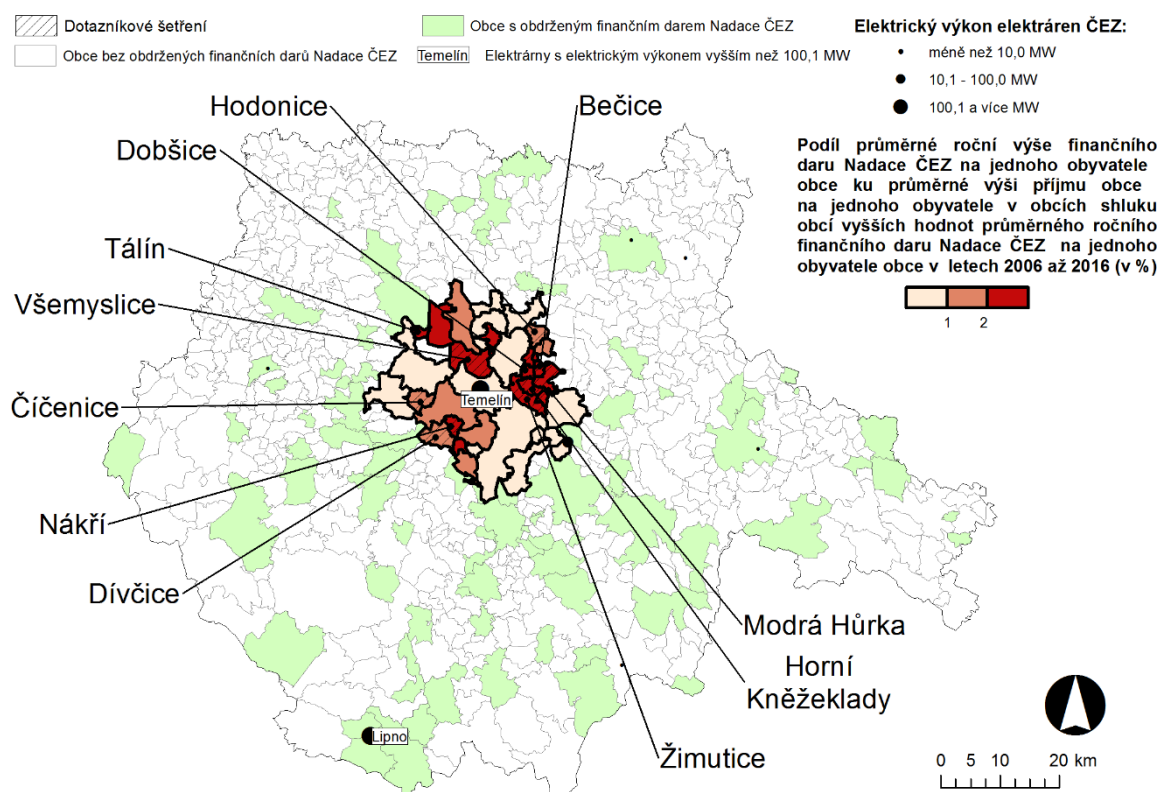
Vypočítané shluky shluky obcí	Počet obcí	Počet obyvatel (1.1.2016)	Získané finanční dary Nadace ČEZ (v Kč)	Podíl získaných finančních darů Nadace ČEZ (v %)	Průměrný příjem finančních darů Nadace ČEZ (v Kč/obv.)
Temelínsko	34	48 068	84 208 406	16,3	459,9
- z toho v rámci šetření	11	3 659	22 935 087	4,4	828,1
Podkrušnohorský	21	19 598	46 416 927	9,4	294,9
- z toho v rámci šetření	10	6 483	24 064 349	4,7	396,6
Dukovansko	57	27 480	45 843 351	8,9	179,4
- z toho v rámci šetření	16	8 098	25 719 393	5,0	337,2
Celkem obce zúčastněné v rámci dot. šetření	37	18 240	72 718 829	14,1	520,6
Celkem shluky	112	95 146	178 762 690	34,6	285,6
Nadace ČEZ	799	5 469 070	516 079 233	100	85,2

Zdroj: Nadace ČEZ 2006 až 2016, ČSÚ 2006 až 2016

7.1 Temelínsko

Do shluku obcí (Obrázek 5) s vyššími hodnotami průměrných finančních darů Nadace ČEZ na Temelínsku patří obce z Jihočeského kraje v okolí JE Temelín. Dále se zde nachází menší fotovoltaická elektrárna Ševětín a Sudoměřice u Bechyně a vodní elektrárny Hněvkovice a Kořensko. Tento shluk tvoří celkem 34 obcí, ve kterých žilo 48 068 obyvatel na začátku roku 2016. Největší obcí je Týn nad Vltavou s 8 034 obyvateli. Dohromady všechny obce na Temelínsku získaly 84,2 mil. Kč, kdy průměrná výše ročního finančního daru na jednoho obyvatele obcí v tomto shluku představovala 459,9 Kč (viz tabulka 10). Tato částka představuje nejvyšší hodnotu finančních darů na obyvatele obce ze všech tří vypočtených shluků.

Obrázek 5 Shluk obcí na Temelínsku

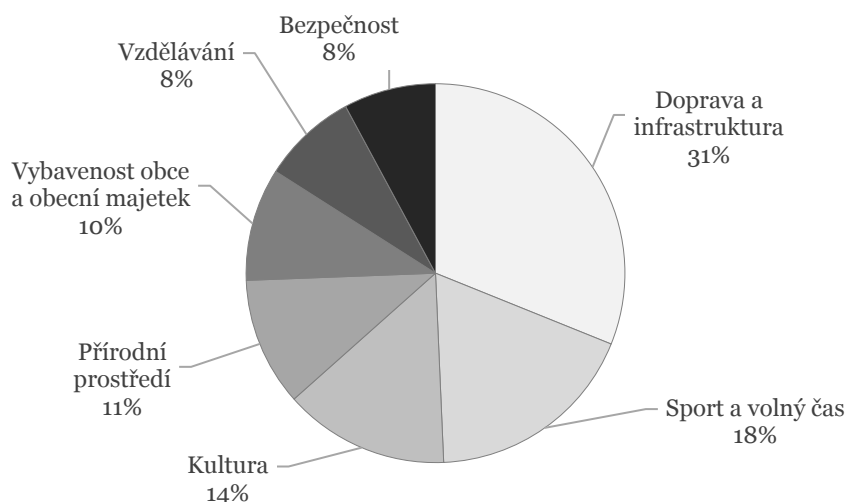

Zdroj: ČSÚ 2006 až 2016, Nadace ČEZ 2006 až 2016, Monitor 2016, Rozpočet obce 2016, vlastní zpracování

Pro obce ze shluku na Temelínsku byl spočítán podíl průměrné roční výše finančního daru Nadace ČEZ na jednoho obyvatele obce ku průměrné hodnotě příjmů rozpočtů obcí relativizovaných počtem obyvatel daných obcí v jednotlivých letech období 2006 až 2016. Těmito podíly můžeme posoudit významnost finančních darů Nadace ČEZ pro příjmovou složkou rozpočtů obcí. V průměru dosáhly obce v tomto shluku podílu 2,2 %. Nejvyšší hodnota

podílu byla vypočítána pro Čenkov u Bechyně a bylo to 9,4 %. V tomto shluku představují finanční dary Nadace ČEZ významnou část celkem pro 12 obcí, které dosáhly hodnoty vypočítaného podílu více než 2 % za sledované období.

Graf 6 Zaměření projektů podpořených finančními dary Nadace ČEZ v období let 2006 až 2016 ve shlucích obcí na Temelínsku

Zdroj: Nadace ČEZ 2006 až 2016, vlastní zpracování

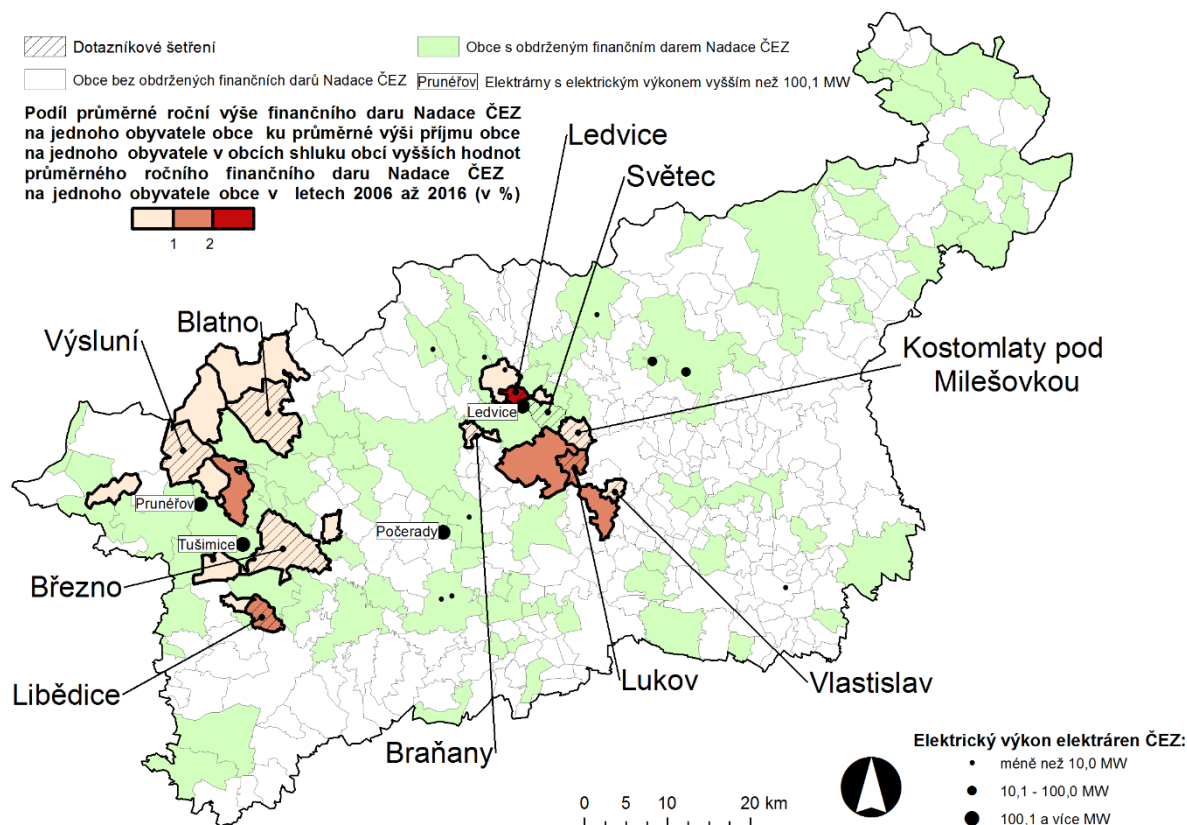
Graf 6 vyobrazuje oborové zaměření projektů podpořených finančními dary Nadace ČEZ v obcích spadajících do shluku obcí na Temelínsku, které se zároveň zúčastnily dotazníkového šetření. Celkem se jedná o finanční dary získané 11 obcemi. Tyto obce vykazují oproti zbylým obcím realizovaných v dotazníkovém šetření výrazně vyšší hodnotu finančních darů Nadace ČEZ oproti zbylým obcím v tomto shluku (viz tabulka 9). Celkem bylo v těchto obcích realizováno 111 projektů v celkové hodnotě 22,9 mil. Kč mezi roky 2006 až 2016. Průměrná výše projektu byla 206 622 Kč. Výše podílů oborového zaměření projektů se v těchto obcích liší oproti zaměření projektů podpořených Nadací ČEZ na celorepublikové úrovni (viz graf 5 v kapitole 6). Nejvyšší podíl finančních darů získaly projekty infrastrukturní, sportu a volného času a kultury. Dále byla podpora jednotlivých projektů rozdělena téměř rovnoměrným podílem mezi ostatní kategorie.

7.2 Podkrušnohoří

Vypočtené hodnoty shluku obcí s vysokými hodnotami průměrného ročního příjmu finančních darů Nadace ČEZ mezi roky 2006 až 2016 zobrazuje Obrázek 6. V rámci shluků se nachází velké tepelné elektrárny Pruněrov, Tušimice, Počeradý a Ledvice. Dále se zde nachází vodní elektrárna Želina a kogenerační jednotky v Bečově a Duchcově. Dohromady shluky

zahrnují 21 obcí z Ústeckého kraje, ve kterých žilo 6 483 obyvatel v roce 2016. Největší obcí shluků je Duchcov s 8 335 obyvateli. Obce podkrušnohorských shluků byly celkově podpořeny 46,4 mil. Kč. Průměrná výše ročního finančního daru obcí dosáhla hodnoty 294,9 Kč/obyv. (viz tabulka 10). Tato hodnota představuje druhou nejvyšší hodnotu finančních darů na obyvatele obce ze tří porovnávaných shluků.

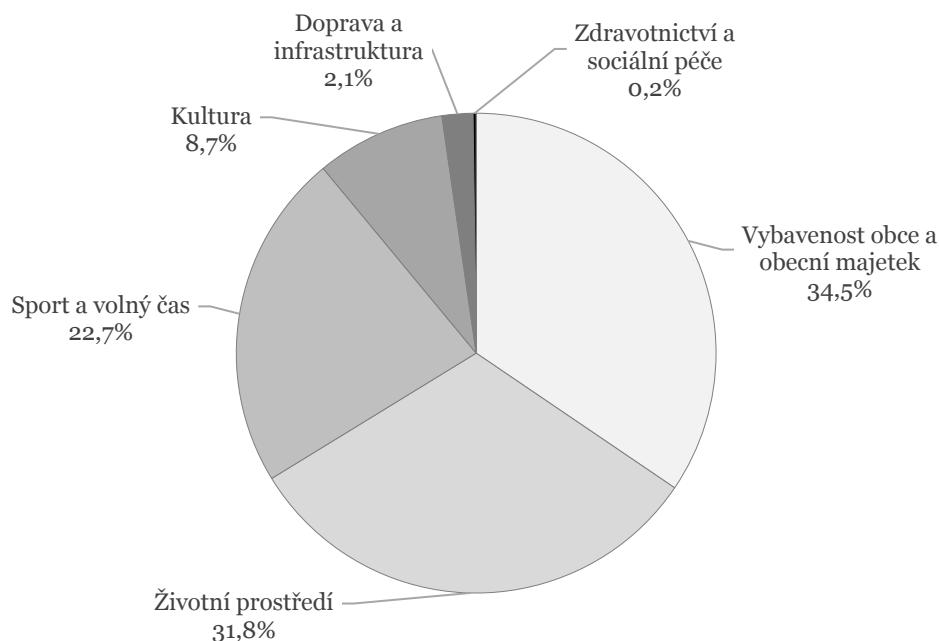
Obrázek 6 Shluky obcí v Podkrušnohoří

Zdroj: ČSÚ 2006 až 2016, Nadace ČEZ 2006 až 2016, Monitor 2016, Rozpočet obce 2016, vlastní zpracování

Průměrná hodnota vypočtených podílů průměrných ročních finančních darů Nadace ČEZ na obyvatele a průměrné výši příjmů rozpočtů obcí v letech 2006 až 2016 pro obce ve shlcích v Podkrušnohoří dosáhla hodnoty 0,8 %. Takto nízká hodnota podílu naznačuje nízkou významnost finančních darů Nadace ČEZ oproti dalším příjmům obcí ve shlcích v Podkrušnohoří. Hodnotu vyšší než 2 %, dosáhly pouze Ledvice (2,6 %), což ukazuje nízkou závislost příjmů obcí na finančních darech Nadace ČEZ.

Graf 7 Zaměření projektů podpořených finančními dary Nadace ČEZ v období let 2006 až 2016 ve shlcích obcí v Podkrušnohoří

Zdroj: Nadace ČEZ 2006 až 2016, vlastní zpracování

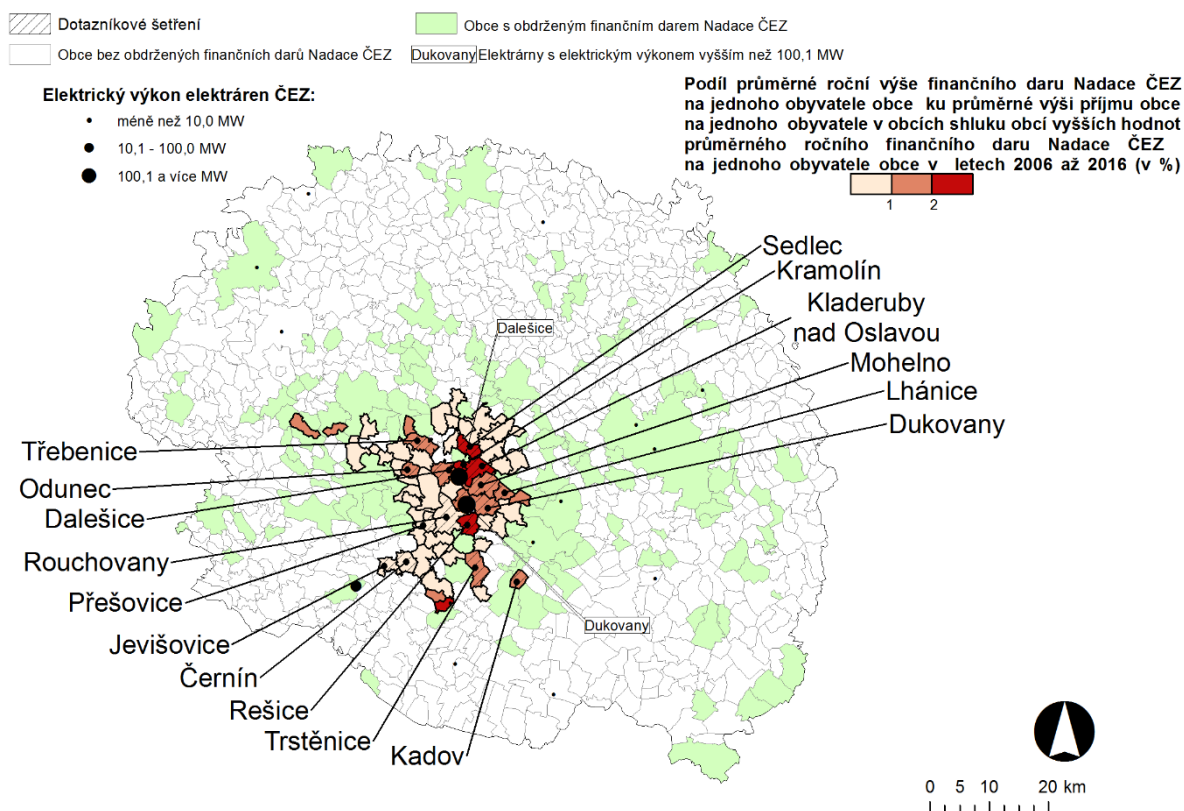
Graf 7 zobrazuje zaměření projektů financovaných dary Nadace ČEZ v obcích spadajících ve shlcích obcí v Podkrušnohoří, které se zároveň zúčastnily dotazníkového šetření. Dohromady se podařilo získat odpovědi od 10 starostů, jejichž obce dosáhly vyšší hodnoty hodnoty finančních darů Nadace ČEZ v porovnání se zbylými obcemi v těchto shlcích (viz tabulka 9). Celkem bylo v těchto obcích realizováno 23 projektů hodnotě 24,1 mil. Kč mezi roky 2006 až 2016. Průměrně připadalo 1,046 mil. Kč na jeden projekt v těchto obcích. Oborové zaměření projektů bylo výrazně odlišné oproti podílům na celorepublikové úrovni (viz graf 5 v kapitole 6). Nejvíce financí bylo věnováno na projekty zvyšující vybavenost obce a obecního majetku, životního prostředí a sportovní a volnočasové. Velmi významně se na vysokém podílu projektů zaměřených životní prostředí promítá fakt realizace grantového programu Stromy, jenž je zaměřen na zlepšení životního prostředí především v okolí uhelných elektráren.

7.3 Dukovansko

Do shluku obcí na Dukovansku na pomezí Kraje Vysočina a Jihomoravského kraje v okolí JE Dukovany a VE Dalešice patří celkem 57 obcí, ve kterých žilo 27 480 obyvatel k 1.1.2016. Dále se zde nachází menší Vodní elektrárna Mohelno jakožto součást přečerpávacího systému VE Dalešice. Celkem tyto obce získaly 45,8 mil. Kč prostřednictvím finančních darů Nadace

ČEZ, kdy průměrná výše ročního finančního daru na jednoho obyvatele obcí v tomto shluku představovala 179,4 Kč (viz tabulka 14). V této části nejsou započítány finanční dary přerozdělené prostřednictvím dobrovolných svazků obcí lokalizovaných v tomto shluku, které Nadace ČEZ v průběhu let 2006 až 2016 podpořila (viz obrázek 9 a tabulka 11 v příloze)

Obrázek 7 Shluk obcí Dukovansko

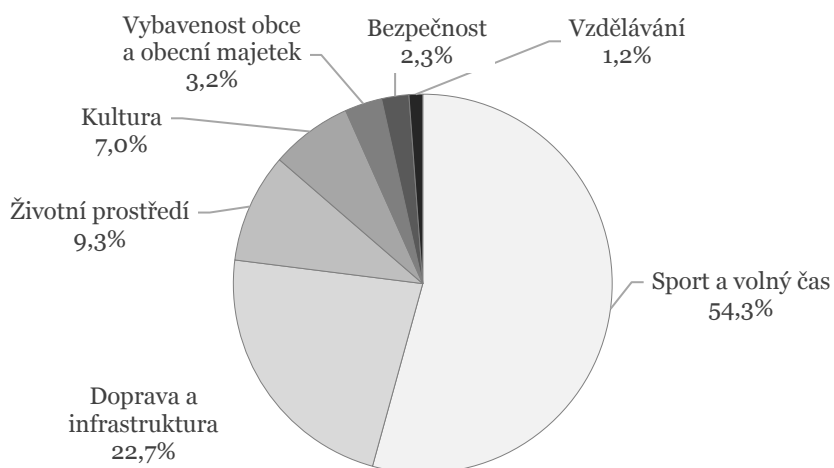
Zdroj: ČSÚ 2006 až 2016, Nadace ČEZ 2006 až 2016, Monitor 2016, Rozpočet obce 2016, vlastní zpracování

Obrázek 7 zobrazuje obce patřící do tohoto shluku. Pro tyto obce byl spočítán podíl průměrné roční výše finančního daru Nadace ČEZ na jednoho obyvatele obce ku průměrné výši rozpočtového příjmu obce na jednoho obyvatele v shluku obcí vyšších hodnot průměrného ročního finančního daru Nadace ČEZ na jednoho obyvatele obce v letech 2006 až 2016. Tyto hodnoty podílů přináší názorný pohled, jak významnou příjmovou složkou jsou finanční dary Nadace ČEZ z celkového příjmu obcí. Průměrná hodnota tohoto podílu byla pro obce v tomto shluku 0,9 %. Nejvyšší hodnota byla spočtena pro Sedlce, kde tento podíl dosáhl hodnoty 3,1 %. Další obce, jež získaly více než 2 % hodnotu podílu, byly Rešice (2,7 %), Kramolín (2,5 %), Výrovce (2,4 %) a Kladeruby nad Oslavou (2,1 %). Hodnoty vypočteného podílu vyšší než 2 % mohou pro obce znamenat závislost na finančních darech Nadace ČEZ při realizaci investičních projektů.

Starostové obcí s více než 2% hodnotou spočítaného podílu, s výjimkou Výrovic, se zúčastnili dotazníkového šetření. Ke spoluúčasti při vyplnění dotazníkového šetření bylo osloveno 20 starostů obcí patřících do shluku na Dukovansku. Nakonec byly získány odpovědi od 16 starostů (obce s popisky v obrázku 7).

Graf 8 vyobrazuje oborové zaměření projektů podpořených finančními dary Nadace ČEZ v obcích spadajících do shluku Dukovansko a zároveň se zúčastnily dotazníkového šetření. Dohromady bylo mezi tyto obce alokováno 25,7 mil. Kč při realizaci 58 projektů. Průměrná výše finančního daru představovala 443 tis. Kč. Průměrná výše relativizovaných finančních darů Nadace ČEZ byla téměř dvakrát vyšší než oproti zbylým obcím shluku. Je patrné, že podíly jednotlivých oborů využití finančního daru jsou obdobné jako zaměření podpořených projektů Nadací ČEZ na celorepublikové úrovni. Nejvyšší podíl finančních darů získaly projekty Sportu a volného času, Dopravy a infrastruktury a Životního prostředí.

Graf 8 Zaměření projektů podpořených finančními dary Nadace ČEZ v období let 2006 až 2016 ve shluku obcí na Dukovansku

Zdroj: Nadace ČEZ 2006 až 2016, vlastní zpracování

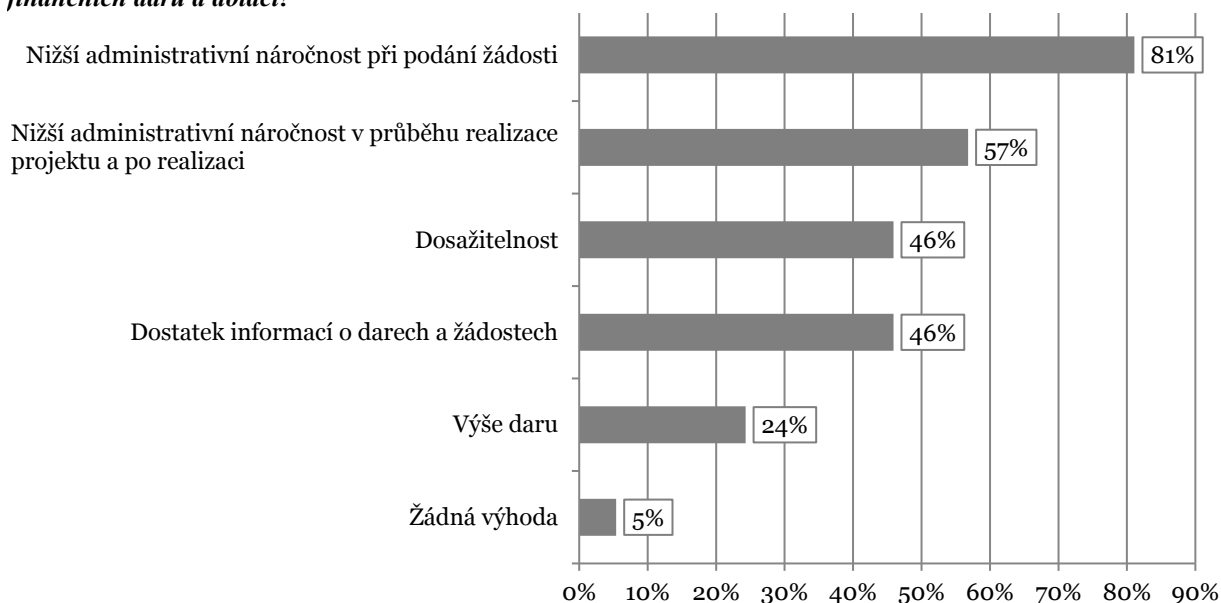
7.4 Výsledky dotazníkového šetření

Důvodem realizace dotazníkového šetření je snaha zjistit a přiblížit, jak významný dopad na rozvoj obcí měly projekty financované Nadací ČEZ. Snahou je podchytit nedostatky dosavadních prací. Autoři zabývající se CSR zmiňují absenci výzkumů z pohledu příjemce finanční podpory (např. Hamilton 2011) a také neexistenci zaměření na regionální úroveň, kde mají finanční příspěvky vyšší dopad než na národní úrovni (Wolch a Geiger 1985). Z důvodu absence prací zaměřených na regionální úroveň není možné porovnání mezi podpořenými regiony (Muller a Whiteman 2008). Obvyklým způsobem zjišťování dopadu firemního dárcovství byly řízené rozhovory (např. Glücknera a Ries 2011; Jenkins 2006; Fiala 2015). Dotazníkové šetření bylo při analýze firemního dárcovství využito pouze z pohledu firem (Hurd, Mason a Pinch 1998). Následující odpovědi dotazníkového šetření by měly přinést pohled příjemců finančních darů a vhodně doplnit dosavadní zjištění o společenské odpovědnosti firem a finanční podpoře obcí a jejich vlivu na rozvoj obcí.

Předpokládá se, že dotazovaní starostové obcí, jsou kompetentními osobami k zhodnocení vlivu získaných finančních darů na rozvoj obcí. Z odpovědí posbíraných v rámci dotazníkového šetření je patrné, že Nadace ČEZ si za dobu své existence vybudovala silnou pozici regionálního partnera pro obce přímo ovlivněné působením ČEZ. První otázka (Otázka 1: *Jak hodnotíte dopad Vašich žádosti o dar Nadace ČEZ a projekty financované Nadací ČEZ?*) přináší odpověď na to, jaký názor mají starostové obcí na realizované aktivity Nadace ČEZ a zda je považují za přínosné. Všichni starostové shodně odpověděli, že žádosti svých obcí i projekty finančně podpořené Nadací ČEZ považují za přínosné.

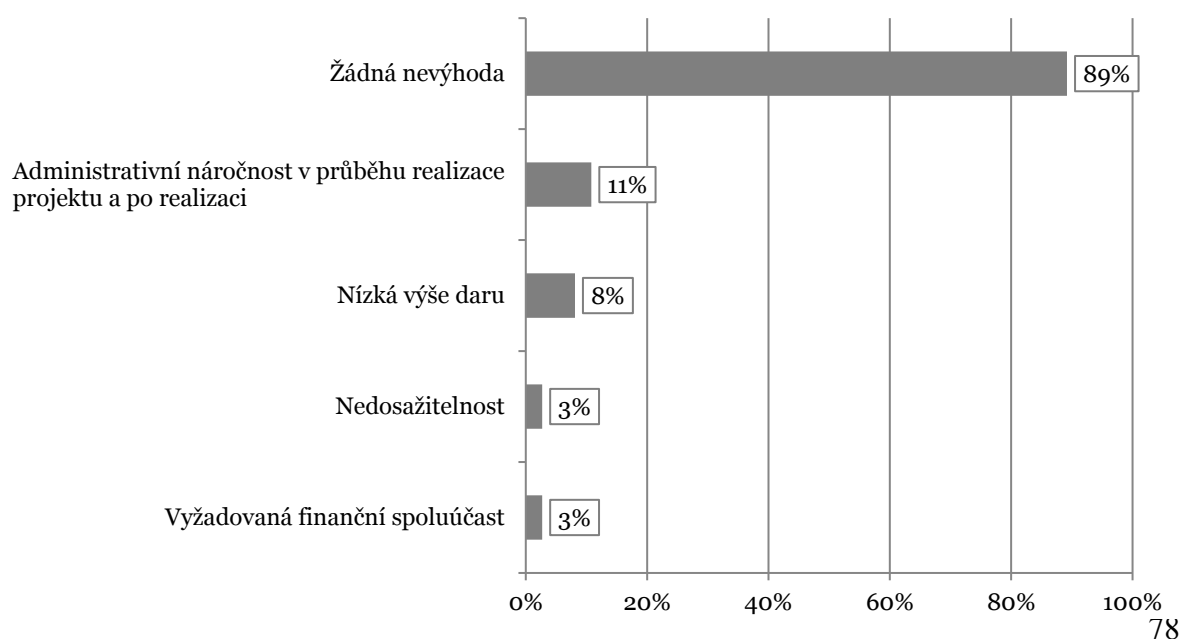
Starostové obcí prostřednictvím odpovědí na druhou otázku (Otázka 2: *Jaká byla výhoda finančních darů Nadace ČEZ v porovnání s ostatními formami finančních darů a dotací?*) zhodnotili výhody finančních darů Nadace ČEZ oproti jiným finančním darům a dotacím. Za největší výhodu starostové považovali nižší administrativní náročnost při podání žádosti i v průběhu realizace projektů. Dosažitelnost a dostatek informací o finančních darech byly také pro starosty považovány za výhody. Pouze 5 % starostů (tj. 2 starostové) odpovědělo, že finanční dary Nadace ČEZ nemají žádnou výhodu oproti jiným možnostem financování. Mimo nabídnuté možnosti se starostové také zmínili, že výhodou bylo vstřícné chování zaměstnanců Nadace ČEZ.

Graf 9 Odpovědi na Otázku 2: Jaká byla výhoda finančních darů Nadace ČEZ v porovnání s ostatními formami finančních darů a dotací?

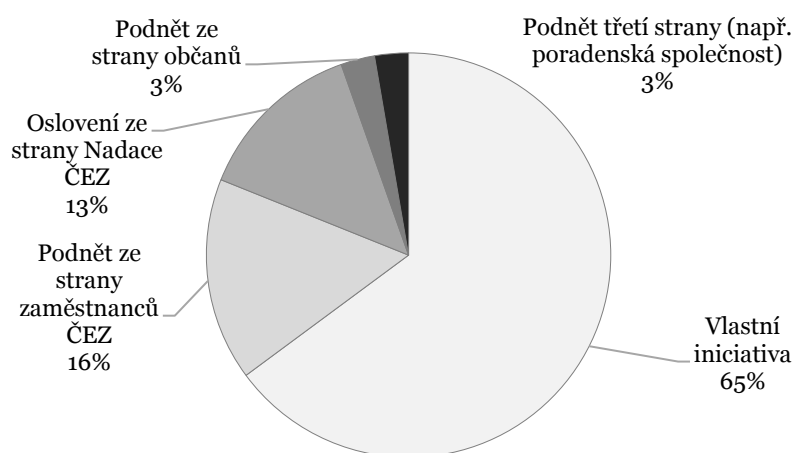
Třetí otázka (Otázka 3: *Jaká byla nevýhoda finančních darů Nadace ČEZ v porovnání s ostatními formami finančních darů a dotací?*) se věnovala nevýhodám, které jsou spojeny s čerpáním finančních darů Nadace ČEZ. Téměř všichni dotazovaní neshledávají žádnou nevýhodou finančních darů, jde tedy o velmi dostupný zdroj finanční podpory. Jedenáct procent starostů shledává nevýhody v administrativní náročnosti v průběhu realizace projektu a v nízké výši finančních darů. Třem procentům starostů vadila nedosažitelnost finančních darů a finanční spoluúčast při realizaci podpořených projektů.

Graf 10 Odpovědi na Otázku 3: Jaká byla nevýhoda finančních darů Nadace ČEZ v porovnání s ostatními formami finančních darů a dotací?

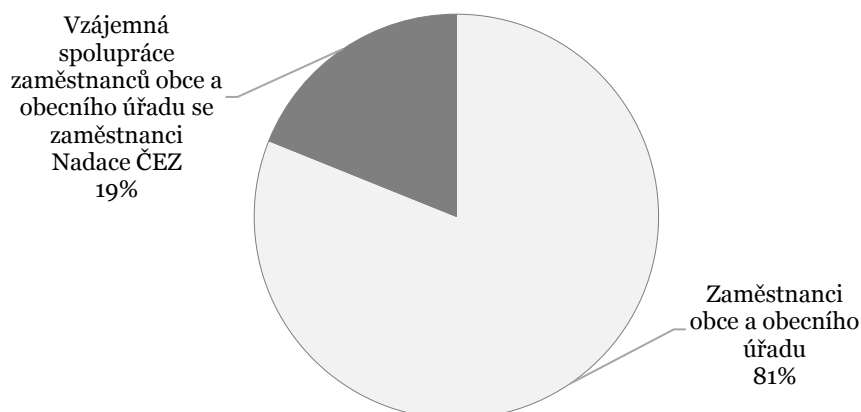
Ve čtvrté otázce (Otázka 4: *Jak jste se dozvěděli o možnosti získání finančních darů Nadace ČEZ?*) starostové uvedli, jakým způsobem se dozvěděli o možnosti získání finančních darů Nadace ČEZ. Nejvíce odpovědí zmínilo, že zjištění o možnostech získání finančního daru pramenilo z vlastní iniciativy starostů a zaměstnanců obce. Dále byli starostové informováni o možnosti získání finančního daru zaměstnanci ČEZ a Nadace ČEZ. Pouze u 3 % starostů pocházel podnět o možnosti čerpat finanční podporu ze strany občanů nebo ze třetí strany.

Graf 11 Odpovědi na Otázku 4: Jak jste se dozvěděli o možnosti získání finančních darů Nadace ČEZ?

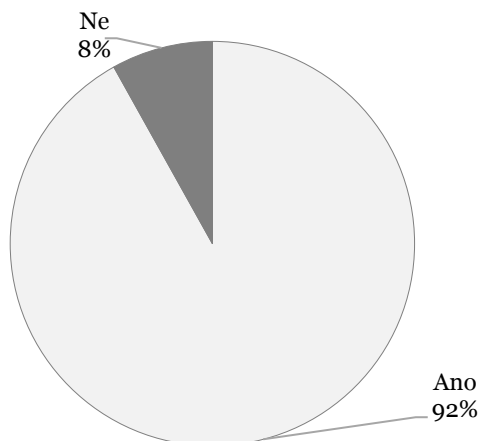
Pátá otázka (Otázka 5: *Kdo zodpovídal za realizaci projektů nebo většinu administrativy spojených s jejich realizací?*) zjišťovala, kdo zodpovídal za administrativní úkony při realizaci projektů. Podle odpovědí byla odpovědnost při realizaci na straně zaměstnanců obce a 19 % starostů odpovědělo, že práce spojené s projektem byly řešeny spoluprací mezi zaměstnanci obce a Nadace ČEZ. Jde tedy do určité míry o další administrativní zátěž obce, přesto při porovnání s odpověďmi na otázku 2, kde starostové zmiňují nízkou administrativní náročnost dotace, je jasné, že nejde o zásadní problém, který by je od čerpání této podpory mohl odrazovat a který by měl zásadnější vliv na fungování obce.

Graf 13 Odpovědi na Otázku 5: Kdo zodpovídal za realizaci projektů nebo většinu administrativy spojených

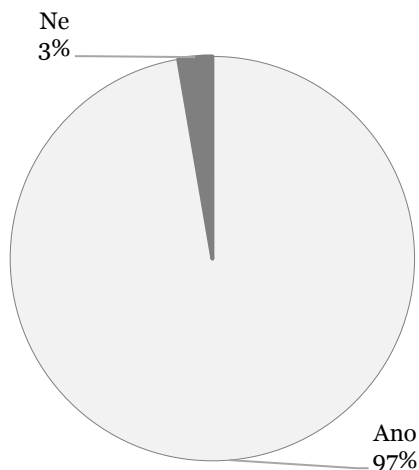
Šestá otázka (Otázka 6: *Došlo získáním finančních darů k pořízení majetku nebo k vybudování infrastruktury, jež byly dlouhodobě Vaší obcí plánovány?*) se zabývala využitím finančních darů při uskutečňování dlouhodobě plánovaných projektů. Naprostá většina dotazovaných starostů uvedla, že finanční dary posloužily k financování dlouhodobě plánovaných záměrů obcí. Nejde tedy o financování ad hoc připravených projektů, ale zřejmě o promyšlené dlouhodobě připravované projekty, které mohou mít značný rozvojový potenciál.

Graf 12 Odpovědi na Otázku 6: Došlo získáním finančních darů k pořízení majetku nebo k vybudování infrastruktury, jež byly dlouhodobě Vaší obcí plánovány?

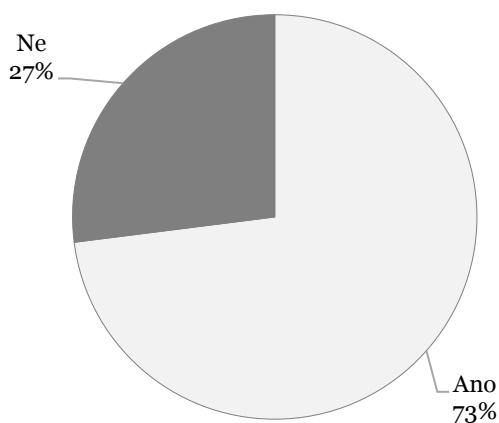
To dokazuje také odpověď na sedmou otázku (Otázka 7: *Byly projekty z Vašeho pohledu zaměřeny na okamžitý rozvoj obce nebo na podmínky pro budoucí rozvoj obce?*), která ukazuje, že finanční dary napomohly financovat projekty zaměřené na rozvoj obce.

Graf 14 Odpovědi na Otázku 7: *Byly projekty z Vašeho pohledu zaměřeny na okamžitý rozvoj obce nebo na podmínky pro budoucí rozvoj obce?*

Prostřednictvím osmé otázky (Otázka 8: *Realizovali byste tyto projekty i v případě, že byste neobdrželi žádný finanční dar Nadace ČEZ? Případně uveďte prosím, jakými zdroji byste nahradili finanční dary Nadace ČEZ, kdyby došlo k zamítnutí Vaší žádosti o poskytnutí daru.*) bylo zjištěno, zda by obce realizovaly projekty finančně podpořené Nadací ČEZ i v případě, kdy by nedošlo k získání této finanční podpory.

Graf 15 Odpovědi na Otázku 8: *Realizovali byste tyto projekty i v případě, že byste neobdrželi žádný finanční dar Nadace ČEZ?*

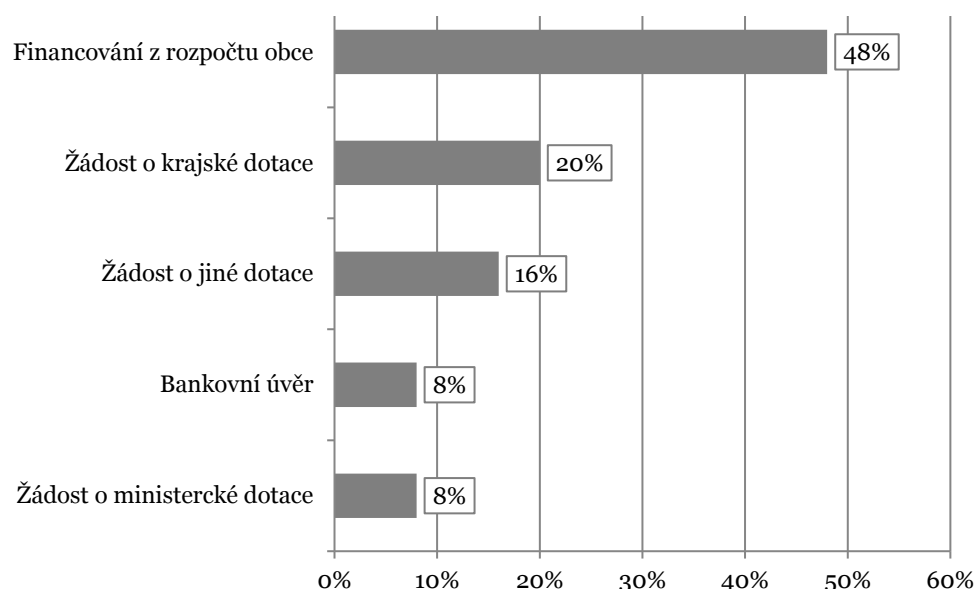

Pouze 27 % starostů odpovědělo, že by obce projekty bez finanční podpory Nadace ČEZ nerealizovaly. Takto nízké číslo odráží fakt, že finanční dary slouží pouze jako alternativní

způsob financování projektů, které by obec uskutečnila i v případě neobdržení této podpory. Zároveň, že obce realizují pouze nutné projekty pro fungování obce a služeb na jejích území. Přesto je nutné upozornit na čtvrtinu obcí, pro které by realizace podpořených projektů bez podpory Nadace ČEZ byla z různých důvodů nereálná.

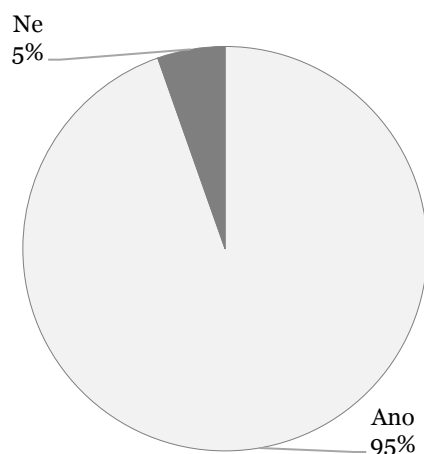
V rámci této otázky bylo také zjišťováno, jakým způsobem by obce financovaly realizované projekty v případě, že by jejich žádosti byly odmítnuty Nadací ČEZ. Nejvíce starostů se vyslovalo pro financování projektu z obecního rozpočtu nebo žádosti o dotaci z rozpočtu kraje nebo dotace z evropských investičních a strukturálních fondů. Nejméně starostů se vyslovalo pro žádost o bankovní úvěr nebo žádost o ministerské dotace.

Graf 16 Alternativní zdroje financování realizovaných projektů v případě odmítnutí žádosti o finanční dar Nadace ČEZ

Devátá otázka (Otázka 9: *Budete i v budoucnu usilovat o získání dalších finančních darů z Nadace ČEZ?*) se zabývala názorem starostů, zda budou i v budoucnu podávat žádosti na získání finančních darů Nadace ČEZ. Téměř všichni starostové uvedli, že v budoucnu budou usilovat o získání další finanční podpory Nadace ČEZ. Z této odpovědi je tedy jasné, že tato finanční podpora má pro obce smysl a představuje pro ni velké výhody. Také s přihlédnutím k odpovědím na předchozí otázky je proto patrné, že podpora Nadace ČEZ má pro obce velký rozvojový potenciál, sami starostové ho vnímají jako významnou charakteristiku tohoto finančního zdroje. Přesto jen pro menší podíl obcí jde o zdroj financí, na kterém jsou skutečně rozvojově závislí, většina obcí spíše využívá jeho dostupnosti, ale mohla by ho nahradit jiným zdrojem.

Graf 17 Odpovědi na Otázku 9: Budete i v budoucnu usilovat o získání dalších finančních darů z Nadace ČEZ?

Na závěr dotazníkového šetření měli starostové možnost vyjádřit svoje dodatečné postřehy a názory relevantní k finanční podpoře Nadace ČEZ. Někteří starostové se vyjádřili, že finanční dary Nadace ČEZ představují vítanou finanční výpomoc při uskutečnění projektových záměrů malými obcemi, které často postrádají administrativní kapacitu při žádostech o dotace a jiné finanční zdroje (Hána 2014). Zároveň však zazněla ze strany některých starostů i kritika týkající se nedostatečné podpory obcí ležících v bezprostřední blízkosti od lokalit ekonomických aktivit Skupiny ČEZ.

8. Závěr

Důvodem zpracování této práce byla snaha poskytnout náhled na rozvojový potenciál finančních darů pro podpořené obce v rámci finančního dárcovství Nadace ČEZ, které je nejvýznamnějším nástrojem CSR strategie Skupiny ČEZ. Tyto finanční dary mají nestálou povahu a nejsou legislativně předepsány. Ve sledovaném období let 2006 až 2016 představovaly finanční dary Nadace ČEZ složku významně zvyšující příjmovou část rozpočtů obcí a představovaly rozvojový impuls pro podpořené obce.

Prvním cílem této práce bylo představit a analyzovat prostorový vzorec distribuce finančních darů Nadace ČEZ věnovaných ve prospěch obcí. V rámci prvního cíle byly nalezeny odpovědi na tři výzkumné otázky z úvodu práce. Odpověď na první výzkumnou otázku přináší zjištění celoplošného rozmístění podpořených obcí na území Česka, podpořeny však byly především obce v blízkosti výrobních zdrojů Skupiny ČEZ. Druhá otázka tak je zodpovězena detailnějším zjištěním soustavné podpory ze strany Nadace ČEZ věnované obcím ležícím v blízkosti nejvýznamnějších výrobních zdrojů Skupiny ČEZ v okolí JE Temelín, v Podkrušnohoří a v okolí JE Dukovany. Podpořené obce tvoří v těchto oblastech shluky soustřeďující obce s nadprůměrně vysokými příjmy finančních darů Nadace ČEZ. Do těchto shluků byla alokována více než jedna třetina všech finančních darů nadace získaných obcemi ve sledovaném období.

Zjištění faktoru nejvíce ovlivňujícího prostorovou distribuci finančních darů Nadace ČEZ přináší odpověď na třetí výzkumnou otázku prvního cíle práce. Na základě doposud publikovaných závěrů relevantní literatury bylo určeno několik proměnných, u nichž se předpokládal nejvyšší vliv na prostorový vzorec finančních darů Nadace ČEZ a jejich vliv byl následně ověřen pomocí metod prostorové analýzy dat. Nejvyšší efekt na rozmístění a výši finanční podpory jednotlivých obcí byl prokázán pro proměnnou vzdálenost od nejbližšího výrobního zdroje Skupiny ČEZ, kdy s rostoucí vzdáleností od výrobního zdroje klesala výše finančních darů.

Druhý cíl práce se zaměřil na tři lokality soustavné a vysoké podpory Nadace ČEZ vymezené v rámci prvního cíle. Odpovědi na první výzkumnou otázku druhého cíle naznačují, že finanční dary jsou mezi obcemi v rámci analyzovaných shluků rozdělovány nerovnoměrně. Nerovnoměrnost rozložení finančních darů dokazují výpočty Giniho koeficientu, které dosáhly

pro obce uvnitř shluků hodnot v rozmezí od 0,44 do 0,53. Dále bylo zjištěno, že uvnitř všech shluků neplatí vliv stejné proměnné, jak tomu bylo na úrovni všech obcí v Česku. V rámci shluků v Podkrušnohoří měl nejvyšší vliv na výši finančních darů instalovaný elektrický výkon nejbližšího výrobního zdroje Skupiny ČEZ, zatímco ve zbylých dvou shlucích dosáhla nejvyššího vlivu na výši získaných finančních darů Nadace ČEZ, obdobně jako na celostátní úrovni, proměnná vzdálenost obce k nejbližšímu výrobnímu zdroji Skupiny ČEZ.

Druhá výzkumná otázka druhého cíle rozkrývá oborové využití finančních darů v obcích, které se aktivně zúčastnily dotazníkového šetření. Je patrné, že oborové zaměření projektů financovaných Nadací ČEZ se v porovnání napříč vypočtenými shluky a celorepublikovou úrovní odlišuje. Lze říci, že využití jednotlivých finančních darů reaguje na aktuální problémy a lokální podmínky obdarovaných obcí. V jednotlivých shlucích tak může mít rozvojový dopad podpory Nadací ČEZ odlišný charakter.

Dále byly odpovědi na třetí výzkumnou otázku druhého cíle přiblíženy výsledky dotazníkového šetření realizovaného v obcích shluků, kam byla nejvíce soustředěna finanční podpora Nadace ČEZ. Odpovědi naznačují, že finanční dary mají pro obce významný rozvojový potenciál a napomáhají obcím realizovat dlouhodobě plánované projekty. Finanční dary jsou pro obce výhodnější oproti dalším zdrojům financování vzhledem jejich k nižší administrativní náročnosti. Díky tomu jsou obce schopné ve většině případů zvládnout vedení projektu a všechny náležitosti vyplývající z grantových pravidel Nadace ČEZ pouze s vlastní kapacitou. Přitom je tato podpora nijak zásadně nezatěžuje a obce mohou bez vážnějších problémů využívat rozvojového potenciálu, který jim tato podpora poskytuje. Tím se tento zdroj zásadně odlišuje od ostatních dotací, což potvrzují sami starostové, kteří oceňují dosažitelnost finančních darů oproti dotacím a dalším zdrojům financování. Finanční podpora Nadace ČEZ tak především pro malé obce bez dostatečné administrativní kapacity představuje vítanou finanční výpomoc při realizaci projektových záměrů.

Bez finanční podpory by sice podstatná část realizovaných projektů nevznikla, ale naprostá většina by byla realizována i v tomto případě. Podle názorů starostů by případné nezískání finančního daru znamenalo vyšší zatížení obecních rozpočtů nebo snahu získat finance z dostupných dotačních výzev. Obce tak nejsou zcela závislé na finančních darech Nadace ČEZ při realizaci rozvojových projektů, které by mohly vznikat i bez přispění tohoto zdroje financování. V případě ukončení finanční podpory ze strany ČEZ by tedy nejspíše nedošlo

k takovým rozvojovým problémům obcí, které vlivem zániku firemní nadace ve své práci uvádí Marshall a kolektiv (2017). Otázkou zůstává, jak by se s případným ukončením financování projektů vypořádaly obce, u kterých byl vypočítán podíl finančních darů Nadace ČEZ na příjmu obcí ve sledovaném období vyšší než 2 % ročních příjmů. Nejvíce obcí s významným podílem finančních darů Nadace ČEZ na příjmové stránce ročních rozpočtů se pohybovala ve shlucích na Temelínsku a Dukovansku.

Tato práce se pokusila vyplnit mezery chybějících empirických závěrů dosavadně zpracovaných prací zabývajících se CSR a podporou obcí. Snahou bylo přiblížit téma finančního dárcovství jako součást CSR aktivit Skupiny ČEZ, jež tímto způsobem finančně podporuje obce ovlivněné působností svých výrobních zdrojů. Skupina ČEZ prostřednictvím finančních darů Nadace ČEZ přímo ovlivňuje rozvoj obcí a napomáhá zlepšit životní podmínky svých obyvatel. Za dobu poskytování finanční podpory, si ČEZ vybudoval pozici důvěryhodného regionálního partnera, kterého místní starostové považují za společensky odpovědného a za vzor dalším firmám v Česku. Byla tak představena zajímavá perspektiva doplňující tradiční studie společenské odpovědnosti firem doposud opomíjeným názorem příjemců finančních darů. Práce se tak pokusila představit inspiraci i pro další podobné studie, které mají svůj význam i ve studiu regionálního a lokálního rozvoje a lokální politiky.

9. Zdroje

9.1 Seznam použité literatury:

BARTOŠOVÁ, Z. (2005): Z „tvůrců zisků“ na „spolutvůrce hodnot“, firemní filantropie jako klíčová oblast CSR. Napříč společenskou odpovědností firem, Aisis, s. 165. Dostupné z: <http://www.proceweb.cz/files/Napric-SOF.pdf> (9.4.2018)

BĚLČÍK, M. PAVLÍK, M. (2010): Společenská odpovědnost organizace: CSR v praxi a jak s ním dál. Grada, Praha, s. 169.

BICHTA, C. (2003): Corporate Social Responsibility a Role in Government Policy and Regulation? Centre of The Study of Regulated Industries, University of Bath, s. 100. http://www.bath.ac.uk/management/cris/pubpdf/Research_Reports/16_Bichta.pdf (12.4.2018)

BLAŽEK, J., NETRDOVÁ, P. (2012): Aktuální tendence lokální diferenciací vybraných socioekonomických jevů v Česku: směřuje vývoj k větší mozaikovosti prostorového uspořádání? Geografie, 117, č. 3, s. 266 – 288. Dostupné z: http://geography.cz/sbornik/wp-content/uploads/2012/10/g03_2012_2blazek_netrdova.pdf

BLAŽEK, L., DOLEŽALOVÁ, K., KLAPALOVÁ, A. (2005): Společenská odpovědnost podniků. Working Paper č. 9/2005, Centrum pro výzkumu konkurenční schopnosti české ekonomiky, s. 24. Dostupné z: <https://is.muni.cz/do/1456/soubory/oddeleni/centrum/papers/wp2005-09.pdf> (4.9.2017)

BOEPRASERT, A. (2012). Does Geographical Proximity Affect Corporate Social Responsibility? Evidence from U.S. Market. International Business Research 5: 138–147. Dostupné z: <https://pdfs.semanticscholar.org/717a/ab5bad2bd70ddd43e52194c627ec35caf504.pdf> (12.4.2018)

BRAMMER, S., MILLINGTON, A. (2004): The development of corporate charitable contributions in the UK: A stakeholder analysis. Journal of Management Studies, 41, č. 8, s. 1411–1434. Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1467-6486.2004.00480.x> (13.4.2018)

BRAMMER, S., MILLINGTON, A. (2005): Corporate Reputation and Philanthropy: An Empirical Analysis. Journal of Business Ethics, 61, č. 1, s. 29–44. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10551-005-7443-4> (13.4.2018)

BRAMMER, S.J., PAVELIN, S., PORTER, L.A. (2008): Corporate charitable giving, multinational companies and countries of concern. Henley Business School University of Reading, s. 27. Dostupné z: <https://www.reading.ac.uk/web/files/management/061.pdf> (12.4.2018)

BURKE, L., LOGSDON, J. M., MITCHELL, W., REINER, M., VOGEL, D. (1986). Corporate community involvement in the San Francisco Bay area. *California Management Review*, 28, č. 3, s. 122–141. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.2307/41165206> (13.4.2018)

CAMPBELL, D., SLACK, R. (2007). The strategic use of corporate philanthropy: building societies and demutualisation defences. *Business Ethics: A European Review*, 16, č. 4, s. 326–343. Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/j.1467-8608.2007.00507.x> (13.4.2018)

CARD, D., HALLOCK, K.F., MORETTI, E. (2010): The geography of giving: The effect of corporate headquarters on local charities. *Journal of Public Economics*, 94, s. 222 - 234. Dostupné z: <http://econweb.ucsd.edu/~jandreon/PhilanthropyAndFundraising/Volume%202/20%20Card%20Hallock%20Moretti%202010.pdf> (12.4.2018)

CARROLL, A.B. (1979): A Three-Dimensional Conceptual Model of Corporate Performance. *The Academy of Management Review*, October 1979. Vol. 4. No. 4. str. 497-505. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Archie_Carroll/publication/239354892_A_three_dimensional_model_of_corporate_performance/links/0f31752e27bf9468e1000000.pdf (2.3.2017)

CARROLL, A.B. (1999): Corporate social responsibility: Evolution of a definitional construct. *Business & Society*. 38, s. 268-295. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/282441223_Corporate_social_responsibility_Evolution_of_a_definitional_construct (30.8.2017)

CARROLL, A.B. (2008): A History of Corporate Social Responsibility: Concepts and Practices. *The Oxford Handbook of Corporate Social Responsibility*, Oxford University Press, s. 19 - 45. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/282746355_A_History_of_Corporate_Social_Responsibility_Concepts_and_Practices (2.3.2017)

ČANÍK P., ČANÍKOVÁ P. (2006): Aplikace metod a nástrojů podnikatelské etiky v českém podnikatelském prostředí. *Transparency International - Česká republika*, Praha, s. 86. Dostupné z: http://transint.xred.cz/doc/ve_amanpe.pdf (cit. 1.3.2018)

DICKEN, P. (2015): *Global shift: mapping the changing contours of the world economy*. Sage, Los Angeles, s. 618.

EDMONDSON, V. C., CARROLL, A. B. (1999): Giving back: An examination of the philanthropic motivations, orientations and activities of large black-owned businesses. *Journal of Business Ethics*, 19, č. 2, s. 171–179. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1023/A:1005993925597> (12.4.2018)

FERGUSON, M.A. (2010): Geographic diversity impacts corporate social responsibility. Arthur W. Page Center, Pennsylvania State University. Dostupné z: <http://news.psu.edu/story/170438/2010/02/05/research/study-geographic-diversity-impacts-corporate-social-responsibility> (13.4.2018)

FIALA, M. (2015): společenská odpovědnost firem v Česku: prostorové aspekty a význam pro rozvoj regionu. Diplomová práce. Vedoucí: Pavel Chromý. Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova, s. 112.

FOSTER, M.K., MEINHARD, A.G., BERGER, I.E., KRPAŇ, P. (2009): Corporate Philanthropy in the Canadian: From Damage Control to Improving Society. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, č. 38, s. 441 - 466. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0899764008316249> (13.4.2018)

FOTHERINGHAM, A. S., BRUNSDON, Ch., CHARLTON, M. (2002): Geographically weighted regression – the analysis of spatially varying relationships. John Wiley & Sons, Londýn, 269 s.

FRANC, P., NEZHYBA, J., HEYDENREICH, C. (2006): Když se bere společenská odpovědnost firem vážně. *Ekologický právní servis*, Brno, s.72. (4.9.2017) Dostupné z: http://frankbold.org/sites/default/files/publikace/kdyz_se_bere_csr_vazne.pdf

GAUTIER, A., PACHE, A.C. (2015): Research on Corporate Philanthropy: A Review and Assessment. *Journal of Business Ethics*, č. 126, s. 343 -369. Dostupné z: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2Fs10551-013-1969-7.pdf> (12.4.2018)

GERHARD, U., HAHN, B. (2005): Wal-Mart and Aldi: Two retail giants in Germany. *Geo Journal*, č. 62, s. 15-26. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10708-004-1930-5> (12.4.2018)

GLÜCKLER, J., RIES, M. (2011): Why being there is not enough: organized proximity in place-based philanthropy. *The Service Industries Journal*, 32, č. 4, s. 515-529. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/02642069.2011.596534?needAccess=true> (13.4.2018)

HALTOFOVÁ, P., ADÁMEK, P. (2014): Corporate Social Responsibility in Companies of the Primary Sector in the Czech Republic, a Preliminary Study. *Procedia Economics and Finance*, č. 12, s. 206 - 212. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212567114003372> (12.4.2018)

- HAMILTON, T. (2011): Putting Corporate Responsibility in its Place. *Geography Compass*, 5, č. 10, s. 710 - 722. Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/j.1749-8198.2011.00454.x> (12.4.2018)
- HÁNA, D. (2014): Local development implications of Pork-Barrel: A case study of a Czech district. *AUC Geographica*, 49, č. 2, s. 73-86.
- HÁNA, D., FERŤOVÁ, M. (2015): Faktory územní alokace poslaneckých dotací v Česku v letech 2003-2009: význam lokalizace bydlišť poslanců. *Naše společnost*, 13, č. 1, s. 3-12.
- HÁNA, D., ČERNÝ, T., (2017): Prostorová dimenze finančních příspěvků firmy ČEZ obcím v okolí Jaderné elektrárny Dukovany. *Naše společnost*, 15, č. 2, s. 3-14.
- HENDL, J. (2012): Přehled statistických metod: analýza a metaanalýza dat. Portál, Praha, 736 s.
- HLAVÁČEK, J., HLAVÁČEK, M. (2007): Za jakých podmínek je pro firmu lukrativním společensky zodpovědné chování? IES Occasional Paper 3/2007, IES FSV, UK, Praha, s. 23. Dostupné z: <http://ies.fsv.cuni.cz/default/file/download/id/5687> (18.2.2018)
- HURD, H., MASON, C., PINCH, S. (1998): The geography of corporate philanthropy in the United Kingdom. *Environment and Planning C: Government and Policy*, 16, s. 24. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1068/c160003> (12.4.2018)
- CHEN, J.C., PATTEN, D. M., ROBERTS, R.W. (2008): Corporate Charitable Contributions: A Corporate Social Performance or Legitimacy Strategy? *Journal of Business Ethics*, č. 82, s. 131–144. Dostupné z: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2Fs10551-007-9567-1.pdf> (13.4.2018)
- JENKINS, H. (2006). Small Business Champions for Corporate Social Responsibility. *Journal of Business Ethics*, č. 67, s. 241–256. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1007/s10551-006-9182-6> (13.4.2018)
- KAŠPAROVÁ, K. (2013): Vývoj společenské odpovědnosti podniku a její konkurenční koncepty. Grada, Praha, 158 s. Dostupné z: http://www.csr-online.cz/wp-content/uploads/2012/11/K_Kasparova_Vyvoj-CSR.pdf
- KAŠPAROVÁ, K., KUNZ, V. (2013): Moderní přístupy ke společenské odpovědnosti firem a CSR reportování. Grada, Praha, 159 s.

KILIÁNOVÁ, Z. (2013): Hodnocení vnímaných společenských dopadů jaderné elektrárny v kontextu regionálního rozvoje. Diplomová práce. Vedoucí práce: Simona Miškolci. Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií, MENDELU, Brno, s. 89.

KOCMANOVÁ, A., DOČEKALOVÁ, M. (2011): Environmental, Social, and Economic Performance and Sustainability of SMEs. Desátá mezinárodní konference, Technická univerzita v Liberci, s. 242–251. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Piotr_Tworek/publication/268522171_Public_investments_as_a_way_of_stimulating_the_economic_development_in_Poland/links/546f7ce30cf24af340c08e6f/Public-investments-as-a-way-of-stimulating-the-economic-development-in-Poland.pdf#page=242 (13.4.2018)

KULDOVÁ, L. (2012): Nový pohled na společenskou odpovědnost firem - Strategická CSR 1. vyd. Plzeň: Nava, 2012, 173 s.

KUNZ, V. (2012): Společenská odpovědnost firem, Grada, Praha, 14 S.

KUNZ, V., SRPOVÁ, J. (2007): Společenská odpovědnost a její vliv na rozvoj kvality života. In: DVOŘÁKOVÁ, Z., STRÍTESKÝ, M. (2007). Svět práce a kvalita života v globalizované ekonomice. VŠE, Praha. (4.9.2017) Dostupné z: http://kvalitazivota.vubp.cz/prispevky/sbornik_mezinarodni_konference/sbornik_1.pdf

KUNZ, V., SRPOVÁ, J., MÍSAŘ, Jan (2012): Uplatňování principů CSR u podnikatelských subjektů v České republice. Ekonomika a management, 6, č. 4, s. 44–57. Dostupné z: <https://www.vse.cz/polek/download.php?lang=cz&jnl=eam&pdf=182.pdf> (9.4.2018)

LEW, S., WÓJCIK, D. (2010): The Variegated Cultures of Philanthropy: National and Corporate Impacts on Private Foundation. Competition and Change, University of Oxford, č. 14, s. 152 - 175. Dostupné z: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.1007.1300&rep=rep1&type=pdf> (12.4.2018)

LOUELLA, M. (2005): Corporate social responsibility and social sustainability: A role for local government. Diplomová práce, Public Policy Program, Simon Fraser University, Britská Kolumbie, Kanada, s. 74. Dostupné z: <http://summit.sfu.ca/item/5418> (13.4.2018)

MACÁKOVÁ, L. (2012): Srovnání směrů společenské odpovědnosti na příkladu 3 firem ze soukromého sektoru, společnosti GEFCO ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o., Dalkia a.s., ABB,a.s. Diplomová práce. Vedoucí práce: Marie Dohnalová. Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova, Praha, s. 131.

MARSHALL, J.N., DAWLEY, S., PIKE, A., POLLARD, J.S. (2017): Geographies of Corporate Philanthropy: The Northern Rock Foundation. Environment and Planning, Newcastle University, s. 33. Dostupné z: https://eprint.ncl.ac.uk/file_store/production/242986/212EB99E-EAF1-49ED-8073-6AA468C6141F.pdf (12.4.2018)

MATERNA, K., HASMAN, J., HÁNA, D. (2018): Acquisition of industrial enterprises and the role of regional identity: the case of beer industry in Central Europe. Social & Cultural Geography (nabídnuto k publikaci).

MERZ, M.A., PELOZA, J., CHEN, Q. (2010): Standardization or localization? Executing corporate philanthropy in international firms. International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing, č. 15, s. 233 - 252. Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/nvsm.386> (13.4.2018)

MESCON, T. S., TILSON, D. J. (1987): Corporate philanthropy: A strategic approach to the bottom-line. California Management Review, 29, č. 2, s. 49–61. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.2307/41165238?journalCode=cmra> (13.4.2018)

MULLER, A., WHITEMAN, G. (2008): Exploring the Geography of Corporate Philanthropic Disaster Response: A Study of Fortune Global 500 Firms. Journal of Business Ethics, 84, s. 589–603. Dostupné z: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2Fs10551-008-9710-7.pdf> (12.4.2018)

NEŠPOROVÁ, M. IN KOLEKTIV AUTORŮ (2005): Napříč společenskou odpovědností firem.

NETRDOVÁ, P., NOSEK, V. (2011): Prostorové vzorce sociálně-ekonomické diferenciacie obcí v České republice. Sociologický časopis, 47, č. 4, s. 717 – 747.

NEVAREZ, L. (2000): Corporate philanthropy in the new urban economy the role of business-nonprofit realignment in regime politics. Urban Affairs Review, 36, č. 2, s. 197–227. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/10780870022184831> (13.4.2018)

NEWELL, P. (2005): Citizenship, accountability and community: the limits of the CSR agenda. International Affairs 81, č. 3, s. 541–557. Dostupné z: [doi:10.1111/j.1468-2346.2005.00468.x](https://doi.org/10.1111/j.1468-2346.2005.00468.x) (12.3.2018)

NGOWI, R.P. (2015): Corporate Social Responsibility as a Tool for Community SocioEconomic Development through Banking Sector in Tanzania: A Case of Crdb Bank in Morogoro Municipality, Eastern Tanzania. The International Journal of Management, 4, č. 2, s. 17. Dostupné z: <http://www.theijm.com/wp-content/uploads/2017/01/1.-516.pdf> (12.4.2018)

PETŘÍKOVÁ, R., HERCÍK, R., HOFBRUCKEROVÁ, Z., LEŠINGROVÁ, R., KLESALOVÁ, A. (2008): Společenská odpovědnost organizací. DTO CZ s.r.o., Ostrava, 186 s.

PORTER, M. E., KRAMER, M. R. (2002): The competitive advantage of corporate philanthropy. *Harvard Business Review*, č. 80, č. 12, s. 56–69. Dostupné z: https://www.sharedvalue.org/sites/default/files/resource-files/Competitive_Advantage.pdf (12.4.2018)

PORTER, M. E., KRAMER, M. R. (2011): Creating shared value. *Harvard Business Review*, 89, č. 1, s. 62–77. Dostupné z: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-94-024-1144-7_16 (12.4.2018)

PRSKAVCOVÁ, M., MARŠÍKOVÁ, K., ŘEHOŘOVÁ, P., ZBRÁNKOVÁ, M. (2008): Společenská odpovědnost firem, lidský kapitál, rovné příležitosti a environmentální management s využitím zahraničních zkušeností. Technická univerzita v Liberci, 2008, Liberec, s. 163. (4.9.2017) Dostupné z: <http://www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/wp-content/uploads/2013/09/MonografieSOF210109.pdf>

SETHI, S.P. (1999): Dimensions of Corporate Social Performance: An Analytic Framework. *California Management Review*, 17, č. 3, pp. 58–64. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/271812879_Dimensions_of_Corporate_Social_Performance_An_Analytical_Framework

SCHERER, A.G., PALAZZO, G. (2008): Globalization and Corporate Social Responsibility. *Social Science Research Network*, Rochester, New York, s. 27. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=989565> (28.2.2018)

SCHERER, A.G., PALAZZO, G. (2011): The New Political Role of Business in a Globalized World: A Review of a New Perspective on CSR and its Implications for the Firm, Governance, and Democracy. *Journal of Management Studies*, 48, č. 4, s. 899–931. Dostupné z: doi:10.1111/j.1467-6486.2010.00950.x (28.2.2018)

SCHOENBERGER, E. (1994): Corporate strategy and corporate strategists: power, identity, and knowledge within the firm. *Environment and Planning*, č. 26, s. 435–451. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1068/a260435> (12.4.2018)

SINKOVICS, N., HOQUE, S.F., SINKOVICS, R.R. (2016): Rana Plaza collapse aftermath: are CSR compliance and auditing pressures effective? *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 29, č. 4, s. 617–649. Dostupné z: <https://www.emeraldinsight.com/doi/pdfplus/10.1108/AAAJ-07-2015-2141> (14.4.2018)

SKÁCELÍK, P. (2010): SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST ORGANIZACÍ. Učební text, Českomoravská konfederace odborových svazů a Asociace samostatných odborů, s. 68. Dostupné

SOKOLOVSKÝ, T. a kolektiv (2012): Definiční vymezení 3 pilířů CSR. Materiál vytvořený v rámci KA č. 1 projektu Sociální pilíř konceptu společenské odpovědnosti firem (CSR), ve vztahu k zaměstnanosti OZP na volném trhu práce, Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost. Dostupné z: http://www.spcsr.cz/files/Definicni_vymezeni_3_piliru_CSR.pdf (6.3.2018)

SPIILKA, P., SUCHARDA, J. (2010): Jaderná elektrárna Dukovany včera, dnes a zítra. Skupina ČEZ, Praha, s. 49. Dostupné z: https://www.cez.cz/edee/content/file/energie-a-zivotni-prostredi/brozura_edu.pdf (6.3.2018)

SPURNÁ, P. (2008a): Prostorová autokorelace – všudypřítomný jev při analýze prostorových dat? Sociologický časopis, 44, č. 4, s. 767–787. Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/6097969a40937f30519a0d976493521f0469993b_516_2008-4Spurna.pdf

SPURNÁ, P. (2008b): Geograficky vážené regrese: metoda analýzy prostorové stacionarity geografických jevů. Geografie –Sborník české geografické společnosti, 113, č. 2, s. 21-35.

SUNDAR, P., GODAL, R. (2017): The Impact of Corporate Social Responsibility on Municipal School Education in India. SSRN, s. 17. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3073712 (13.4.2018)

SZŐCS, I., SHAMMA, M.H., SCHLEGELMILCH, B.B. (2015): The Impact of Corporate Philanthropy on Corporate Reputation: A Cross-National Comparison. In: Plangger K. (eds) Thriving in a New World Economy. Developments in Marketing Science: Proceedings of the Academy of Marketing Science. Springer, s. 394. Dostupné z: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-24148-7_87#aboutcontent (12.4.2018)

ŠIMANOVÁ, A. (2016): Aplikace Baťova systému řízení. Bakalářská práce. Vedoucí práce: Renata Kocianová. Filozofická fakulta, Univerzita Karlova, Praha, s. 87.

ŠINDELKOVÁ, A. (2013): Vnější dimenze sociálního pilíře CSR ve Škoda Auto : aktivity firmy a místní komunita. Diplomová práce. Vedoucí práce: Marie Dohnalová. Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova, Praha, s. 74.

TRNKOVÁ, J. (2004): Společenská odpovědnost firem: Kompletní průvodce tématem & závěry z průzkumu v ČR. Business Leaders Forum, Praha, 56 s. (30.8.2017) Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/data/vyzkum_CSR_BLF_2004txt8529.pdf

URRIOLAGOITIA, L., VERNIS, A. (2012): May the Economic Downturn Affect Corporate Philanthropy? Exploring the Contribution Trends in Spanish and U.S. Companies. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 41, č. 5, s. 759–785. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0899764011417719> (12.4.2018)

VENCOVSKÝ, F. (1999): Dějiny bankovnínictví v českých zemích. Bankovní institut, Praha, 594 s.

WOLCH, J.R., GEIGER, R.K. (1985): Corporate philanthropy: implications for urban research and public policy. *Environment and Planning: Government and Policy*, č. 3, s. 349-369. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1068/c030349> (13.4.2018)

WOLPERT, J. (1988): The geography of generosity: Metropolitan disparities in donations and support for amenities. *Annals of the Association of American Geographers*, 78, č. 4, s. 665-679. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/2563474> (12.4.2018)

WOLPERT, J. (1995): Giving and region: Generous and stingy communities. *New Directions for Philanthropic Fundraising*, 7, s. 11-30. Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1002/pf.41219950703> (12.4.2018)

WULFSON, M. (2001): The Ethics of Corporate Social Responsibility and Philanthropic Ventures. *Journal of Business Ethics*, 29, č. 1–2, s. 135–145. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1023%2FA%3A1006459329221> (20.2.2018)

9.2 Další zdroje:

A-CSR (2018): O asociaci. Asociace společenské odpovědnosti. Dostupné z: <http://www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/oasociaci/> (8.4.2018)

ASO (2014): Evropský parlament dnes přijal dlouho diskutovanou CSR směrnici. Asociace Společenské odpovědnosti. Dostupné z: <http://www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/obsah/221/evropsky-parlament-dnes-prijal/> (12.3.2018)

BPS (2018): Kdo jsme. Byznys pro společnost, Praha. Dostupné z: <http://byznysprospolecnost.cz/category/byznys-pro-spolecnost/> (6.3.2018)

BENDA, O. (2011): „Česká vláda ještě potenciál CSR neobjevila“ říká Tomáš Nejedlo. HR forum, rozhovor s Tomášem Nejedlem. Dostupné z: <http://www.hrforum.cz/ceska-vlada-jeste-potencial-csr-neobjevila-rika-tomas-nejedlo/> (9.4.2018)

BESCHORNER, T. (2012): What is Corporate Social Responsibility? Little Green Bags, University of St.Gallen, St. Gallen, s. 4. Dostupné z: <https://www.unisg.ch/en/wissen/little-green-bags-videoreihe/faqs-und-autorentexte> (30.8.2017)

BLF (2018): O nás. Business Leaders Forum, Praha. Dostupné z: <http://www.csr-online.cz/o-nas/> (6.3.2018)

BLF (2008): Společenská odpovědnost firem: průvodce nejen pro malé a střední podniky. Business Leaders Forum, Praha, s. 27. Dostupné z: http://csr-online.cz/wp-content/uploads/2012/11/BLF_Pruvodce_CSR.pdf (6.3.2018)

BSCI (2017): What We Do. The Business Social Compliance Initiative, Brusel. (11.9.) Dostupné z: <http://www.bsci-intl.org/content/what-we-do-0>

CSR Europe (2017): The European Business Network for Corporate Social Responsibility. CSR Europe. Dostupné z: <https://www.csreurope.org/>

ČEZ (2013a): Postoj veřejnosti k jaderné energetice, STEM pro ČEZ. Dostupné z: <http://www.cez.cz/cs/vyroba-elektriny/zvazovana-dostavba-elektrarny-temelin/postoj-ceske-verejnosti-k-jaderne-energetice.html> (12.3.2018)

ČEZ (2014): Zpráva o společenské odpovědnosti Skupiny ČEZ 2012/2013. Skupina ČEZ. Dostupné z: https://www.cez.cz/edee/content/file/odpovedna-firma/csrr_cz_2013.pdf (3.6.2018)

ČEZ (2015): Seznam přímých finančních darů 2015. Udržitelný rozvoj, Skupina ČEZ. Dostupné z: <https://www.cez.cz/edee/content/file/udrzitelny-rozvoj/pomahame/seznam-daru-2015.pdf> (7.4.2018)

ČEZ (2016): Seznam přímých finančních darů 2016. Udržitelný rozvoj, Skupina ČEZ. Dostupné z: <https://www.cez.cz/edee/content/file/udrzitelny-rozvoj/pomahame/seznam-daru-2016.pdf> (7.4.2018)

ČEZ (2017): Fantanele-Cogealac Wind Park. Skupina ČEZ. Dostupné z: <https://www.cez.cz/en/power-plants-and-environment/wind-power-plant/fantanele-cegealac-wind-park.html> (3.6.2018)

ČEZ (2018): Energetická skupina ČEZ. Dostupné z: <https://www.cez.cz/cs/o-spolecnosti/skupina-cez/o-skupine-cez/profil-skupiny-cez.html> (6.4.2018)

ČEZ (2018b): Pomáháme tam, kde působíme. Udržitelný rozvoj, Skupina ČEZ. Dostupné z: <https://www.cez.cz/cs/udrzitelny-rozvoj/pomahame.html> (12.3.2018)

ČEZ (2018c): Reklamní partnerství. Udržitelný rozvoj, Skupina ČEZ. Dostupné z: <https://www.cez.cz/cs/odpovedna-firma/zprava-o-spolecenske-odpovednosti-skupiny-cez.html> (2.6.2018)

ČEZ (2018d): Zpráva o společenské odpovědnosti Skupiny ČEZ, Skupina ČEZ. Dostupné z: <https://www.cez.cz/cs/udrzitelny-rozvoj/pomahame/moznosti-financi-podpory/reklamni-partnerstvi.html> (12.3.2018)

DOSTÁL, D. (2015): Kvalita společenské odpovědnosti českých firem za vyspělým světem ztrácí. Businessinfo.cz, CzechTrade. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/ceske-csr-za-vyspelymi-zememi-ztraci-stale-vice-72149.html> (12.3.2018)

ERÚ (2017): Přehled údajů o licencích udělených ERÚ. Energetický regulační úřad. Dostupné z: <http://licence.eru.cz/> (20.8.2018)

ESRI (2018): How Spatial Autocorrelation (Global Moran's I) works. Tool Reference, ESRI. Dostupné z: <http://pro.arcgis.com/en/pro-app/tool-reference/spatial-statistics/h-how-spatial-autocorrelation-moran-s-i-spatial-st.htm>

EUROPEAN PARLIAMENT (2017): Lisbon European Council 23th and 24th March 2000 Presidency Conclusions. European Parliament. (4.9.2017) Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/summits/lis1_en.htm

EVROPSKÁ KOMISE (2001): Green paper Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility. Evropská komise, Brusel, s. 37. (4.9.2017) Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_DOC-01-9_en.pdf

EVROPSKÁ KOMISE (2011): Obnovená strategie EU pro sociální odpovědnost podniků na období 2011-2014. Evropská komise, Brusel, s. 17. (11.9.2017) Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/com/2011/0681/COM_COM%282011%290681_CS.pdf

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPY (2014): Směrnice evropského parlamentu a rady 2014/95/EU. Úřední věstník Evropské unie, EU. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0095&from=CS> (9.4.2018)

FÓRUM DÁRCŮ (2018): Žebříčky firemních nadací a fondů. Fórum Dárců. Dostupné z: <https://www.donorsforum.cz/zebricky-pruzkumy/zebricky-firemnich-nadaci-a-fondu.html> (8.4.2018)

GRI (2014): GRI celebrates new era for non-financial information disclosure in the EU. Global Reporting Initiative. Dostupné z: <https://www.globalreporting.org/information/news-and-press-center/Pages/GRI-celebrates-new-era-for-non-financial-information-disclosure-in-the-EU.aspx> (12.3.2018)

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY (2013): Bulharské problémy ČEZ přehledně: Tady je 10 otázek a odpovědí. Hospodářské noviny, Economia, Praha. Dostupné z: <https://byznys.ihned.cz/c1-59359090-bulharske-problemy-cez-otazky-a-odpovedi> (14.6.2018)

IDNES (2014): Jihočeský kraj poprvé odtajnil, kde končí stamiliony od ČEZ za Temelín. Mafra a.s., Praha. Dostupné z: https://budejovice.idnes.cz/kraj-odtajnil-komu-da-milionu-od-cez-dbf-budejovice-zpravy.aspx?c=A140304_2041146_budejovice-zpravy_mrl (7.4.2018)

IPSOS (2016): CSR & Reputation Research 2016. Vybrané výsledky výzkumu - veřejná část. IPSOS, s. 10. Dostupné z: https://www.ipsos.com/sites/default/files/2017-12/ipsos_csr_reputation_research_2016_vybrane_vysledky_z_verejne_casti_vyzkumu.pdf (9.4.2018)

JIHOČEŠI 2012 (2014): Příjemci dotací od ČEZ budou známi. Po pěti letech. Dostupné z: <http://www.jihocesi2012.cz/clanky/219/prijemci-dotaci-od-cez-budou-znami-po-peti-letech.html> (7.4.2018)

JIHOČESKÝ KRAJ (2010): Dostavba Temelína přinese na jih Čech 1,6 miliardy korun do rozvoje dopravní infrastruktury. Jihočeský kraj, České Budějovice. Dostupné z: http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par%5Bid_v%5D=1&par%5Blang%5D=&par%5Bakt%5D=2722 (7.4.2018)

JIHOČESKÝ KRAJ (2016): Rámcová smlouva o spolupráci. Jihočeský kraj, České Budějovice, s. 3. Dostupné z: http://www.kraj-jihocesky.cz/iusneseni_files/Zastupitelstvo/2016-02-25/Navrhy/40-ZK-16_Ramcova_smlouva_II_CEZ_2016.docx (7.4.2018)

MMF (2014): Government Finance Statistics Manual 2014. Mezinárodní měnový fond. Dostupné z: <https://www.imf.org/external/Pubs/FT/GFS/Manual/2014/gfsfinal.pdf> (14.6.2018)

NAP CSR (2015) Národní akční plán společenské odpovědnosti organizací v České republice. Ministerstvo průmyslu a obchodu. Dostupné z: <http://narodniportal.cz/wp-content/uploads/2016/01/Aktualizovan%C3%BD-NAP-CSR-schv%C3%A1len%C3%BD-VI%C3%A1dou-%C4%8CR.pdf> (2.4.2018)

NIP CSR (2018a): Mezinárodní nástroje a standardy CSR. Ministerstvo průmyslu a obchodu. Dostupné z: <http://narodniportal.cz/mezinarodni-nastroje-a-standardy-csr/> (7.4.2018)

NIP CSR (2018b): CSR v Česku. Ministerstvo průmyslu a obchodu. Dostupné z: <http://narodniportal.cz/csr-v-cr/> (7.4.2018)

NIP CSR (2018c): Implementace Evropské směrnice. Ministerstvo průmyslu a obchodu. Dostupné z: <http://narodniportal.cz/implementace-evropske-smernice/> (7.4.2018)

UNMZ (2013): ČSN 01 0391 Systém managementu společenské odpovědnosti organizací – Požadavky. Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví. Dostupné z: <http://www.unmz.cz/urad/csn-01-0391-system-managementu-spolecenske-odpovednosti-organizaci-pozadavky> (9.4.2018)

VÝZKUM FIREMNÍ FILANTROPIE (2004): Výzkum firemní filantropie. Median pro Fórum Dárců, o.s. a Agnes, o.s. Dostupné z: https://www.neziskovky.cz/data/vyzkum_filantropie_FD_2004txt8531.doc (9.4.2018)

9.3 Zdroje dat:

ČEZ (2012): Výroční zpráva 2012. Skupina ČEZ. Dostupné z: <https://www.cez.cz/edee/content/file/investori/vz-2012/2012-vyrocní-zprava.pdf> (14.6.2018)

ČEZ (2013b): Výroční zpráva 2013. Skupina ČEZ. Dostupné z: <https://www.cez.cz/edee/content/file/investori/vz-2013/2013-vyrocní-zprava.pdf> (14.6.2018)

ČSÚ (2006): Počet obyvatel v obcích - k 1.1.2006. Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20556251/13010602+38981f45-7345-4be2-9703-d97f78b18002.xls/50d1e3ab-d415-4cba-9648-f1c013b7a817?version=1.0> (15.8.2017)

ČSÚ (2007): Počet obyvatel v obcích - k 1.1.2007. Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20556255/13010703.xls/f46f3a30-5c34-48fa-84a3-099d34456eec?version=1.0> (15.8.2017)

ČSÚ (2008): Počet obyvatel v obcích - k 1.1.2008. Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20556259/13010803.xls/61d630c2-7cb9-4918-a9c8-402b59f78ace?version=1.0> (15.8.2017)

ČSÚ (2009): Počet obyvatel v obcích - k 1.1.2009. Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20556263/13010903.xls/3285f1c4-e579-48a5-bbeb-c6328e83104a?version=1.0> (15.8.2017)

ČSÚ (2010): Počet obyvatel v obcích - k 1.1.2010. Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20556267/13011003.xls/872df2de-da32-496a-9819-7fdffb257aca?version=1.0> (15.8.2017)

ČSÚ (2011): Počet obyvatel v obcích - k 1.1.2011. Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20556271/13011103.xls/d3520b7b-6351-458a-848e-938bac1c5d1a?version=1.0> (15.8.2017)

ČSÚ (2012): Počet obyvatel v obcích - k 1.1.2012. Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20556275/13011203.xls/51494382-41f6-46d4-a58a-446f4aad6a30?version=1.0> (15.8.2017)

ČSÚ (2013): Počet obyvatel v obcích - k 1.1.2013. Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20556279/13011303.xls/9a44821a-5c29-4383-8850-b8f8718d9709?version=1.0> (15.8.2017)

ČSÚ (2014): Počet obyvatel v obcích - k 1.1.2014. Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20556283/1300721403.xlsx/b42e0565-80c4-4e77-b7e9-bf062314346e?version=1.0> (15.8.2017)

ČSÚ (2015): Počet obyvatel v obcích - k 1.1.2015. Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20556287/1300721503.xlsx/75b39cc7-7aa3-4f31-a6e3-018bb06a5f83?version=1.1> (15.8.2017)

ČSÚ (2016): Počet obyvatel v obcích - k 1.1.2016. Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/32853387/1300721603.xlsx/808f4866-35e6-4d4f-95ec-962c5e5f1588?version=1.0> (15.8.2017)

Fórum Dárců (2016a): Žebříčky nefiremních nadací a fondů. Fórum Dárců. Dostupné z: <https://www.donorsforum.cz/zebricky-pruzkumy/zebricky-nefiremnich-nadaci-a-fondu.html> (9.4.2018)

Fórum Dárců (2016b): Žebříčky firemních nadací a fondů. Fórum Dárců. Dostupné z: <https://www.donorsforum.cz/zebricky-pruzkumy/zebricky-firemnich-nadaci-a-fondu.html> (9.4.2018)

MONITOR (2017): Datový katalog. Státní pokladna, Ministerstvo financí České republiky. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2018/zdrojova-data/> (10.8.2017)

NADACE ČEZ (2003): VÝROČNÍ ZPRÁVA. NADACE ČEZ. Dostupné z: <http://www.nadacecez.cz/edee/content/file-other/nadace/o-nadaci/29662-vyrocní-zprava-nadace-cez-2003.pdf> (15.8.2017)

NADACE ČEZ (2004): VÝROČNÍ ZPRÁVA. NADACE ČEZ. Dostupné z: <http://www.nadacecez.cz/edee/content/file-other/nadace/o-nadaci/29664-vyrocní-zprava-nadace-cez-2004.pdf> (15.8.2017)

NADACE ČEZ (2005): VÝROČNÍ ZPRÁVA. NADACE ČEZ. Dostupné z: <http://www.nadacecez.cz/edee/content/file-other/nadace/o-nadaci/29661-vyrocní-zprava-nadace-cez-2005.pdf> (15.8.2017)

NADACE ČEZ (2006): VÝROČNÍ ZPRÁVA. NADACE ČEZ. Dostupné z: <http://www.nadacecez.cz/edee/content/file-other/nadace/o-nadaci/29669-vyrocní-zprava-nadace-cez-2006.pdf> (15.8.2017)

NADACE ČEZ (2007): VÝROČNÍ ZPRÁVA. NADACE ČEZ. Dostupné z: <http://www.nadacecez.cz/edee/content/file-other/nadace/o-nadaci/vz-cez07-web.pdf> (15.5.2015)

NADACE ČEZ (2008): VÝROČNÍ ZPRÁVA. NADACE ČEZ. Dostupné z: http://www.nadacecez.cz/edee/content/file-other/nadace/o-nadaci/vyrocní_zprava_nadace_cez_za_rok_2008.pdf (15.8.2017)

NADACE ČEZ (2009): VÝROČNÍ ZPRÁVA. NADACE ČEZ. Dostupné z: http://www.nadacecez.cz/edee/content/file-other/nadace/o-nadaci/vz_nadace_cez_2009.pdf (15.8.2017)

NADACE ČEZ (2010): VÝROČNÍ ZPRÁVA. NADACE ČEZ. Dostupné z: http://www.nadacecez.cz/edee/content/file-other/nadace/o-nadaci/vyrocní-zprava-nadace-cez_2010.pdf (15.8.2017)

NADACE ČEZ (2011): VÝROČNÍ ZPRÁVA. NADACE ČEZ. Dostupné z: http://www.nadacecez.cz/edee/content/file-other/nadace/o-nadaci/vz_2011_nadace_final_f.pdf (15.8.2017)

NADACE ČEZ (2012): VÝROČNÍ ZPRÁVA. NADACE ČEZ. Dostupné z:
http://www.nadacecez.cz/edee/content/file-other/nadace/onadaci/vz_2012_09_07_2013_final.pdf
(15.8.2017)

NADACE ČEZ (2013): VÝROČNÍ ZPRÁVA. NADACE ČEZ. Dostupné z:
<http://www.nadacecez.cz/edee/content/file-other/nadace/o-nadaci/vyrocni-zprava-2013.pdf>
(15.8.2017)

NADACE ČEZ (2014): VÝROČNÍ ZPRÁVA. NADACE ČEZ. Dostupné z:
<http://www.nadacecez.cz/edee/content/file-other/nadace/o-nadaci/vyrocni-zprava-2014.pdf>
(15.8.2017)

NADACE ČEZ (2015): VÝROČNÍ ZPRÁVA. NADACE ČEZ. Dostupné z:
<http://www.nadacecez.cz/edee/content/file-other/nadace/o-nadaci/vyrocni-zprava-2015.pdf>
(15.8.2017)

NADACE ČEZ (2016): VÝROČNÍ ZPRÁVA. NADACE ČEZ. Dostupné z:
<http://www.nadacecez.cz/edee/content/file-other/nadace/o-nadaci/vyrocni-zprava-nadace-cez-2016.pdf>
(15.8.2017)

ROZPOČET OBCE (2017): Data. Rozpočet veřejně o.s. Dostupné z:
<http://www.rozpocetobce.cz/zdroje-dat> (10.8.2017)

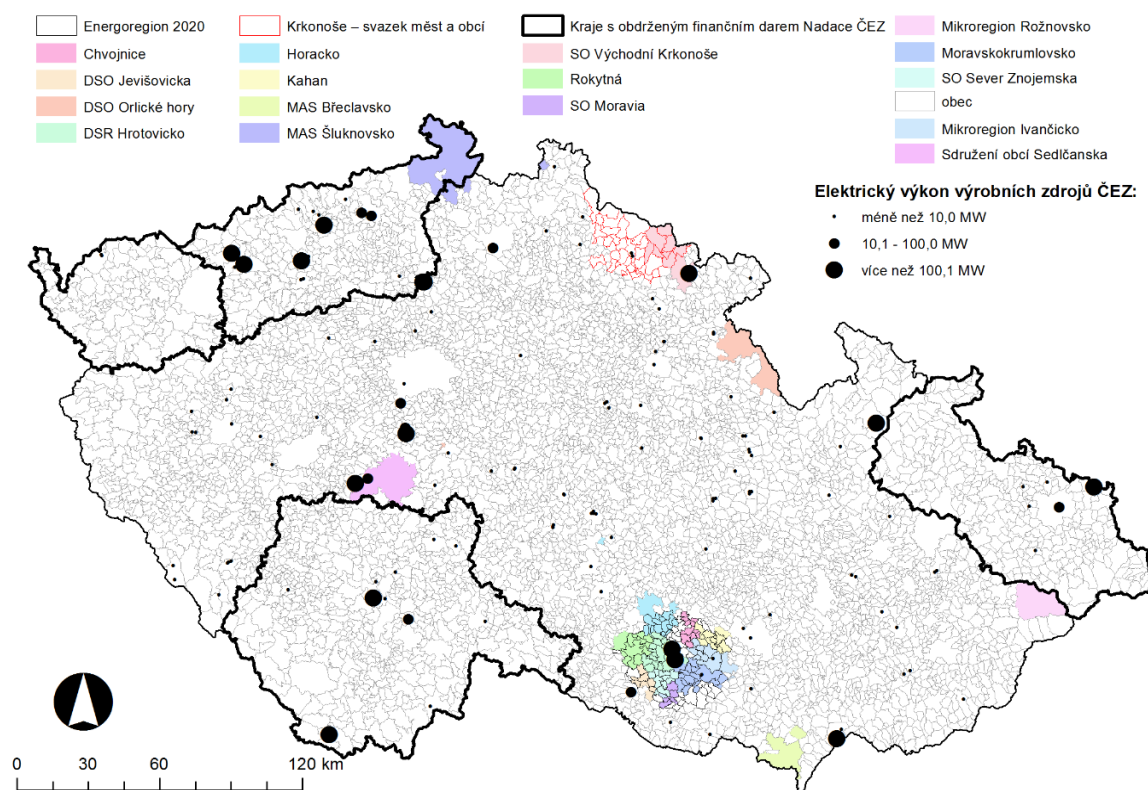
10. Přílohy

Tabulka 11 Územní celky s nejvyšším průměrným ročním příjmem finančních darů Nadace ČEZ v období 2006 až 2016

Pořadí	Název nadace	Výše finančních darů (v mil. Kč)	Výše finančních darů (na obyv. v Kč)
1	Energoregion 2020	30,17	29,6
2	Ústecký kraj	251,00	27,6
3	Horácko	1,80	13,9
4	DSO Jevišovicka	0,70	11,8
5	SO Sever Znojemska	0,50	11,1
6	Chvojnice	0,40	9,0
7	SO Moravia	0,30	8,2
8	Rokytná	0,80	6,5
9	Moravskokrumlovsko	0,91	6,4
10	DSR Hrotovicko	0,80	6,2

Zdroj: Nadace ČEZ 2006 až 2016, ČSÚ 2006 až 2016

Obrázek 8 Územní celky s obdrženími finančními dary od Nadace ČEZ v období 2006 až 2016

Zdroj: Nadace ČEZ 2006 až 2016, ČSÚ 2006 až 2016

Tabulka 12 Otázky dotazníkového šetření

Číslo otázky	Znění otázky
1	Jak hodnotíte dopad Vašich žádosti o dar Nadace ČEZ a projekty financované Nadací ČEZ?
2	Jaká byla výhoda finančních darů Nadace ČEZ v porovnání s ostatními formami finančních darů a dotací?
3	Jaká byla nevýhoda finančních darů Nadace ČEZ v porovnání s ostatními formami finančních darů a dotací?
4	Jak jste se dozvěděli o možnosti získání finančních darů Nadace ČEZ?
5	Kdo zodpovídal za realizaci projektů nebo většinu administrativy spojených s jejich realizací?
6	Došlo získáním finančních darů k pořízení majetku nebo k vybudování infrastruktury, jež byly dlouhodobě Vaší obcí plánovány?
7	Byly projekty z Vašeho pohledu zaměřeny na okamžitý rozvoj obce nebo na podmínky pro budoucí rozvoj obce?
8	Realizovali byste tyto projekty i v případě, že byste neobdrželi žádný finanční dar Nadace ČEZ? Případně uveďte prosím, jakými zdroji byste nahradili finanční dary Nadace ČEZ, kdyby došlo k zamítnutí Vaší žádosti o poskytnutí daru.
9	Budete i v budoucnu usilovat o získání dalších finančních darů z Nadace ČEZ?

Tabulka 13 Obce zúčastněné v dotazníkovém šetření

Název obce	Datum získání odpovědi	Název obce	Datum získání odpovědi
Město Jevišovice	5.4.2018	Obec Kramolín	3.4.2018
Město Ledvice	9.4.2018	Obec Lhánice	5.4.2018
Město Výsluní	7.4.2018	Obec Libědice	6.4.2018
Městys Dalešice	9.4.2018	Obec Lukov	3.4.2018
Městys Mohelno	5.4.2018	Obec Modrá Hůrka	3.4.2018
Obec Bečice	26.3.2018	Obec Nákří	26.3.2018
Obec Blatno	6.4.2018	Obec Odunec	5.4.2018
Obec Braňany	3.4.2018	Obec Přesovice	5.4.2018
Obec Březno	3.4.2018	Obec Rešice	4.4.2018
Obec Černín	5.4.2018	Obec Rouchovany	5.4.2018
Obec Čičenice	6.4.2018	Obec Sedlec	4.4.2018
Obec Dívčice	5.4.2018	Obec Světec	4.4.2018
Obec Dobšice	9.4.2018	Obec Tálín	27.3.2018
Obec Dukovany	4.4.2018	Obec Trstěnice	9.4.2018
Obec Hodonice u Bechyně	26.3.2018	Obec Třebenice	4.4.2018
Obec Horní Kněžeklady	26.3.2018	Obec Vlastislav	9.4.2018
Obec Kadov	4.4.2018	Obec Všemyslice	27.3.2018
Obec Kladeruby nad Oslavou	7.4.2018	Obec Žimutice	5.4.2018
Obec Kostomlaty pod Milešovkou	9.4.2018		